

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

№ _____

SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF

12

YANVAR-DEKABR

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

Xüsusi işarələr:

"-" hadisə baş verməmişdir

"..." məlumat mövcud deyil

"0,0" məlumat çox kiçik rəqəmlə xarakterizə olunur

"x" müqayisə mümkün deyil

İzahlar:

-cari ilə dair məlumatlar növbəti dəqiqləşdirilmiş statistik hesabatlar əsasında sonrakı nəşrlərdə korrektə edilə bilər

-bəzi hallarda yekunla toplananların cəmi arasındakı fərq rəqəmlərin yuvarlaqlaşdırılması ilə izah olunur

-bu nəşrdə əvvəlki dövrlərə dair məlumatlarla əvvəlki nəşrlərdə həmin dövrlərə aid məlumatlar arasındakı bəzi fərqlər beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq yekun statistik hesabatlar əsasında ilkin məlumatlarda aparılmış dəqiqləşdirmələrlə izah olunur

Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi
Məruzə № 12
17 yanvar 2018-ci il

2017-Cİ İLDƏ ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ

2017-ci ildə ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fərdi sahibkarlar tərəfindən 70135,1 milyon manatlıq və ya əvvəlki illə müqayisədə 0,1 faiz çox **ümumi daxili məhsul** istehsal edilmişdir. Bu dövrdə iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 2,7 faiz artmış, neft sektorunda isə 5,0 faiz azalmışdır.

Qeyri-neft sektorunun ÜDM-də xüsusi çəkisi 62,8 faiz təşkil etmişdir. Əlavə dəyərin 40,1 faizi sənayedə, 10,4 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 9,5 faizi tikinti, 6,8 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 5,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,3 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,6 faizi informasiya və rabitə, 16,4 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilmişdir. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 7,3 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 7205,0 manata bərabər olmuşdur.

Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2017-ci ildə 39,6 milyard manatlıq sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Əvvəlki illə müqayisədə sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalının 3,7 faiz artmasına baxmayaraq, neft sektorunda 4,7 faiz azalma sənaye məhsulunun ümumi istehsalının 3,4 faiz azalmasına səbəb olmuşdur.

Sənaye məhsulunun 69,9 faizi mədənçıxarma sektorunda, 24,7 faizi emal sektorunda, 4,6 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,8 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Mədənçıxarma sektorunda neft hasilatı 5,6 faiz, əmtəəlik qaz hasilatı isə 3,0 faiz azalmışdır.

Emal sektorunda qida məhsullarının istehsalı 1,0 faiz, içkilərin istehsalı 17,2 faiz, tütün məmulatlarının istehsalı 7,9 faiz, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 44,7 faiz, geyim istehsalı 15,5 faiz, ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı 34,7 faiz, kağız və karton istehsalı 0,6 faiz, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 16,5 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalı 2,5 dəfə, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 71,7 faiz, tikinti materiallarının istehsalı 46,6 faiz, kompüter və elektron məhsulların istehsalı 25,5 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 34,6 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 42,9 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 14,7 faiz, mebel istehsalı 16,2 faiz artmış, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 4,7 faiz, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 2,4 faiz, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 8,7 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı 12,0 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri isə 44,4 faiz azalmışdır.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 2,6 faiz, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 1,2 faiz azalmışdır.

İstehsal edilmiş sənaye məhsulunun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 yanvar 2018-ci il vəziyyətinə 533,4 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Kənd təsərrüfatında bitkiçilik məhsullarının yığımı başa çatmışdır. 2017-ci ildə payızlıq və yazlıq dənli və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 941,5 min hektar əkin sahəsindən 2693,2 min ton və ya 2016-cı illə müqayisədə 5,2 faiz az məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan əldə edilmiş məhsul 28,6 sentner təşkil etmişdir. Bundan əlavə 35,7 min hektar dən üçün qarğıdalının əkin sahəsindən 235,6 min ton və ya əvvəlki illə müqayisədə 5,2 faiz çox məhsul toplanmış, hər hektardan orta hesabla 60,9 sentner qarğıdalı dənisi götürülmüşdür. Dənli və dənli paxlalı bitkilərin tərkibinə daxil olan çəltiyin əkin sahəsi

2,0 dəfə (2,6 min hektar) artaraq 5,1 min hektara, istehsalı 2,9 dəfə (10,6 min ton) artaraq 16,2 min tona çatmışdır.

2017-ci ildə 913,9 min ton və ya əvvəlki ilə nisbətən 1,3 faiz çox kartof, 1405,6 min ton (10,6 faiz çox) tərəvəz, 438,1 min ton (5,7 faiz az) bostan məhsulları yığılmışdır.

Meyvə və giləmeyvə istehsalı 2017-ci ildə 8,2 faiz artaraq 954,8 min ton təşkil etmişdir. İl ərzində əlavə olaraq 10942 hektarda fındıq, 971 hektarda nar, 471 hektarda xurma, 681 hektarda sitrus meyvə bağları salınmış, bu məhsullar üzrə istehsal müvafiq olaraq 45,5 (32,9 faiz çox), 156,8 (8,0 faiz çox), 147,2 (3,0 faiz çox) və 42,8 (8,4 faiz az) min ton olmuşdur.

2017-ci ildə 152,8 min ton (12,0 faiz çox) üzüm, 775,2 ton (23,7 faiz az) yaşıl çay yarpağı, 422,2 min ton (22,0 faiz çox) şəkər çuğunduru, 30,6 min ton (78,1 faiz çox) dən üçün günəbaxan, 5213,2 ton (45,4 faiz çox) tütün yarpağı, 207,5 min ton (2,3 dəfə çox) pambıq yığılmışdır.

2017-ci ildə 540,5 min ton, yaxud əvvəlki ilə nisbətən 3,2 faiz çox diri çəkiddə ət, 2024,1 min ton (0,7 faiz çox) süd, 1714,0 milyon ədəd (6,5 faiz çox) yumurta, 16,0 min ton (3,7 faiz az) yun, 245,2 ton (3,5 dəfə çox) barama istehsal olunmuşdur.

İlkin məlumatlara görə 2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 8465,6 min baş qoyun və keçi, 2679,3 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1289,8 min baş inək və camış mövcud olmuşdur. 2017-ci il yanvarın 1-nə nisbətən qoyun və keçilərin sayı 149,2 min baş (1,7 faiz), iribuynuzlu mal-qaranın sayı 19,2 min baş (0,7 faiz), o cümlədən inək və camışların sayı 9,2 min baş (0,7 faiz) azalmışdır.

2016-cı illə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 4,2 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsullarının istehsalı 2,7 faiz, bitkiçilik məhsullarının istehsalı isə 6,1 faiz artmışdır.

2017-ci ildə **əsas kapitala** 15550,8 milyon manat məbləğində vəsait yönəldilmişdir. İstifadə olunmuş vəsaitin 11868,1 milyon manatı və ya 76,3 faizi məhsul istehsalı obyektlərinin, 2791,7 milyon manatı (18,0 faizi) xidmət sahələri üzrə obyektlərin, 891,0 milyon manatı (5,7 faizi) isə ümumi sahəsi 1727,4 min kvadrat metr olan yaşayış evlərinin tikintisinə

sərf olunmuşdur. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin 6943,4 milyon manatını və ya 44,6 faizini daxili vəsaitlər təşkil etmişdir. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin 11439,6 milyon manatı və ya 73,6 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisələr və fiziki şəxslər tərəfindən 2017-ci ildə 226,4 milyon ton yük və 1973,4 milyon sərnişin daşınmışdır. 2016-cı illə müqayisədə yük daşınması 1,8 faiz, sərnişin daşınması isə 2,3 faiz artmışdır. Yüklərin 63,9 faizi avtomobil, 25,9 faizi boru kəməri, 6,4 faizi dəmir yolu, 3,7 faizi dəniz, 0,1 faizi isə hava nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Sərnişinlərin 88,2 faizi avtomobil, 11,6 faizi metro, qalanları isə hava və dəniz nəqliyyatı vasitələri ilə daşınmışdır.

İnformasiya və rabitə müəssisələri tərəfindən göstərilən 1724,6 milyon manatlıq xidmətlərin 72,5 faizi əhali sektoruna aid olmuşdur. 2016-cı illə müqayisədə 2017-ci ildə göstərilmiş informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi dəyər ifadəsində 6,6 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 81,2 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

2017-ci ildə **pərakəndə ticarət** şəbəkəsindən əhaliyə 35268,1 milyon manatlıq məhsul satılmış, xidmət subyektləri tərəfindən 8636,0 milyon manatlıq **ödənişli xidmət** göstərilmişdir. 2016-cı illə müqayisədə əmtəə dövriyyəsi 2,5 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdən əldə olunan gəlir 1,2 faiz artmış, ticarət şəbəkəsində 17883,4 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 17384,7 milyon manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları satılmışdır.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri də nəzərə alınmaqla 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkənin **xarici ticarət** dövriyyəsi 21809,4 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət dövriyyəsinin 14018,7 milyon dollarını və ya 64,3 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 7790,7 milyon dollarını (35,7 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə

6228,0 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. 2016-cı ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 11,6 faiz artmış, real ifadədə isə 10,9 faiz, o cümlədən ixrac 6,5 faiz, idxal 17,6 faiz azalmışdır.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri-neft məhsullarının ixracı 2016-cı ilin eyni dövrünə nisbətən faktiki qiymətlərlə 24,1 faiz, real ifadədə isə 21,8 faiz artaraq 1386,7 milyon dollar təşkil etmişdir.

2017-ci ildə 2016-cı illə müqayisədə **istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri** 12,9 faiz, o cümlədən ərzaq məhsullarının qiymətləri 16,4 faiz, qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətləri 11,6 faiz, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri isə 9,3 faiz artmışdır.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında muzzla işləyənlərin **orta aylıq nominal əmək haqqı** 2016-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,2 faiz artaraq 525,0 manat təşkil etmişdir.

2016-cı illə müqayisədə 2017-ci ildə **əhalinin gəlirləri** nominal ifadədə 8,3 faiz artaraq 49162,9 milyon manata çatmışdır.

Maliyyə Nazirliyinin operativ məlumatlarına əsasən 2017-ci ildə **dövlət büdcəsinə** 16446,9 milyon manat vəsait daxil olmuş, büdcədən 17588,4 milyon manat vəsait xərclənmiş, büdcənin icrasında yaranmış 1141,5 milyon manatlıq kəsir ümumi daxili məhsulun 1,6 faizi səviyyəsində olmuşdur.

Mərkəzi Bankın məlumatlarına görə, 2017-ci il dekabr ayının 1-nə ölkənin bank və bank olmayan kredit təşkilatlarının **kredit portfeli** milli valyuta ekvivalentində 12226,2 milyon manat təşkil etmiş, onun 9872,2 milyon manatı uzunmüddətli kreditlər olmuşdur. Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği ümumi kredit portfelinin 15,5 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin banklardakı **əmanətlərinin** milli valyuta ekvivalentində məbləği 2017-ci il dekabr ayının 1-nə 7370,6 milyon manat təşkil etmişdir.

Dekabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə **orta məzənnəsi** 1,70 manata (ilin əvvəlindən 1,72 manata), 1 Avroya – 2,01 manata (1,94), 100 Rusiya rubluna – 2,90 manata (2,95) bərabər olmuşdur.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında **əhalinin sayı** 80731 nəfər və ya 0,8 faiz artaraq 2017-ci il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə 9890712 nəfərə çatmışdır.

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Cədvəl 1

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Göstəricinin adı	2017-ci il, faktiki	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə	Məlumat üçün 2016-cı il 2015-ci ilə nisbətən, faizlə
A	1	2	3
Ümumi daxili məhsul, milyon manat	70 135,1	100,1	96,9
o cümlədən qeyri-neft ÜDM	44 061,9	102,7	95,5
Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM, manat	7 205,0	99,1	95,8
Sənaye məhsulu, milyon manat	39 555,4	96,6	99,5
o cümlədən qeyri-neft sənayesi	9 484,8	103,7	104,8
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	15 550,8	97,4	78,3
o cümlədən tikinti-quraşdırma işlərinə	11 439,6	98,5	77,4
Kənd təsərrüfatı məhsulu, milyon manat	6 580,0	104,2	102,6
o cümlədən: bitkiçilik	3 019,0	106,1	102,5
heyvandarlıq	3 561,0	102,7	102,8
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, milyon ton	226,4	101,8	100,0
Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, milyon sərnişin	1 973,4	102,3	102,0
İnformasiya və rabitə xidmətləri, milyon manat	1 724,6	106,6	104,7
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi, milyon manat	35 268,1	102,5	101,5
Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər, milyon manat	8 636,0	101,2	98,9
Dövlət büdcəsinin gəlirləri, milyon manat	16 446,9	94,0	100,0
Dövlət büdcəsinin xərcləri, milyon manat	17 588,4	99,1	99,8
Dövlət büdcəsinin kəsiri, milyon manat	1 141,5	x	x
Əhalinin nominal gəlirləri, milyon manat	49 162,9	108,3	108,7
Əhalinin hər nəfərinə düşən nominal gəlirlər, manat	5 050,5	107,2	107,5

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

...ardı

A	1	2	3
Əhalinin banklardakı əmanətləri, 2017-ci il 01 dekabr vəziyyətinə, milyon manat	7 370,6	96,9	107,3
Kredit qoyuluşları, 2017-ci il 01 dekabr vəziyyətinə, milyon manat	12 226,2	75,1	86,8
o cümlədən vaxtı keçmiş kreditlər	1 890,3	131,1	117,3
Orta aylıq nominal əmək haqqı, manat	525,0*	106,2**	107,0***
İstehlak qiymətlərinin indeksi	x	112,9	112,4
Əhalinin sayı, 2017-ci il 01 dekabr vəziyyətinə, min nəfər	9 890,7	100,9	101,1
Xarici ticarət dövriyyəsi¹⁾, mln. ABŞ \$			
faktiki qiymətlərlə	21 809,4*	111,6**	82,6***
müqayisəli qiymətlərlə	x	89,1**	93,9***
<i>o cümlədən: ixrac</i>			
faktiki qiymətlərlə	14 018,7*	118,7**	76,5***
müqayisəli qiymətlərlə	x	93,5**	94,9***
<i>ondan qeyri-neft ixracı</i>			
faktiki qiymətlərlə	1 386,7*	124,1**	76,5***
müqayisəli qiymətlərlə	x	121,8**	82,2***
idxal			
faktiki qiymətlərlə	7 790,7*	100,9**	94,1***
müqayisəli qiymətlərlə	x	82,4**	92,1***

Qeyd:

* 2017-ci ilin yanvar-noyabr ayları.

** 2017-ci ilin yanvar-noyabr ayları 2016-cı ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən.

*** 2016-cı ilin yanvar-noyabr ayları 2015-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən.

¹⁾ Hesabat dövründə gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyərinə dair məlumatlar nəzərə alınmaqla.

Ümumi Daxili Məhsul

İlkin məlumatlara görə 2017-ci ildə ölkə rezidentləri tərəfindən istehsal edilmiş ümumi daxili məhsul əvvəlki ilə müqayisədə 0,1 faiz artaraq 70135,1 milyon manata çatmışdır.

Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 7205,0 manat, yaxud 4186,3 ABŞ dolları təşkil etmişdir.

Yola saldıığımız ildə iqtisadiyyatın qeyri-neft sahələrində istehsal olunmuş əlavə dəyər 2016-cı ilə nisbətən 2,7 faiz artmış, onun ÜDM-də xüsusi çəkisi 62,8 faiz olmuşdur. Neft sektorunda əlavə dəyər 5,0 faiz azalmışdır.

Bu dövrdə nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahələrində yaradılmış əlavə dəyər 2016-cı ilə müqayisədə 8,5 faiz, informasiya və rabitə sahələrində 6,6 faiz, turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrində 5,9 faiz, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində 4,2 faiz, ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri sahələrində 2,5 faiz, sosial və digər xidmətlər sahələrində 1,5 faiz artmış, sənaye və tikintidə isə müvafiq olaraq 4,2 faiz və 1,5 faiz azalmışdır.

Eyni zamanda qeyri-neft sənayesinin əlavə dəyərində 3,8 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Ümumi daxili məhsulun 40,1 faizi sənayedə, 10,4 faizi ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri sahələrində, 9,5 faizi tikintidə, 6,8 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 5,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,3 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,6 faizi informasiya və rabitə sahələrində, 16,4 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilmişdir.

Məhsula və idxala xalis vergilər isə ÜDM-in 7,3 faizini təşkil etmişdir.

Ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manatla

	2017	2016	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Ümumi Daxili Məhsul	70135,1	60425,2	100,1
o cümlədən: Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	3949,3	3386,8	104,2
Sənaye	28087,3	22398,0	95,8
o cümlədən: mədənçıxarma sənayesi	23945,5	18557,0	95,4
emal sənayesi	3311,2	2978,9	98,2
elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	714,8	755,6	97,4
su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	115,8	106,5	98,8
Tikinti	6687,2	6338,9	98,5
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	7305,2	6251,8	102,5
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	4737,3	4075,7	108,5
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1639,8	1424,1	105,9
İnformasiya və rabitə	1138,2	1058,1	106,6
Digər sahələr	11468,9	10570,3	101,5
Məhsula və idxala xalis vergilər	5121,9	4921,5	102,4
ÜDM-in deflyatoru	116,0	x	x

Cədvəl 3

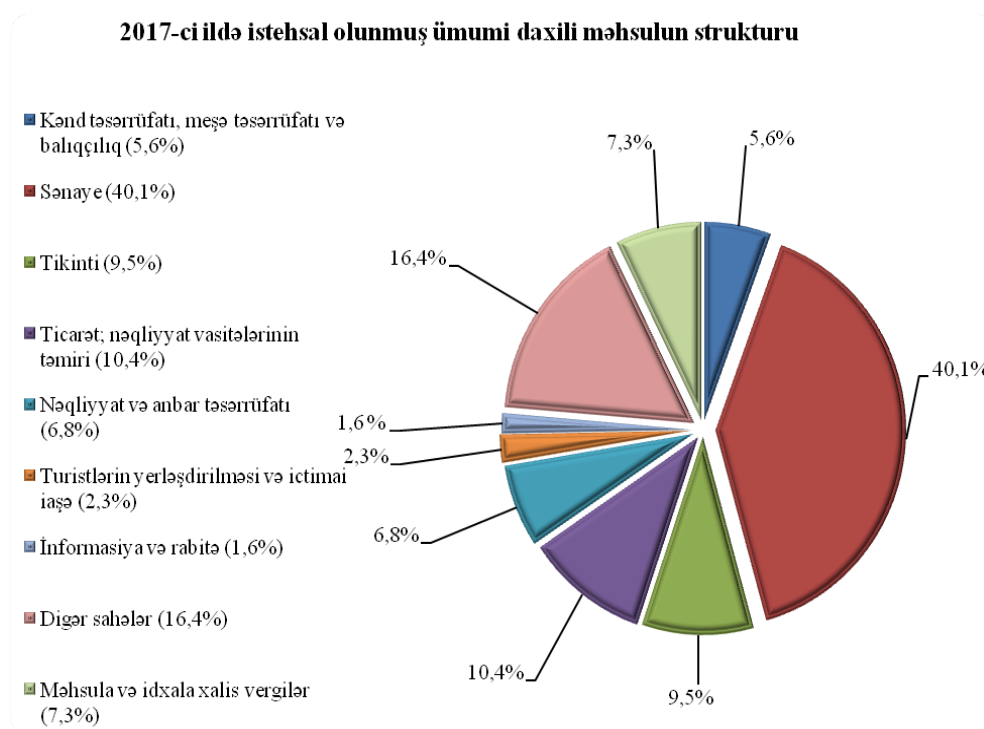
Neft və qeyri-neft sektorlarında ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manatla

	2017	2016	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Ümumi Daxili Məhsul	70135,1	60425,2	100,1
o cümlədən:			
neft sektoru	26073,2	20449,4	95,0
qeyri-neft sektoru	44061,9	39975,8	102,7

*) 2016-cı ilin göstəriciləri ilin yekun məlumatları əsasında dəqiqləşdirilmişdir.

Qrafik 1

Sənaye

2017-ci ildə ölkədə 39,6 milyard manatlıq sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Əvvəlki illə müqayisədə sənayenin qeyri-neft sektorunda məhsul istehsalının 3,7 faiz artmasına baxmayaraq, neft sektorunda 4,7 faiz azalma sənaye məhsulunun ümumi istehsalının 3,4 faiz azalmasına səbəb olmuşdur. Sənaye məhsulunun 69,9 faizi mədənçıxarma, 24,7 faizi emal, 4,6 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,8 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuşdur.

Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 79,9 faiz olmuşdur. Ümumi istehsalın 89,8 faizi sənaye məhsulunun istehsalı, 10,2 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

Cədvəl 4

Sənaye istehsalı indeksləri, sabit qiymətlərlə, faizlə

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
<u>2016-cı il</u>		
Yanvar	101,9	96,9
Fevral	99,2	99,9
Mart	107,8	99,4
Aprel	95,1	98,9
May	108,4	99,7
İyun	99,2	100,6
İyul	99,4	100,9
Avqust	92,1	101,0
Sentyabr	91,2	100,2
Oktyabr	100,9	99,8
Noyabr	100,4	99,4
Dekabr	107,9	99,5
<u>2017-ci il</u>		
Yanvar	101,2	101,0
Fevral	90,0	96,3
Mart	102,9	93,2
Aprel	104,5	94,0
May	108,6	94,5
İyun	97,8	94,5

REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
İyul	98,5	94,6
Avqust	89,0	94,0
Sentyabr	101,5	94,7
Oktyabr	102,2	95,4
Noyabr	103,2	96,2
Dekabr	102,6	96,6

2017-ci ildə 2016-cı illə müqayisədə aralıq istehlak məhsullarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 25,9 faiz, uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı 17,5 faiz artmış, istehsal vasitələrinin istehsalı 33,8 faiz, qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı 1,1 faiz, enerji məhsullarının istehsalı isə 4,4 faiz azalmışdır.

Cədvəl 5

	2017-ci ilin dekabrı 2017-ci ilin noyabrına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin dekabrı 2016-cı ilin dekabrına nisbətən, faizlə	2017-ci ildə 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Sənaye -cəmi	102,6	100,0	96,6
Aralıq istehlak məhsullarının istehsalı	94,8	131,9	125,9
Uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı	109,5	122,0	117,5
Qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı	104,5	95,0	98,9
İstehsal vasitələrinin istehsalı	63,3	81,4	66,2
Enerji məhsullarının istehsalı	105,5	100,0	95,6

İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 yanvar 2018-ci il vəziyyətinə 533,4 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Ehtiyatların 70,4 faizi Bakı, 5,9 faizi Sumqayıt, 2,9 faizi Gəncə, 2,1 faizi Şirvan, 0,1 faizi Mingəçevir

şəhərlərinin, qalan hissəsi isə digər şəhər və rayonların sənaye müəssisələrinin anbarlarında qalmışdır. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınmış və satış üçün nəzərdə tutulmuş 30,7 milyon manat məbləğində digər məhsullar da mövcud olmuşdur.

Mədəncixarma sənayesi

Mədəncixarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 27,7 milyard manat olmaqla 2016-cı ilə nisbətən 3,9 faiz azalmışdır.

Sahənin əsas məhsulu olan xam neftin hasilatı 38,7 milyon ton, əmtəlik təbii qazın hasilatı isə 18,2 milyard kub metr təşkil etmişdir. Neft hasilatı 5,6 faiz, əmtəlik qaz hasilatı isə 3,0 faiz azalmışdır.

Cədvəl 6

Mədəncixarma sənayesində istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Xam neft və təbii qaz hasilatı			
Xam neft (qaz kondensatı daxil olmaqla), min ton	38 777,5	94,5	256,9
ondan əmtəlik	38 700,2	94,4	256,9
Təbii qaz, milyon kub metr	28 563,5	97,4	-
ondan əmtəlik	18 157,9	97,0	-
Metal filizlərinin hasilatı			
Dəmir filizi, min ton	-	-	38,5
Mis filizləri və konsentratları, ton	1 994,0	101,5	31,4
Qiymətli metal filizləri və konsentratları, kq	7 095,5	3,1 d.	244,5
o cümlədən : qızıl	6 390,8	3,4 d.	100,6
gümüş	704,7	194,8	143,9
Mədəncixarma sənayesinin digər məhsulları			
Tikinti qumu, min ton	782,5	2,9 d.	2,1
İnşaat üçün əhəng daşı, min ton	189,4	83,0	-
Çınqıl, qırmadaş, xırda çay daşı, min ton	1 136,0	172,3	21,1
Duz, ton	66 824,5	104,7	305,8
ondan əmtəlik	4 840,9	105,7	305,8

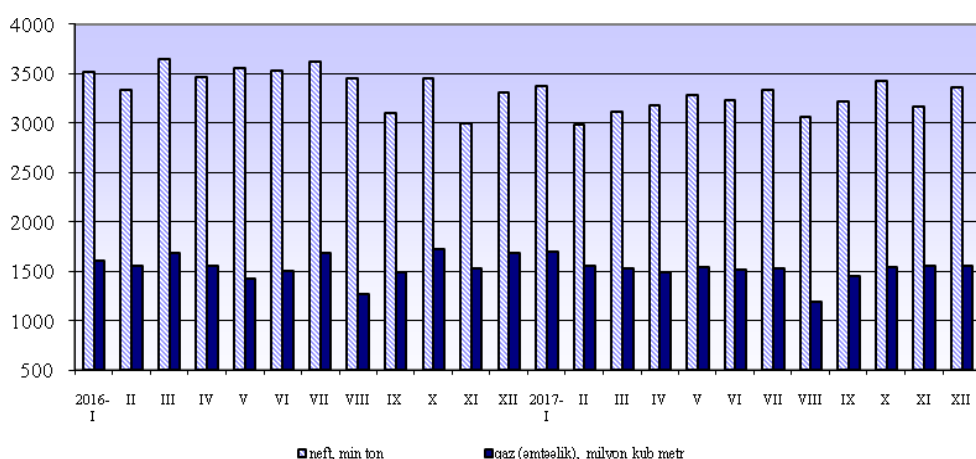
REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Bentonit, min ton	235,6	4,3 d.	95,1
ondan əmtəəlik	225,3	4,6 d.	95,1
Gips və anhidrit, ton	32 162,9	192,7	29 532,0

Qrafik 2

Neft və qaz hasilatının aylar üzrə dinamikası

Emal sənayesi

Emal sənayesində 2017-ci ildə 9,8 milyard manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

Cədvəl 7

Emal sənayesində istehsalın dinamikası

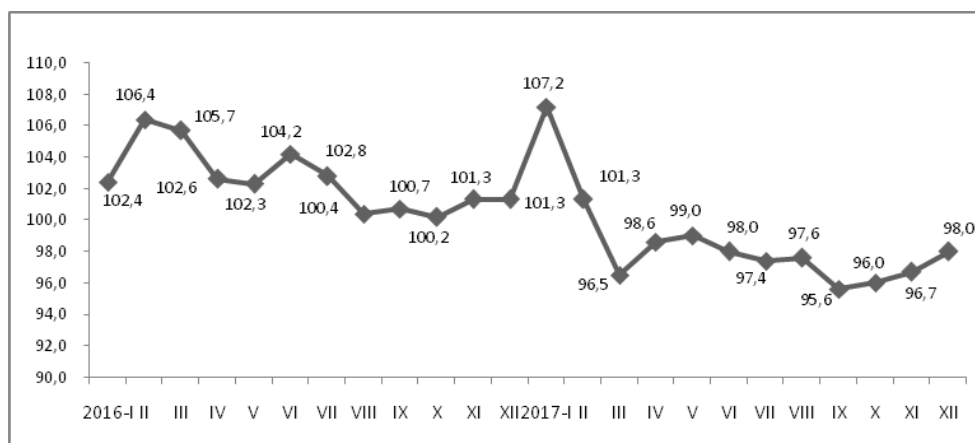
	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Emal sənayesi-cəmi	ondan qeyri-neft emal sənayesi
2016-cı il		
Yanvar	102,4	106,9
Yanvar-fevral	106,4	111,9
Yanvar-mart	105,7	112,8
Yanvar-aprel	102,6	112,0

...ardı

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Emal sənayesi-cəmi	ondan qeyri-neft emal sənayesi
Yanvar-may	102,3	110,9
Yanvar-iyun	104,2	109,7
Yanvar-iyul	102,8	108,5
Yanvar-avqust	100,4	108,3
Yanvar-sentyabr	100,7	108,5
Yanvar-oktyabr	100,2	107,6
Yanvar-noyabr	101,3	109,8
Yanvar-dekabr	101,3	109,4
2017-ci il		
Yanvar	107,2	118,4
Yanvar-fevral	101,3	106,1
Yanvar-mart	96,5	101,7
Yanvar-aprel	98,6	102,8
Yanvar-may	99,0	102,3
Yanvar-iyun	98,0	101,4
Yanvar-iyul	97,4	100,7
Yanvar-avqust	97,6	100,9
Yanvar-sentyabr	95,6	99,1
Yanvar-oktyabr	96,0	99,9
Yanvar-noyabr	96,7	100,4
Yanvar-dekabr	98,0	101,7

Qrafik 3

Emal sənayesi üzrə istehsal indeksinin dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Emal sənayesinin fəaliyyət növləri üzrə məhsul buraxılışı^{*)}

Fəaliyyət növlərinin adı	2017-ci ildə istehsal edilmişdir, milyon manat	2016-cı ilə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Emal sənayesi –cəmi	9 767,0	98,0
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	3 288,5	101,0
içki istehsalı	243,8	117,2
tütün məmulatlarının istehsalı	39,2	107,9
toxuculuq sənayesi	172,0	144,7
geyim istehsalı	70,5	115,5
dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı	20,0	95,3
mebeldən başqa ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	14,4	134,7
kağız və karton istehsalı	66,0	100,6
poliqrafiya məhsullarının istehsalı	63,0	97,6
neft məhsullarının istehsalı	2 727,3	92,2
kimya sənayesi	503,2	116,5
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	1,3	2,5 d.
rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı	232,2	171,7
tikinti materiallarının istehsalı	567,8	146,6
metallurgiya sənayesi	433,3	91,3
hazır metal məmulatlarının istehsalı	275,0	88,0
kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	79,6	125,5
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	171,6	134,6
maşın və avadanlıqların istehsalı	192,6	142,9
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	72,9	1,2
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	13,3	114,7
mebellərin istehsalı	64,9	116,2
zərgərlik məmulatları, musiqi alətləri, idman mallarının və tibb avadanlıqlarının istehsalı	15,8	132,0
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	438,8	55,6

^{*)} ev təsərrüfatlarında sənaye məhsulu istehsalının, habelə hüquqi şəxs yaratmadan fərdi sahibkar kimi sənaye sahəsində fəaliyyət göstərənlərin işinin qiymətləndirilməsi də nəzərə alınmaqla

2016-cı illə müqayisədə tütün məmulatlarının istehsalında 7,9 faiz, qida məhsullarının istehsalında 1,0 faiz, içki istehsalında isə 17,2 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Bu sahələrin əsas məhsullarından pendir və kəsmik istehsalı 9,2 faiz, kolbasa məmulatlarının istehsalı 30,4 faiz, duru bitki yağlarının istehsalı 2,4 faiz, marqarin istehsalı 8,6 faiz, cem və marmeladların istehsalı 0,8 faiz, pivə istehsalı 39,7 faiz, alkoqolsuz içkilərin istehsalı 1,0 faiz artmış, qənd və şəkər tozu istehsalı isə 45,5 faiz azalmışdır.

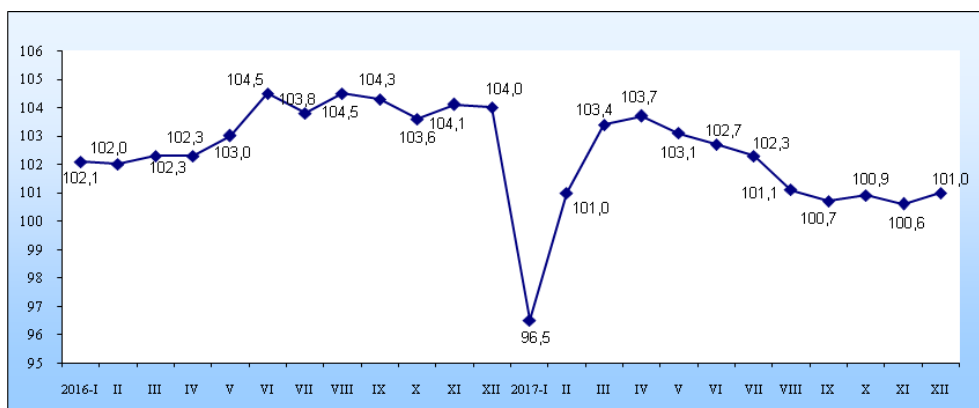
Cədvəl 9

Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Qida məhsullarının istehsalı	İçki istehsalı	Tütün məmulatlarının istehsalı
2016-cı il			
Yanvar	102,1	88,6	138,2
Yanvar-fevral	102,0	81,3	180,4
Yanvar-mart	102,3	90,7	187,5
Yanvar-aprel	102,3	108,2	152,1
Yanvar-may	103,0	106,2	133,9
Yanvar-iyun	104,5	91,8	117,2
Yanvar-iyul	103,8	88,0	110,5
Yanvar-avqust	104,5	88,3	96,8
Yanvar-sentyabr	104,3	87,8	93,1
Yanvar-oktyabr	103,6	86,4	83,6
Yanvar-noyabr	104,1	87,1	87,4
Yanvar-dekabr	104,0	90,0	86,6
2017-ci il			
Yanvar	96,5	132,4	56,1
Yanvar-fevral	101,0	159,8	36,5
Yanvar-mart	103,4	137,1	41,9
Yanvar-aprel	103,7	139,4	51,0
Yanvar-may	103,1	137,4	61,4
Yanvar-iyun	102,7	130,6	68,6
Yanvar-iyul	102,3	130,0	76,4
Yanvar-avqust	101,1	128,6	84,1
Yanvar-sentyabr	100,7	126,9	87,2
Yanvar-oktyabr	100,9	124,7	93,4
Yanvar-noyabr	100,6	122,8	106,0
Yanvar-dekabr	101,0	117,2	107,9

Qrafik 4

Qida məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 10

Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının istehsalı
sahələrində əsas məhsul növlərinin istehsalı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Qida məhsulları			
Ət (quş əti daxil olmaqla), min ton	291,3	100,9	-
Kolbasa məmulatları, ton	5 377,2	130,4	0,6
Üzlü süd, min ton	913,9	103,8	-
Qaymaq və xama, ton	4 742,8	100,1	-
Pendir və kəsmik, ton	53 974,4	109,2	67,1
Kərə yağı, ton	25 295,1	98,9	2,5
Cem və marmeladlar, ton	35 095,2	100,8	37,4
Duru bitki yağları, ton	55 566,8	102,4	384,4
Marqarin, ton	51 704,7	108,6	616,9
İnsanın qidalanması üçün yararlı olan duz, min ton	63,6	104,9	0,5
Qənd və şəkər tozu, min ton	228,1	54,5	8,4

REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Çörək və çörək-bulka məmulatları (əmtəlik), min ton	770,4	101,1	-
İçki məhsulları			
Şampan şərabı, min dkl	1,2	40,0	1,0
Araq, min dkl	549,2	96,2	65,3
Brendi (konyak), min dkl	6,3	42,0	26,3
Üzüm şərabı, min dkl	1 020,1	102,4	985,7
Pivə, min dkl	4 552,7	139,7	285,0
Likörler, min dkl	94,7	65,9	69,7
Alkoqolsuz içkilər, min dkl	18 152,4	101,0	475,8
Tütün məmulatları			
Fermentləşdirilmiş tütün, ton	3 415,6	175,4	-
Papiros və siqaretlər, milyon ədəd	1 241,4	75,0	1,1

Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 262,5 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmiş, 2016-cı illə müqayisədə toxuculuq sənayesində 44,7 faiz, geyim istehsalında 15,5 faiz artım, dəri və dəridən məmulatlar, ayaqqabı istehsalında isə 4,7 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

Cədvəl 11

Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
2016-cı il			
Yanvar	2,9 d.	58,7	31,2
Yanvar-fevral	3,1 d.	123,5	17,0
Yanvar-mart	3,2 d.	86,0	21,9
Yanvar-aprel	3,5 d.	80,4	27,1
Yanvar-may	2,9 d.	100,3	26,4

REAL SEKTOR

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
Yanvar-iyun	3,0 d.	95,8	23,6
Yanvar-iyul	2,8 d.	109,6	24,6
Yanvar-avqust	2,7 d.	120,3	24,9
Yanvar-sentyabr	2,7 d.	134,6	31,1
Yanvar-oktyabr	2,4 d.	135,3	36,1
Yanvar-noyabr	2,6 d.	139,1	34,1
Yanvar-dekabr	2,7 d.	141,0	32,1
2017-ci il			
Yanvar	2,6 d.	3,0 d.	75,3
Yanvar-fevral	2,6 d.	148,5	63,8
Yanvar-mart	2,4 d.	2,0 d.	46,0
Yanvar-aprel	2,2 d.	173,6	39,6
Yanvar-may	2,2 d.	162,1	41,2
Yanvar-iyun	2,1 d.	157,1	44,2
Yanvar-iyul	198,5	149,0	61,7
Yanvar-avqust	182,1	143,5	65,2
Yanvar-sentyabr	173,8	137,9	78,7
Yanvar-oktyabr	168,4	136,2	90,1
Yanvar-noyabr	147,8	131,3	97,2
Yanvar-dekabr	144,7	115,5	95,3

Cədvəl 12

Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Toxuculuq məhsulları			
Pambıq lifi, ton	37 117,8	2,2 d.	13 900,7
Hazır pambıq parçalar, min kv.m	16 830,2	9,4 d.	1 377,8
ondan əmtəəlik	16 629,6	9,8 d.	1 377,8
Pambıq iplik, ton	17 309,8	89,2	502,4
ondan əmtəəlik	17 309,8	98,5	502,4
Pambıq yataq ağları, min ədəd	371,6	28,1	2,2

REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Xalça və xalça məmulatları, kv.m	564,5	2,8 d.	1 222,6
Geyim istehsalı			
Üst trikotaj, min ədəd	280,2	59,5	1,2
Alt trikotaj, min ədəd	544,5	2,5 d.	100,6
Corab, min cüt	2 091,4	121,3	1,0
Kişilər üçün kostyum və komplektlər, min ədəd	353,8	89,1	-
Dəri və dəridən məmulatlar, ayaqqabılar			
Dəri, min kv.m	32,1	15,0	140,0
Aşılانmış xəz dərilər, min kv.m	138,4	134,1	23,2
Ayaqqabı, min cüt	196,5	53,9	27,3

Neft məhsullarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 2727,3 milyon manat olmaqla 2016-cı illə müqayisədə 7,8 faiz azalmışdır. Neft məhsullarından avtomobil benzininin istehsalı 5,4 faiz, sürtkü yağlarının istehsalı 3,6 dəfə, neft bitumunun istehsalı 32,4 faiz və neft koksunun istehsalı 10,6 faiz artmış, ağ neftin istehsalı 6,3 faiz, yanacaq mazutunun istehsalı 45,2 faiz, dizel yanacağının istehsalı isə 18,1 faiz azalmışdır.

Cədvəl 13

Neft məhsullarının istehsalı sahəsində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Avtomobil benzini, min ton	1 215,1	105,4	65,8
Neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzin, min ton	188,3	95,4	1,2
Ağ neft, min ton	587,9	93,7	16,1
Dizel yanacağı, min ton	1 895,7	81,9	47,6
Yanacaq mazutu, min ton	266,3	54,8	5,7
Sürtkü yağları, min ton	34,9	3,6 d.	6,4
Neft bitumu, min ton	237,2	132,4	3,8
Neft koksu, min ton	226,7	110,6	1,0

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində 736,7 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, 2016-cı illə müqayisədə məhsul buraxılışı kimya sənayesində 16,5 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalında 71,7 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalında isə 2,5 dəfə artmışdır.

Əsas kimya məhsullarından izopropil spirti istehsalı 32,9 faiz, lak-boya məmulatlarının istehsalı 24,3 faiz, metil spirti istehsalı 2,3 dəfə artmış, polietilen istehsalı 7,0 faiz, propilen istehsalı 7,2 faiz, oksigen istehsalı isə 56,0 faiz azalmışdır. Resin və plastmas məmulatlarından plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fittinglərin istehsalı 81,3 faiz, polivinilxlorid borular, borucuqlar, qollar, şlanqların istehsalı isə 31,9 dəfə artmışdır.

Cədvəl 14

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası

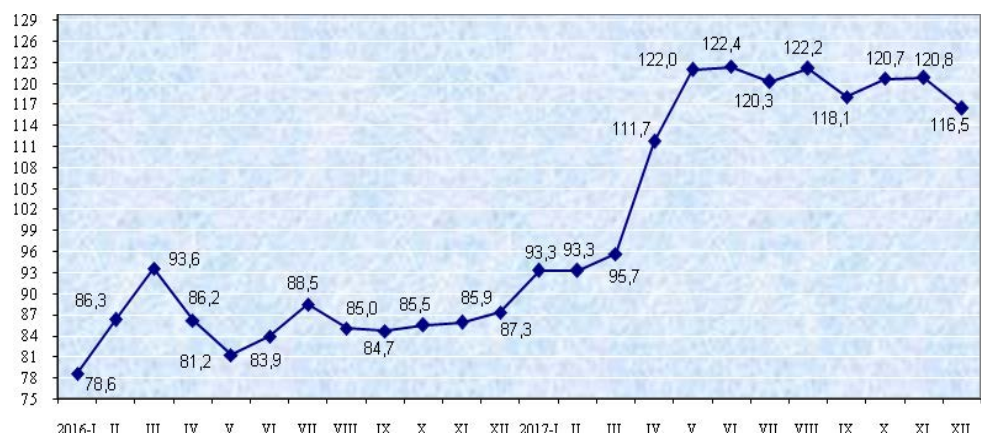
	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Kimya sənayesi	Əczaçılıq məhsullarının istehsalı	Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı
2016-cı il			
Yanvar	78,6	38,0	59,4
Yanvar-fevral	86,3	63,1	49,5
Yanvar-mart	93,6	88,8	54,1
Yanvar-aprel	86,2	92,4	75,6
Yanvar-may	81,2	87,8	77,4
Yanvar-iyun	83,9	81,2	77,1
Yanvar-iyul	88,5	96,3	83,4
Yanvar-avqust	85,0	109,6	86,2
Yanvar-sentyabr	84,7	113,2	86,7
Yanvar-oktyabr	85,5	121,9	86,7
Yanvar-noyabr	85,9	118,8	86,1
Yanvar-dekabr	87,3	122,4	86,7
2017-ci il			
Yanvar	93,3	111,7	2,4 d.
Yanvar-fevral	93,3	158,9	182,3
Yanvar-mart	95,7	2,4 d.	142,4

REAL SEKTOR

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Kimya sənayesi	Əczaçılıq məhsullarının istehsalı	Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı
Yanvar-aprel	111,7	2,3 d.	160,6
Yanvar-may	122,0	2,0 d.	157,0
Yanvar-iyun	122,4	2,3 d.	148,5
Yanvar-iyul	120,3	2,2 d.	157,3
Yanvar-avqust	122,2	2,0 d.	175,0
Yanvar-sentyabr	118,1	2,4 d.	185,2
Yanvar-oktyabr	120,7	2,4 d.	189,1
Yanvar-noyabr	120,8	2,5 d.	191,4
Yanvar-dekabr	116,5	2,5 d.	171,7

Qrafik 5

Kimya sənayesi məhsullarının istehsalının dinamikası (əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

**Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik
kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul
növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Kimya sənayesi məhsulları			
Azot, min kub m	23 220,7	104,0	38,6
ondan əmtəəlik	1 569,6	2,9 d.	38,6
Yod, ton	198,5	95,6	4,1
Oksigen, min kub m	3 527,2	44,0	46,5
ondan əmtəəlik	3 381,0	43,4	46,5
Propilen, min ton	48,5	92,8	2,3
ondan əmtəəlik	37,6	85,6	2,3
Polietilen, min ton	93,2	93,0	3,3
Etilen, min ton	96,1	92,8	0,05
İzopropil spirti (mütləq), ton	11 885,4	132,9	643,1
Metanol (metil spirti), min ton	265,8	2,3 d.	1,5
Lak-boya məmulatları, ton	9 816,7	124,3	151,2
Sair üzvi kompozisiya həllədiciləri və durulaşdırıcıları, ton	11 838,5	103,7	29,9
Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı			
Bərk polietilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	8 759,2	96,1	3 896,8
Bərk polipropilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	2 375,1	130,9	328,4
Polivinilxlorid borular, borucuqlar, qollar, şlanqlar, ton	2 159,7	31,9 d.	69,4
Məsaməli polistirol lövhələr və zolaqlar, ton	817,7	124,3	-
Butullar, butulkalar və tutumu 2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatlar, min ədəd	3 583,8	85,5	4 546,7
Plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fittinglər, ton	519,8	181,3	225,9

...ardı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Əczaçılıq məhsullarının istehsalı			
Tərkibində digər antibiotiklər olan, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan dərmanlar, min manat	73,8	87,5	30,6
Tərkibində qarışıq və ya xalis məhsullar olan, digər qruplara daxil edilməyən, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan sair dərmanlar, min manat	578,2	3,0 d.	187,5

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələr tərəfindən istehsal edilmiş məhsulun ümumi dəyəri 46,6 faiz artaraq 567,8 milyon manat təşkil etmişdir. Sementin istehsalı 24,3 faiz, betondan yığma tikinti konstruksiyaların istehsalı 64,0 faiz, şüşə lifindən ipliğin istehsalı 76,1 faiz, tikinti kərpicini 48,4 faiz, hörmə üçün hazır beton qarışığının istehsalı 96,8 faiz artmışdır.

Qrafik 6

Tikinti materiallarının istehsalının dinamikası (əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

**Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sement, min ton	2 880,7	124,3	89,2
Şüşə lifindən iplik, ton	856,2	176,1	-
Qəlpəsiz şüşə, min kv.m	578,5	36,9 d.	-
Tikinti gipsi, min ton	83,4	57,4	0,7
ondan əmtəəlik	31,4	28,7	0,7
Tikinti əhəngi, ton	29 795,4	108,6	36,0
Sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpicləri, ton	95 428,7	101,2	1 457,1
Betondan yığma tikinti konstruksiyaları, min kub m	144,5	164,0	3,2
Asfalt, min ton	142,6	39,7	-
Tikinti kərpic, min kub metr	298,4	148,4	22,9
Hörmə üçün hazır beton qarışığı, min ton	797,5	196,8	-
Emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatlar, ton	22 558,7	3,1 d.	127,3

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində 2017-ci ildə 708,3 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, metallurgiya sənayesində 8,7 faizlik, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində isə 12,0 faizlik azalma müşahidə olunmuşdur. İl ərzində sahə üzrə 387,3 min ton (4,0 faiz çox) polad tökmə, 714,9 ton (54,7 faiz çox) alüminium çubuqlar, millər və profillər istehsal edilmişdir. Çuqun tökmənin, alüminium ərintilərinin istehsalı və metalların üst təbəqəsinin emalı üzrə xidmətlərin həcmi azalmışdır.

**Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı
sahələrində indekslərin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Metallurgiya sənayesi	Hazır metal məmulatlarının istehsalı
<u>2016-cı il</u>		
Yanvar	106,9	2,1 d.
Yanvar-fevral	150,8	193,7
Yanvar-mart	111,5	180,2
Yanvar-aprel	100,4	136,5
Yanvar-may	90,6	118,6
Yanvar-iyun	105,5	109,4
Yanvar-iyul	102,3	117,4
Yanvar-avqust	100,9	117,2
Yanvar-sentyabr	98,9	118,5
Yanvar-oktyabr	97,8	118,8
Yanvar-noyabr	102,0	118,9
Yanvar-dekabr	100,3	124,9
<u>2017-ci il</u>		
Yanvar	135,2	127,3
Yanvar-fevral	123,0	89,0
Yanvar-mart	103,8	79,0
Yanvar-aprel	102,4	70,5
Yanvar-may	93,5	65,8
Yanvar-iyun	90,5	69,7
Yanvar-iyul	90,6	69,2
Yanvar-avqust	91,5	68,2
Yanvar-sentyabr	86,3	73,2
Yanvar-oktyabr	86,9	84,0
Yanvar-noyabr	90,1	85,1
Yanvar-dekabr	91,3	88,0

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Metallurgiya sənayesi məhsulları			
Çuqun tökmə, ton	321,8	12,7	255,6
ondan əmtəəlik	315,4	12,6	255,6
Polad tökmə (ümumi), min ton	387,3	104,0	2,5
Armatur, min ton	251,5	104,2	1,2
ondan əmtəəlik	245,6	101,7	1,2
Polad borular, min ton	45,1	83,9	-
Emal edilməmiş alüminium ərintiləri, min ton	28,5	77,4	0,8
Alüminium çubuqlar, millər və profillər, ton	714,9	154,7	165,9
Hazır metal məmulatlarının istehsalı			
Qara metallardan qeyri-elektrik radiatorlar və onların hissələri, ton	149,3	4,5 d.	-
Metalların üst təbəqəsinin emalı üzrə xidmətlər, min manat	7 177,3	19,2	-
Mayelər üçün çənlər, sistemlər, ton	135,3	40,3	40,0
Misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kəbellər, ton	12 935,4	2,2 d.	-

Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələrində 251,2 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, 2016-cı illə müqayisədə kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 25,5 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı isə 34,6 faiz artmışdır. İl ərzində 2016-cı illə müqayisədə maye və qazların məsrəfinin və ya səviyyəsinin ölçülməsi üçün cihazların istehsalı 30,5 faiz, elektrik paylayıcı və nəzarət cihazlarının hissələrinin istehsalı 56,1 faiz, 1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqillərinin istehsalı 39,1 faiz artmışdır.

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	Elektrik avadanlıqlarının istehsalı
<u>2016-cı il</u>		
Yanvar	105,0	44,2
Yanvar-fevral	167,6	55,7
Yanvar-mart	2,4 d.	102,3
Yanvar-aprel	2,7 d.	107,8
Yanvar-may	3,1 d.	154,8
Yanvar-iyun	123,6	2,1 d.
Yanvar-iyul	110,8	2,2 d.
Yanvar-avqust	114,8	2,2 d.
Yanvar-sentyabr	114,9	2,6 d.
Yanvar-oktyabr	114,5	2,7 d.
Yanvar-noyabr	110,6	3,2 d.
Yanvar-dekabr	107,4	3,3 d.
<u>2017-ci il</u>		
Yanvar	3,3 d.	4,6 d.
Yanvar-fevral	182,8	3,4 d.
Yanvar-mart	2,2 d.	2,9 d.
Yanvar-aprel	2,1 d.	2,4 d.
Yanvar-may	172,1	2,1 d.
Yanvar-iyun	175,7	184,2
Yanvar-iyul	157,6	169,0
Yanvar-avqust	142,9	163,8
Yanvar-sentyabr	135,0	165,7
Yanvar-oktyabr	130,5	159,9
Yanvar-noyabr	128,5	150,1
Yanvar-dekabr	125,5	134,6

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində əsas
məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Maye və qazların məsrəfinin və ya səviyyəsinin ölçülməsi üçün cihazlar, ədəd	226 206	130,5	50
Qəbuledici qurğuları olmayan radio və televiziya verilişləri aparatları, ədəd	10 100	89,7	323
Elektrik paylayıcı və nəzarət cihazlarının hissələri, ədəd	54 762	156,1	-
1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqilləri, ton	4 466,7	139,1	3 797,9
Güc transformatorları, ədəd	1 259	2,4 d.	-
1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqilləri, ton	625,7	192,7	4 168,7
Televizorlar, ədəd	-	-	4 314
Məişət soyuducuları, ədəd	2 194	97,3	1 432

Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində 278,8 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, 2016-cı illə müqayisədə maşın və avadanlıqların istehsalı 42,9 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı isə 14,7 faiz artmışdır. İl ərzində fəvvarə armaturunun istehsalı 87,0 faiz, minik avtomobillərinin istehsalı 88,9 faiz, yük avtomobillərinin istehsalı 99,0 faiz azalmış, ştanqlı quyu nasoslarının istehsalı 36,6 faiz, xüsusi təyinatlı kommunal maşınların istehsalı 2,1 dəfə, traktorların istehsalı 37,4 faiz artmışdır.

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Maşın və avadanlıqların istehsalı	Avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	Sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı
<u>2016-cı il</u>			
Yanvar	70,7	2,4 d.	89,4
Yanvar-fevral	68,3	119,6	89,0
Yanvar-mart	72,8	118,2	87,4
Yanvar-aprel	79,5	148,4	91,4
Yanvar-may	70,7	141,5	93,8
Yanvar-iyun	77,0	143,8	95,7
Yanvar-iyul	89,1	126,8	97,7
Yanvar-avqust	87,7	125,6	94,9
Yanvar-sentyabr	89,9	114,0	96,2
Yanvar-oktyabr	88,9	117,1	98,6
Yanvar-noyabr	85,5	141,9	101,2
Yanvar-dekabr	85,1	117,0	103,2
<u>2017-ci il</u>			
Yanvar	44,5	-	123,6
Yanvar-fevral	33,8	-	125,6
Yanvar-mart	57,6	-	124,7
Yanvar-aprel	99,0	1,8	132,5
Yanvar-may	118,7	1,6	124,4
Yanvar-iyun	125,1	1,4	118,8
Yanvar-iyul	119,1	1,6	119,3
Yanvar-avqust	132,4	1,6	123,7
Yanvar-sentyabr	127,7	1,8	123,7
Yanvar-oktyabr	123,6	1,7	119,1
Yanvar-noyabr	138,7	1,2	116,9
Yanvar-dekabr	142,9	1,2	114,7

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Fəvvarə armaturu, ton	17,8	13,0	-
Ştanqlı quyu nasoslari, ədəd	4 476	136,6	23
Mancanaq dəzgahları, ədəd	185	5,3 d.	17
Qazlift quyu avadanlıqları və onların hissələri, ədəd	872	104,9	-
Məişət kondisionerləri, ədəd	-	-	2 241
Odsöndürənlər, ədəd	20 873	86,8	-
Traktorlar, ədəd	1 421	137,4	4
Xüsusi təyinatlı kommunal maşınlar, ədəd	3 320	2,1 d.	530
Minik avtomobilləri, ədəd	30	11,1	116
Yüklərin daşınması üçün sair qoşqular və yarımqoşqular, ədəd	3	2,1	2

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı
bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların
təmizlənməsi və emalı sektorları**

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda 2017-ci il ərzində 1832,7 milyon manat dəyərində məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmiş, 2016-cı illə müqayisədə 2,6 faizlik azalma müşahidə olunmuşdur.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal edilmiş məhsulların həcmi 1,2 faiz azalaraq 294,7 milyon manat təşkil etmişdir.

Cədvəl 23

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2017-ci ildə istehsal edilmişdir, milyon manat	2016-cı ilə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	1 832,7	97,4
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	294,7	98,8

Cədvəl 24

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2017-ci ildə istehsal edilmişdir	2016-cı ilə nisbətən, faizlə	01.01.2018-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı			
Elektrik enerjisi, milyon kVt-saat	22 551,6	97,7	-
ondan əmtəlik	21 596,1	97,9	-
su elektrik stansiyalarının istehsalı	1 717,8	89,9	-
istilik elektrik stansiyalarının istehsalı	19 826,7	98,8	-
küləklə işləyən stansiyaların istehsalı	11,6	65,2	-
günəş enerjisi ilə işləyən stansiyaların istehsalı	40,0	64,9	-
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı			
Suyun təmizlənməsi və bölüşdürülməsi, milyon kub metr	218,0	88,3	-

Tikinti

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər

2017-ci ildə ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 15550,8 milyon manat və ya əvvəlki illə müqayisədə 2,6 faiz az vəsait yönəldilmişdir. İstifadə olunmuş vəsaitin 11868,1 milyon manatı və ya 76,3 faizi məhsul istehsalı obyektlərinin, 2791,7 milyon manatı (18,0 faizi) xidmət sahələri üzrə obyektlərin, 891,0 milyon manatı (5,7 faizi) isə ümumi sahəsi 1727,4 min kvadrat metr olan yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunmuşdur.

Ümumi sərmayənin 37,8 faizi dövlət, 62,2 faizi qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarları tərəfindən qoyulmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 73,6 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmişdir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin dəyəri ümumi sərmayənin 44,6 faizini təşkil etmişdir.

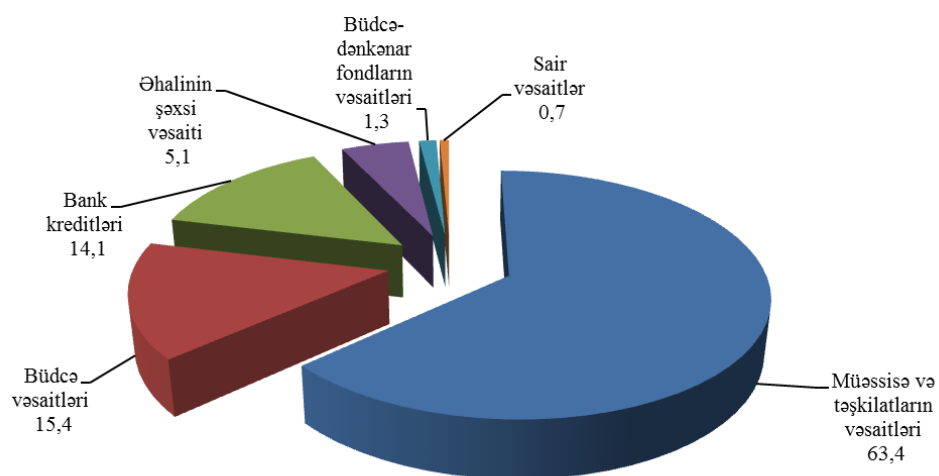
Əsas kapitala yönəldilmiş sərmayədə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 9854,2 milyon manat, bank kreditləri 2202,3 milyon manat, büdcə vəsaitləri 2393,6 milyon manat, büdcədən kənar fondların vəsaitləri 201,9 milyon manat, əhəlinin şəxsi vəsaitləri 789,1 milyon manat, sair vəsaitlər 109,7 milyon manat təşkil etmişdir.

**Maliyyə mənbələri üzrə
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

	2017-ci ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	15 550,8	97,4	100,0
o cümlədən:			
Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri	9 854,2	87,8	63,4
Bank kreditləri	2 202,3	113,7	14,1
Büdcə vəsaitləri	2 393,6	107,9	15,4
Büdcədən kənar fondların vəsaitləri	201,9	130,8	1,3
Əhalinin şəxsi vəsaiti	789,1	116,7	5,1
Sair vəsaitlər	109,7	31,8	0,7

Qrafik 7

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyə
mənbələri üzrə strukturu, faizlə**

2017-ci ildə əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 63,9 faizi sənaye, 16,1 faizi tikinti, 11,2 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 2,7 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 2,0 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, hər birində 1,0 faiz olmaqla informasiya və rabitə, səhiyyə, 0,6 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət, 0,5 faizi təhsil, hər birində 0,4 faiz olmaqla ticarət, inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 0,2 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrinə sərf edilmişdir.

Cədvəl 26

**İqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlərin dəyəri**

İqtisadiyyatın sahələri	2017-ci ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	15 550,8	97,4	100,0
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	317,8	117,6	2,0
Sənaye	9 942,2	95,8	63,9
o cümlədən:			
Mədənçıxarma sənayesi	8 374,2	90,8	53,9
Emal sənayesi	347,9	140,5	2,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	563,0	164,7	3,6
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	657,1	113,7	4,2
Tikinti	2 499,1	87,0	16,1
ondan yaşayış evlərinin tikintisi	891,0	121,7	5,7
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	56,5	108,5	0,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1 744,1	119,2	11,2
o cümlədən:			
nəqliyyat	1 740,7	119,1	11,2
poçt və kuryer fəaliyyəti	3,4	2,5 d.	0,0

REAL SEKTOR

...ardı

İqtisadiyyatın sahələri	2017-ci ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	30,1	146,1	0,2
İnformasiya və rabitə	153,9	80,4	1,0
ondan rabitə	139,1	74,1	0,9
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	6,4	137,7	0,0
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	-	-	-
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	6,0	56,9	0,0
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	63,1	57,8	0,4
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	413,2	149,5	2,7
Təhsil	82,3	51,0	0,5
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	146,6	120,7	1,0
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	84,5	120,9	0,6
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	5,0	33,0	0,0

2017-ci ildə neft sektoruna 8448,6 milyon manatlıq vəsait yönəldilmişdir. Qeyri-neft sektorunun inkişafına sərf edilmiş 7102,2 milyon manatlıq vəsaitin 1493,6 milyon manatı (ümumi sərmayənin 9,6 faizi) qeyri-neft sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

**Neft və qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitalla
yönəldilmiş vəsaitlər**

	Neft sektoru		Qeyri-neft sektoru	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	751,5	78,8	202,7	21,2
Fevral	751,8	66,0	387,7	34,0
Mart	710,9	65,3	377,7	34,7
Aprel	767,8	56,8	583,3	43,2
May	681,5	59,9	456,8	40,1
İyun	680,5	46,4	786,4	53,6
İyul	1 051,0	66,1	539,2	33,9
Avqust	574,9	50,4	564,8	49,6
Sentyabr	497,9	40,7	724,4	59,3
Oktyabr	627,3	43,4	818,4	56,6
Noyabr	541,6	47,0	610,3	53,0
Dekabr	811,9	43,6	1 050,5	56,4

2017-ci ildə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, Bakı şəhərində “Baku Agropark” istixana kompleksi, “Pirallahı” Günəş Elektrik Stansiyası, körpü, Balaxanı Sənaye Parkı, Pirşağı-Novxanı və Binəqədi-Novxanı-Corat avtomobil yolu, Bakı Ali Neft Məktəbinin yeni kampusu, Nərimanov Rayon Məhkəməsinin yeni inzibati binası, Sumqayıt şəhərində yenidən qurulmaqla Boruyayma zavodu, Gəncə şəhərində “Yeni Gəncə” elektrik yarımstansiyası, Gəncə Dövlət Filarmoniyasının yeni binası, “Grand Qafqaz” Ticarət Kompleksi, “Gəncə Mall” Ticarət Mərkəzi, Yevlax şəhərində Varvara balıqartırma və balıqyetidirmə zavodu, Lənkəran şəhərində Çəltik zavodu, “Xəzər Palace” otel kompleksi, Abşeron rayonunda Olimpiya İdman Kompleksi, Ağcabədi rayonunda Çörək və un məmulatları zavodu, Olimpiya İdman Kompleksi, Balakən rayonunda Su elektrik stansiyası, Cəlilabad rayonunda dənli və paxlalı bitkilərin təmizlənməsi və qablaşdırılması müəssisəsi, Ələt-Astara-İran ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun Masallı-Cəlilabad hissəsi, Gədəbəy rayonunda Limonad zavodu, 35/10 kV-luq “Gədəbəy” elektrik yarımstansiyası, Göygöl rayonunda

Respublika Süni Mayalanma Mərkəzi, Qax rayonunda 110/35/10 kV-luq elektrik yarımstansiyası, Quba rayonunda “Azərxaç” ASC-nin Quba filialı, Neftçala rayonunda Neftçala Sənaye Məhəlləsi, 110/35/6 kV-luq “Neftçala” yarımstansiyası, Saatlı rayonunda 110/35/10 kV-luq “Sarıcalar” elektrik yarımstansiyası, Sabirabad rayonunda Quşçuluq fabriki, Mərkəzi Xəstəxana, Salyan rayonunda 110/35/10 kV-luq “Qaraqaşlı” yarımstansiyası, Şəmkir rayonunda “Azərişiq” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Şəmkir avtomat idarəetmə və nəzarət mərkəzi, “Şəmkir Aqroparkı”nın Logistika Mərkəzi, “Azərxaç” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Şəmkir filialı, Zaqatala rayonunda “Bəhmənli” elektrik yarımstansiyası, bunlardan əlavə Naxçıvan Muxtar Respublikasında, Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində, Gədəbəy, Salyan, Şamaxı və Tərtər rayonlarında 5160 şagird yerlik 10 ümumtəhsil məktəb binası, Naxçıvan Muxtar Respublikasında, Mingəçevir şəhərində, Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində, Qazax, Qobustan, Saatlı, Samux və Tərtər rayonlarında 1154 yerlik 9 məktəbəqədər təhsil müəssisəsi və s. obyektlər istifadəyə verilmişdir.

**Xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

2017-ci ildə xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitala 8607,4 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

Cədvəl 28

**Daxili və xarici mənbələrdən
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

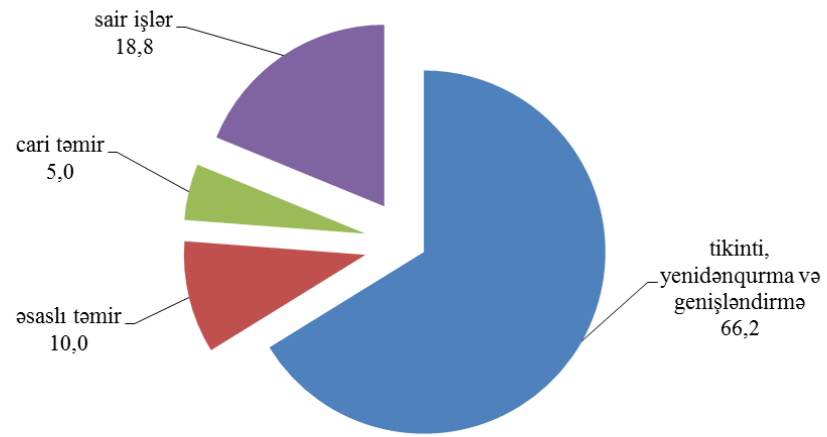
	Daxili mənbələr üzrə		Xarici mənbələr üzrə	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	300,1	31,5	654,1	68,5
Fevral	387,9	34,0	751,6	66,0
Mart	387,4	35,6	701,2	64,4
Aprel	580,9	43,0	770,2	57,0
May	458,7	40,3	679,6	59,7
İyun	740,9	50,5	726,0	49,5
İyul	591,8	37,2	998,4	62,8
Avqust	401,3	35,2	738,4	64,8
Sentyabr	637,9	52,2	584,4	47,8
Oktyabr	773,3	53,5	672,4	46,5
Noyabr	518,9	45,0	633,0	55,0
Dekabr	1 164,3	62,5	698,1	37,5

Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatların vəsaitləri hesabına əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin 7086,4 milyon manatı (82,3 faizi) Birləşmiş Krallıq, Türkiyə, Malayziya, İsveçrə, Rusiya, İran, Yaponiya, ABŞ və Çexiya sərmayədarlarına məxsus olmuşdur.

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 66,2 faizini tikinti, yenidənqurma və genişləndirmə, 10,0 faizini əsaslı təmir, 5,0 faizini cari təmir, 18,8 faizini isə sair tikinti işləri təşkil etmişdir. Ümumi inşaat işlərinin 84,7 faizini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetirmişlər.

Qrafik 8

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin strukturu (ümumi yekuna görə, faizlə)

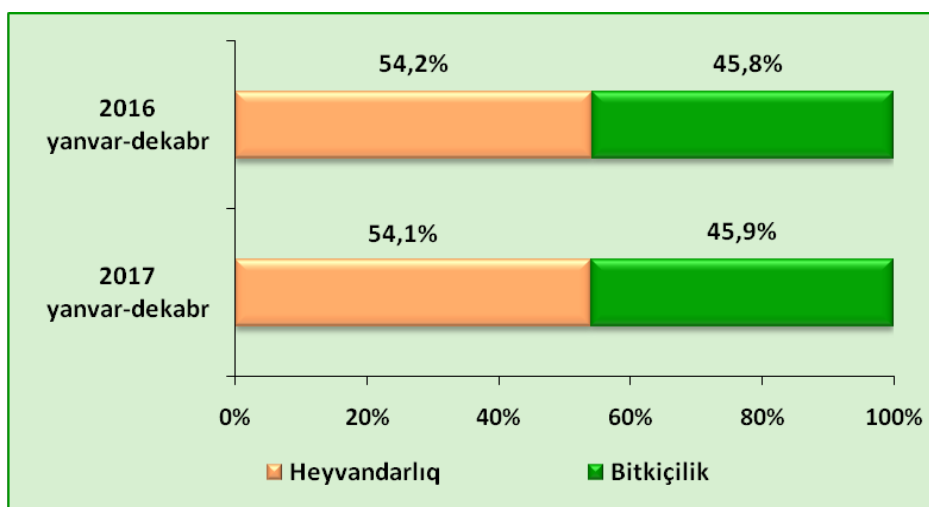

Kənd təsərrüfatı, meşəçilik və balıqçılıq

2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun dəyəri faktiki qiymətlərlə 6580,0 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 3561,0 milyon manatı heyvandarlıq, 3019,0 milyon manatı isə bitkiçilik məhsullarının payına düşmüşdür.

Qrafik 9

Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun strukturu

2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 4,2 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsullarının istehsalı 2,7 faiz, bitkiçilik məhsullarının istehsalı isə 6,1 faiz artmışdır.

Kənd təsərrüfatı üzrə istehsal indeksinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Cəmi	o cümlədən	
		heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları
2016-cı il			
Yanvar	101,8	101,7	104,7
Yanvar-fevral	102,6	102,6	104,5
Yanvar-mart	102,7	102,5	109,2
Yanvar-aprel	103,5	103,1	112,3
Yanvar-may	105,8	103,3	124,0
Yanvar-iyun	103,1	103,8	102,4
Yanvar-iyul	102,6	102,8	102,5
Yanvar-avqust	102,4	102,8	102,1
Yanvar-sentyabr	102,4	103,1	101,8
Yanvar-oktyabr	101,8	102,5	101,2
Yanvar-noyabr	102,3	102,5	102,1
Yanvar-dekabr	102,6	102,8	102,5
2017-ci il			
Yanvar	103,5	102,9	133,2
Yanvar-fevral	103,2	102,8	128,8
Yanvar-mart	103,5	103,0	124,6
Yanvar-aprel	103,2	102,6	115,8
Yanvar-may	102,0	102,3	100,1
Yanvar-iyun	102,2	102,6	101,7
Yanvar-iyul	101,2	103,0	99,2
Yanvar-avqust	101,7	102,5	100,9
Yanvar-sentyabr	102,8	103,0	102,6
Yanvar-oktyabr	104,0	102,8	105,3
Yanvar-noyabr	104,2	102,8	105,9
Yanvar-dekabr	104,2	102,7	106,1

Bitkiçilik. 2017-ci ildə payızlıq və yazlıq dənli və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 941,5 min hektar əkin sahəsindən 2693,2 min ton və ya 2016-cı illə müqayisədə 5,2 faiz az məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan əldə edilmiş məhsul 28,6 sentner təşkil etmişdir. Bundan əlavə 35,7 min hektar dən

üçün qarğıdalının əkin sahəsindən 235,6 min ton məhsul toplanmış, hər hektardan orta hesabla 60,9 sentner qarğıdalı dənisi götürülmüşdür. Qarğıdalı dənisi nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 2928,8 min ton olmuşdur.

Dənli və dənli paxlalıların tərkibində payızlıq və yazlıq buğda əsas yer tutur. İstehsal olunmuş taxıl məhsulunun 62,1 faizini (1818,7 min ton) buğda, 27,8 faizini (815,0 min ton) arpa, 8,0 faizini (235,6 min ton) qarğıdalı, 0,6 faizini (16,2 min ton) çəltik, 1,1 faizini (32,0 min ton) paxlalılar, 0,4 faizini (11,3 min ton) isə digər dənli və dənli paxlalı bitkilər təşkil etmişdir.

2017-ci ildə 913,9 min ton və ya əvvəlki ilə nisbətən 1,3 faiz çox kartof, 1405,6 min ton (10,6 faiz çox) tərəvəz, 438,1 min ton (5,7 faiz az) bostan məhsulları toplanmışdır. Eyni zamanda, hektarın orta məhsuldarlığı kartof üzrə 10 sentner, bostan məhsulları üzrə 11 sentner artmış və uyğun olaraq 150 və 187 sentner olmuş, tərəvəz üzrə isə 2 sentner azalaraq 157 sentner olmuşdur.

2017-ci ildə 15,2 min hektar sahədə dən üçün günəbaxan, 13,8 min hektar sahədə şəkər çuğunduru, 3,2 min hektar sahədə tütün və 136,4 min hektar sahədə pambıq əkilmişdir. Yanvar-dekabr aylarında həmin sahələrdən 30,6 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 78,1 faiz çox dən üçün günəbaxan, 422,2 min ton (22,0 faiz çox) şəkər çuğunduru, 5213,2 ton (45,4 faiz çox) tütün yarpağı, 207,5 min ton (2,3 dəfə çox) pambıq yığılmışdır.

Meyvə və giləmeyvə istehsalı 2017-ci ildə 8,2 faiz artaraq 954,8 min ton təşkil etmişdir. İl ərzində əlavə olaraq 10942 hektarda fındıq, 971 hektarda nar, 471 hektarda xurma, 681 hektarda sitrus meyvə bağları salınmış, bu məhsullar üzrə istehsal müvafiq olaraq 45,5 (32,9 faiz çox), 156,8 (8,0 faiz çox), 147,2 (3,0 faiz çox) və 42,8 (8,4 faiz az) min ton olmuşdur.

2017-ci ildə 152,8 min ton (12,0 faiz çox) üzüm, 775,2 ton (23,7 faiz az) yaşıl çay yarpağı yığılmışdır.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
bitkiçilik məhsullarının yığımı**

	2017-ci il yanvar-dekabr				2016-cı il yanvar-dekabr		
	Əkin sahəsi, min hektar	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha
Dənli və dənli paxlalı bitkilər- cəmi	977,2	977,1	2928,8	29,8	997,4	3 065,1	30,6
ondan:							
buğda	596,1	596,1	1818,7	30,5	590,6	1 851,4	31,3
qarğıdalı	35,7	35,7	235,6	60,9	35,8	224,0	60,1
çəltik	5,1	5,1	16,2	31,7	2,5	5,6	22,5
Pambıq	136,4	135,9	207,5	15,2	50,8	89,4	17,3
Dən üçün günəbaxan ¹⁾	15,2	15,2	30,6	20,1	8,2	17,2	20,8
Şəkər çuğunduru ¹⁾	13,8	13,7	422,2	309	7,1	345,9	490
Tütün, ton	3,2	3,2	213,2	16,2	2,4	3 585,0	15,2
Kartof	58,8	58,8	913,9	150	62,8	902,4	140
Tərəvəz	69,4	69,4	1405,6	157	73,9	1 270,6	159
Bostan məhsulları	23,4	23,4	438,1	187	26,4	464,8	176
Meyvə və giləmeyvə	185,8	138,3 ²⁾	954,8	68,4	133,1 ²⁾	882,8	65,7
Üzüm	16,1	14,1 ²⁾	152,8	84,1	13,9 ²⁾	136,5	74,4
Yaşıl çay yarpağı, ton	1,2	0,6 ²⁾	775,2	11,1	0,7 ²⁾	1015,7	14,1

1) ilkin çəkiddə

2) əkmələr bar verən yaşda

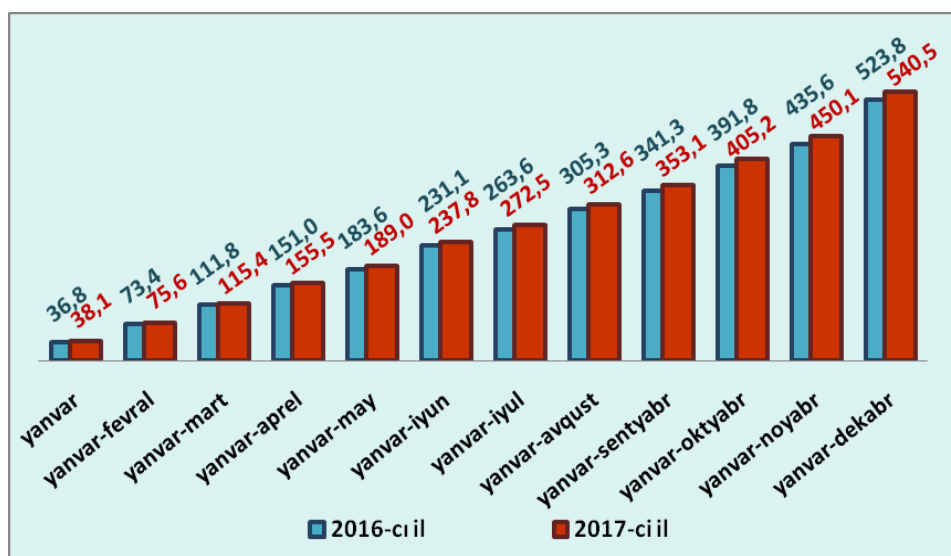
Heyvandarlıq. 2017-ci ildə 540,5 min ton, yaxud əvvəlki ilə nisbətən 3,2 faiz çox diri çəkiddə ət, 2024,1 min ton (0,7 faiz çox) süd, 1714,0 milyon ədəd (6,5 faiz çox) yumurta, 16,0 min ton (3,7 faiz az) yun, 245,2 ton (3,5 dəfə çox) barama istehsal olunmuşdur.

Əsas növ heyvandarlıq məhsullarının istehsalı

(artan yekunla)

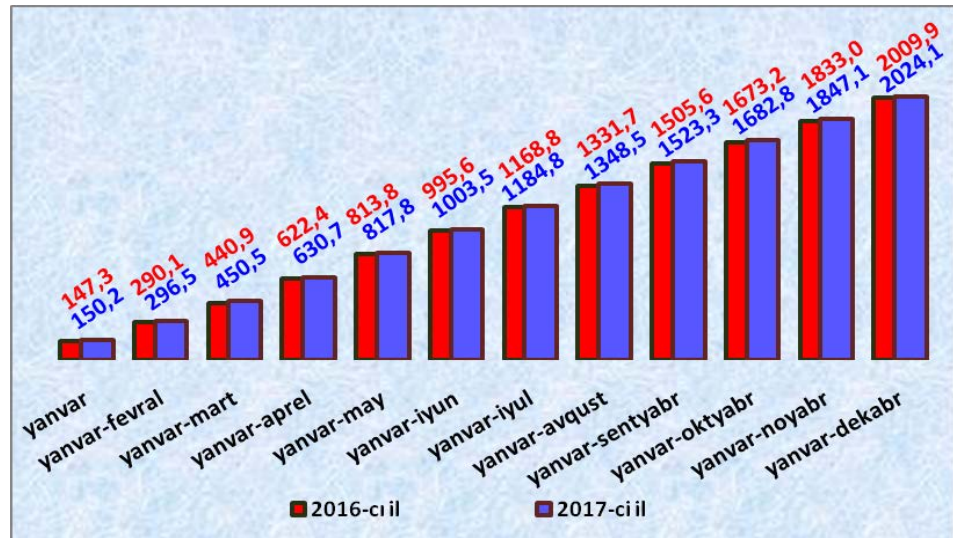
Qrafik 10

Ət istehsalı (diri çəkiddə), min ton

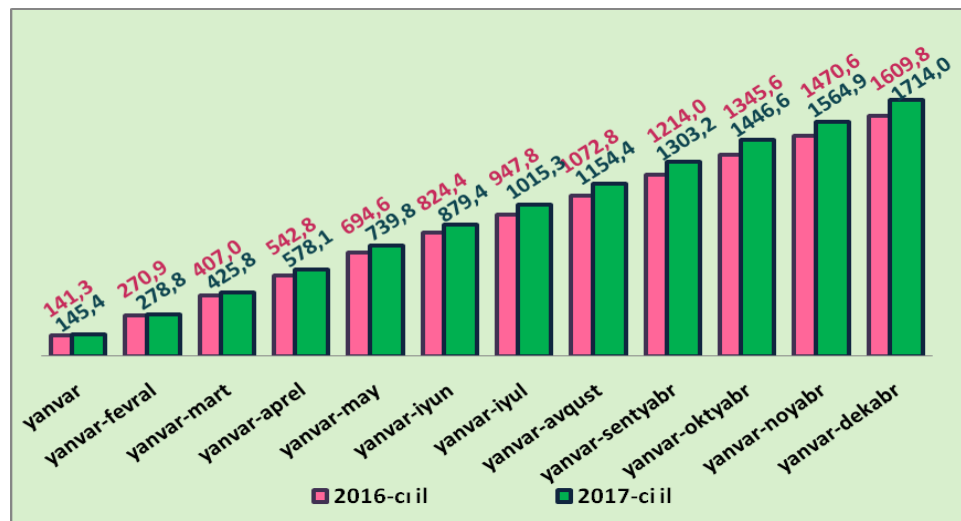
Qrafik 11

Süd istehsalı, min ton

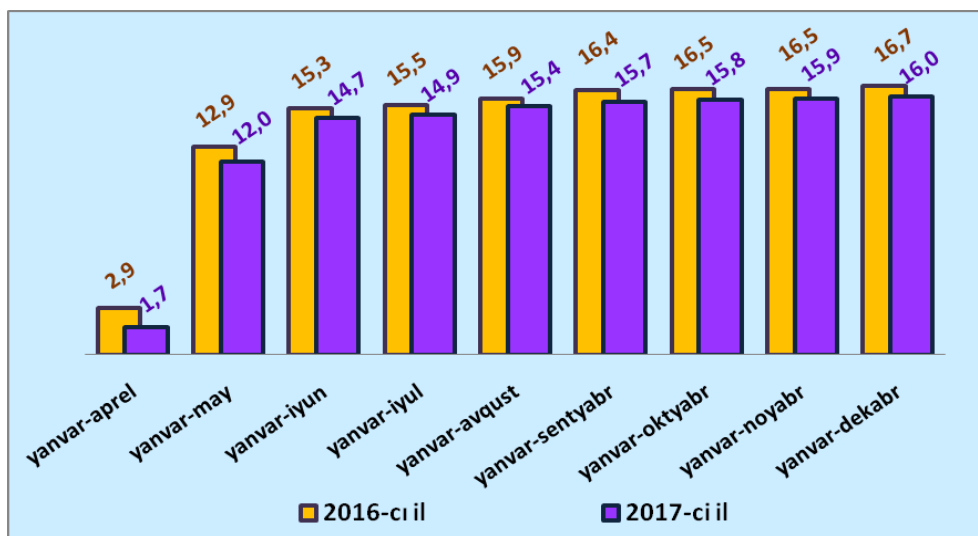
Qrafik 12

Yumurta istehsalı, milyon ədəd

Qrafik 13

Yun istehsalı, min ton

2017-ci ildə hər inək və camışdan orta hesabla 1528 kiloqram süd sağılmışdır (2016-cı ildə 1513 kq).

İlkin məlumatlara görə 2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 8465,6 min baş qoyun və keçi, 2679,3 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1289,8 min baş inək və camışlar mövcud olmuşdur. Qaramal naxırının 48,1 faizini inək və camışlar təşkil edir.

Cədvəl 31

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
heyvanların və quşların sayı**

	01 yanvar 2018-ci il	01 yanvar 2017-ci il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
			%	+, -
İribuynuzlu mal-qara	2 679 333	2 698 496	99,3	-19 163
o cümlədən: inək və camışlar	1 289 814	1 299 033	99,3	-9 219
Qoyun və keçilər	8 465 640	8 614 801	98,3	-149 161
Donuzlar	4 787	4 406	108,6	381
Quşlar, min baş müəssisələr üzrə	12 469,0	9 984,9	124,9	2 484,1
quşçuluq fabrikləri üzrə	12 343,2	9 757,9	126,5	2 585,3

Ötən il quşçuluq fabriklərində diri çəkiddə 81,3 min ton quş əti və 762,7 milyon ədəd yumurta istehsal olunmuşdur. Ümumilikdə fabriklər üzrə cəmi quşların sayı 12343,2 min baş olmuş, hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 177 ədəd yumurta alınmışdır.

Meşə təsərrüfatı. 2017-ci ildə ölkənin meşəçilik təsərrüfatlarında istehsal edilmiş məhsul və göstərilmiş xidmətlərin faktiki qiymətlərlə dəyəri 12,7 milyon manat olmuşdur.

2017-ci il ölkədə 8 meşə yanğını qeydə alınmış və yanğın 372 hektar sahəni əhatə etmişdir.

Balıqçılıq təsərrüfatı. Balıqçılıq təsərrüfatları və fiziki şəxslər tərəfindən 2017-ci ildə 254,6 milyon manat dəyərində 63,8 min ton balıq ovlanmışdır.

Cədvəl 32

**Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatlarının
ümumi məhsulu**
(müvafiq illərin faktiki qiymətləri ilə, min manatla)

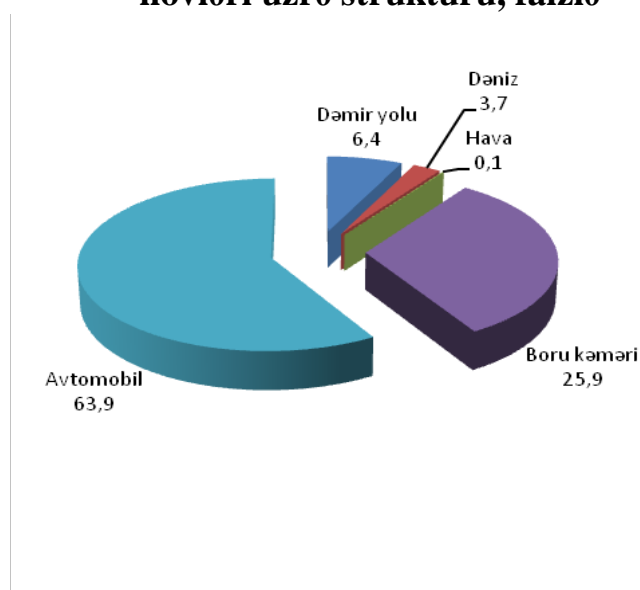
	2017-ci il	2016-cı il
Cəmi	6 847 283,7	5 874 312,8
o cümlədən:		
kənd təsərrüfatı	6 580 014,5	5 632 420,4
meşə təsərrüfatı	12 659,3	12 040,8
balıqçılıq təsərrüfatı	254 609,9	229 851,6

Nəqliyyat

2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları ərzində nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 226,4 milyon ton yük daşınmış və 2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,8 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Yüklərin 3,7 faizi dəniz, 6,4 faizi dəmir yolu, 0,1 faizi hava, 63,9 faizi avtomobil nəqliyyatı, 25,9 faizi isə boru kəməri ilə daşınmışdır. Qeyri-neft yüklərinin həcmi 3,6 faiz artaraq 172,1 milyon ton təşkil etmişdir.

Qrafik 14

Yük daşınmasının nəqliyyat növləri üzrə strukturu, faizlə

Qeyri-dövlət sektoruna məxsus nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin həcmi 1,4 faiz artmış, daşınmış yüklərin ümumi həcmində onların xüsusi çəkisi 81,4 faiz təşkil etmişdir.

2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında nəqliyyatçılar 1973,4 milyon nəfərə və ya 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,3 faiz çox sənişinə xidmət göstərmişlər. Sənişinlərin 88,2 faizi avtomobil nəqliyyatı, 11,6 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə 2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları ərzində 14,4 milyon ton yük, 2,4 milyon sərnəşin daşınmış, 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə yük daşınmasında 7,0 faiz azalma, sərnəşin daşınmasında isə 23,8 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Orta hesabla sutkada 350 vagon yüklənmiş, 422 vagon isə boşaldılmışdır.

Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 13,4 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 5,2 min ton, Cənub istiqaməti üzrə isə 0,8 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilmişdir.

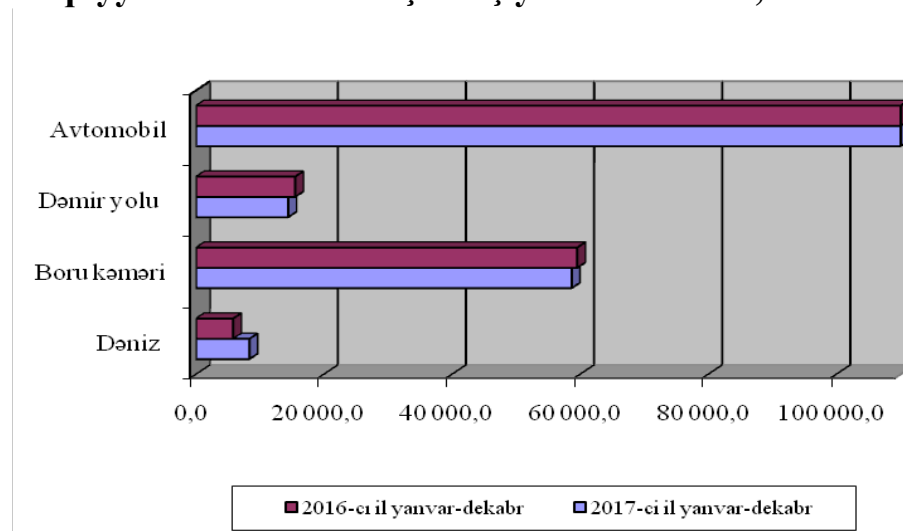
Dəniz nəqliyyatı ilə 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında daşınmış yüklərin həcmi 8344,6 min ton təşkil etmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 43,7 faiz artmışdır. Yüklərin 48,7 faizini neft yükləri təşkil etmişdir.

Dəniz limanları tərəfindən 10769,2 min ton həcmində yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmiş və yüklərin 10141,1 min tonunu və ya 94,2 faizini tranzit yüklər təşkil etmişdir.

2018-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə limanlarda qalan yüklərin həcmi 244,7 min ton olmuşdur.

Dövr ərzində bu nəqliyyat növü ilə daşınmış sərnəşinlərin sayı 2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən 12,8 faiz azalaraq 17,1 min nəfər olmuşdur.

Qrafik 15

Nəqliyyat sektorunda daşınmış yüklərin həcmi, min ton

Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcmində xüsusi çəkisi ən böyük olan **avtomobil nəqliyyatı** ilə 144,9 milyon ton yük, 1739,7 milyon sərnişin daşınmış və əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 2,4 faiz və 1,8 faiz artım qeydə alınmışdır. Sərnişinlərin 96,1 faizi avtobus, 3,9 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə etmişdir. Yüklərin dövriyyəsi 2,3 faiz, sərnişin dövriyyəsi isə 1,9 faiz artmışdır.

Metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmiş sərnişinlərin sayı 5,2 faiz artaraq 228,8 milyon nəfər olmuşdur.

Hava nəqliyyatı ilə 2358,8 min və ya 19,1 faiz çox sərnişin daşınmış, daşımaların 99,8 faizi dövlət, 0,2 faizi isə özəl müəssisələrə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə həyata keçirilmişdir. Bu nəqliyyat növü ilə yüklərin daşıma 6,9 faiz artaraq 170,7 min tona çatmışdır.

Magistral neft kəmərləri ilə 42727,0 min ton neft nəql edilmişdir. Nəqləmənin 79,0 faizi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və cari ilin yanvar-dekabr ayları ərzində bu kəmərlə vasitəsilə 33755,0 min ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində BTC kəməri ilə 6432,4 min ton tranzit nefti də nəql edilmişdir.

Magistral qaz kəmərləri ilə 22126,2 milyon kub-metr qaz nəql edilmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 3,6 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Qazın nəqlinin 33,1 faizi Bakı-Tbilisi-Ərzurum Cənubi Qafqaz boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilmiş və 7314,2 milyon kub-metr qaz ötürülmüşdür.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında **Avropa-Qafqaz-Asiya** nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 47781,8 min ton, yüklərin dövriyyəsi isə 10322,8 milyon ton-km olmuşdur. Yüklərin 29275,5 min tonu və ya 61,3 faizi avtomobil nəqliyyatı, 11861,3 min tonu və ya 24,8 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 6645,0 min tonu və ya 13,9 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 19,1 faizini və ya 9142,5 min tonunu tranzit yüklər təşkil etmişdir.

İnformasiya və rabitə

2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları ərzində **informasiya və rabitə müəssisələri** 1724,6 milyon manatlıq xidmət göstərmişdir ki, onun da 72,5 faizi əhali tərəfindən istehlak olunmuşdur. 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə informasiya və rabitə xidmətlərinin dəyəri real ifadədə 6,6 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 81,2 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

Xidmətlərdən əldə edilən gəlirin 49,6 faizi və ya 856,2 milyon manatı mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşmışdır.

İstehlak bazarı

2017-ci ildə istehlakçıların tələbatlarının ödənilməsi məqsədi ilə satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 45,3 milyard manat olmaqla 2016-cı ilə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 2,2 faiz artmışdır.

Qeyri-dövlət sektorunun təsərrüfat subyektləri tərəfindən satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri əvvəlki ilin səviyyəsini real ifadədə 2,4 faiz üstələyərək 43,5 milyard manata bərabər olmuş, onun 52,3 faizi fərdi sahibkarların fəaliyyəti sayəsində formalaşmışdır.

Cədvəl 33

İstehlak bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2017-ci il, milyon manatla	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
İstehlak bazarında satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin ümumi dəyəri	45 305,9	102,2
o cümlədən: dövlət mülkiyyəti üzrə	1 812,0	97,9
qeyri-dövlət mülkiyyəti üzrə	43 493,9	102,4
ondan: fərdi sahibkarlar	22 739,6	102,2

Hesabat ilində bir istehlakçı orta hesabla ayda 387,9 manatlıq və ya 2016-cı ilin müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə 48,8 manat çox əmtəə almış və ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Məhsul bazarı

2017-ci ildə pərakəndə ticarət dövriyyəsi əvvəlki ilə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 2,5 faiz artaraq 35,3 milyard manat olmuşdur.

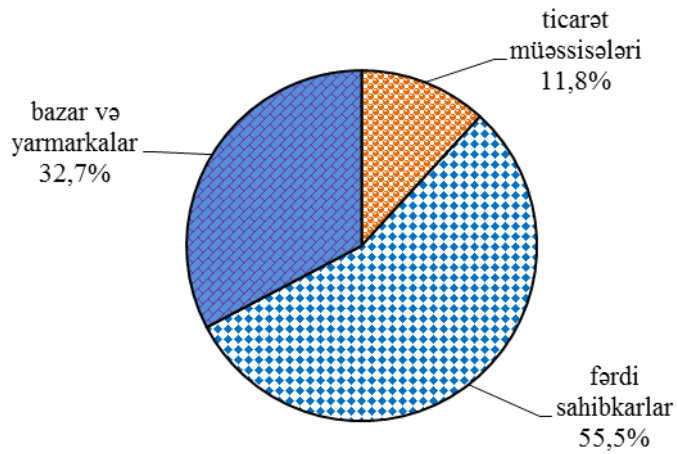
Cədvəl 34

Məhsul bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2017-ci il, milyon manatla	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	35 268,1	102,5
<i>o cümlədən:</i>		
müəssisələr üzrə	4 172,3	110,9
fərdi sahibkarlar üzrə	19 566,3	102,1
bazar və yarımkaşalar üzrə	11 529,5	100,3

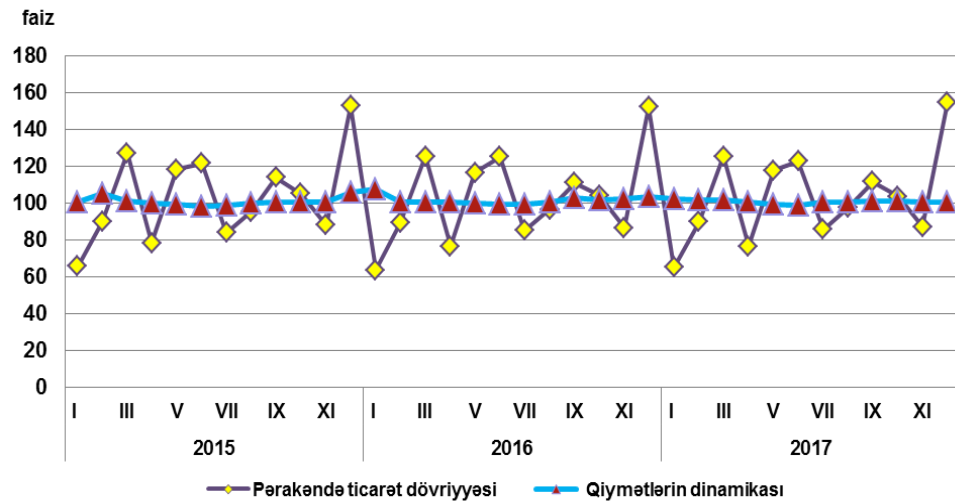
Qrafik 16

**2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında
pərakəndə ticarət dövriyyəsinin strukturu**

Hesabat ilində pərakəndə ticarət şəbəkəsindən bir istehlakçı orta hesabla ayda 301,9 manatlıq və ya 2016-cı ilin müvafiq göstəricisi ilə müqayisədə 40,9 manat çox əmtəə almışdır.

**Pərakəndə ticarət şəbəkəsində
istehlak məhsullarının satışı və qiymət
indeksinin dinamikası**
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	o cümlədən:	
		ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə	qeyri-ərzaq məhsulları üzrə
2016-cı il			
Yanvar	104,3	104,1	105,2
Yanvar-fevral	104,2	105,5	103,0
Yanvar-mart	103,4	104,8	101,9
Yanvar-aprel	102,7	103,6	101,4
Yanvar-may	101,9	102,5	100,7
Yanvar-iyun	101,9	102,4	100,7
Yanvar-iyul	102,0	102,8	100,6
Yanvar-avqust	102,2	103,2	100,8
Yanvar-sentyabr	102,3	103,1	100,9
Yanvar-oktyabr	102,1	103,0	100,8
Yanvar-noyabr	101,7	102,6	100,7
Yanvar-dekabr	101,5	102,1	100,8
2017-ci il			
Yanvar	101,3	100,8	101,7
Yanvar-fevral	101,4	100,5	102,3
Yanvar-mart	101,6	100,7	102,6
Yanvar-aprel	101,7	100,6	102,7
Yanvar-may	101,9	100,8	102,9
Yanvar-iyun	101,8	101,0	102,5
Yanvar-iyul	101,8	101,2	102,4
Yanvar-avqust	102,0	101,2	102,8
Yanvar-sentyabr	102,1	101,4	102,9
Yanvar-oktyabr	102,1	101,5	102,8
Yanvar-noyabr	102,3	101,9	102,7
Yanvar-dekabr	102,5	101,9	103,1

2017-ci ildə pərakəndə ticarət şəbəkəsində satılmış ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatlarının dəyəri 2016-cı ilin səviyyəsini real ifadədə 1,9 faiz üstələyərək 17883,4 milyon manata çatmışdır. Ticarət dövriyyəsi 17384,7 milyon manat təşkil edən qeyri-ərzaq məhsullarının satışı isə 2016-cı illə müqayisədə 3,1 faiz çox olmuşdur.

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin makrostrukturı

	2017-ci il, milyon manatla	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	2016-cı ilə, nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	35 268,1	100,0	102,5
o cümlədən: ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	17 883,4	50,7	101,9
qeyri-ərzaq məhsulları	17 384,7	49,3	103,1

Hesabat ilində bir istehlakçı pərakəndə ticarət şəbəkəsindən orta hesabla ayda 153,1 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 148,8 manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları almışdır.

**2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında pərakəndə ticarət
dövriyyəsinin məhsullar üzrə strukturı**

	2017-ci ildə satışdan gəlir, milyon manatla	2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	35 268,1	102,5
o cümlədən: ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	17 883,4	101,9
toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabılar	6 272,5	103,3
elektrik malları və mebellər	2 118,1	102,4
kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsulları	255,5	101,7
əczaçılıq və tibbi mallar	461,7	101,9
avtomobil yanacağı	1 938,1	100,8
digər qeyri-ərzaq məhsulları	6 338,8	103,9

2017-ci ildə istehlakçıların pərakəndə ticarət şəbəkələrində xərclədiyi vəsaitin 45,9 faizi ərzaq məhsullarının, 4,8 faizi içkilər

və bütün məmulatlarının, 17,8 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 6,0 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,5 faizi avtomobil yanacağı, 1,3 faizi əczaçılıq və tibbi malların, 0,7 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 18,0 faizi isə digər qeyri-ərzaq məhsullarının alınmasına sərf olunmuşdur.

İctimai iaşə xidmətləri

2017-ci ildə ictimai iaşə dövriyyəsi 2016-cı illə müqayisədə real ifadədə 3,4 faiz artaraq 1401,8 milyon manat olmuşdur.

Cədvəl 38

İctimai iaşə dövriyyəsi

	2017-ci il, min manat	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Cəmi	1 401 762,1	103,4
o cümlədən:		
dövlət	16 192,6	93,0
qeyri-dövlət	1 385 569,5	103,6
ondan: fiziki şəxslər	795 985,6	103,5

Özəl sektorda ictimai iaşə dövriyyəsinin 42,6 faizi hüquqi şəxs statuslu müəssisələrin, 57,4 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fərdi sahibkarların payına düşür. Hüquqi şəxs statuslu müəssisələrdə dövriyyə 2016-cı illə müqayisədə 3,7 faiz artaraq 589,6 milyon manat olmuşdur.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər

2017-cı ildə əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin dəyəri 2016-cı illə müqayisədə real ifadədə 1,2 faiz artaraq 8636,0 milyon manat olmuşdur. Hüquqi şəxslər tərəfindən əhaliyə 6258,7 milyon manatlıq xidmət göstərilmişdir ki, bu da xidmətlərin ümumi dəyərinin 72,5 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 39

Ödənişli xidmətlərin göstərilməsi

	2017-ci il, milyon manat	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Ödənişli xidmətlərin ümumi dəyəri - cəmi	8 636,0	101,2
dövlət	1 780,1	99,9
qeyri-dövlət	6 855,9	101,5
ondan: fiziki şəxslər	2 377,3	102,0

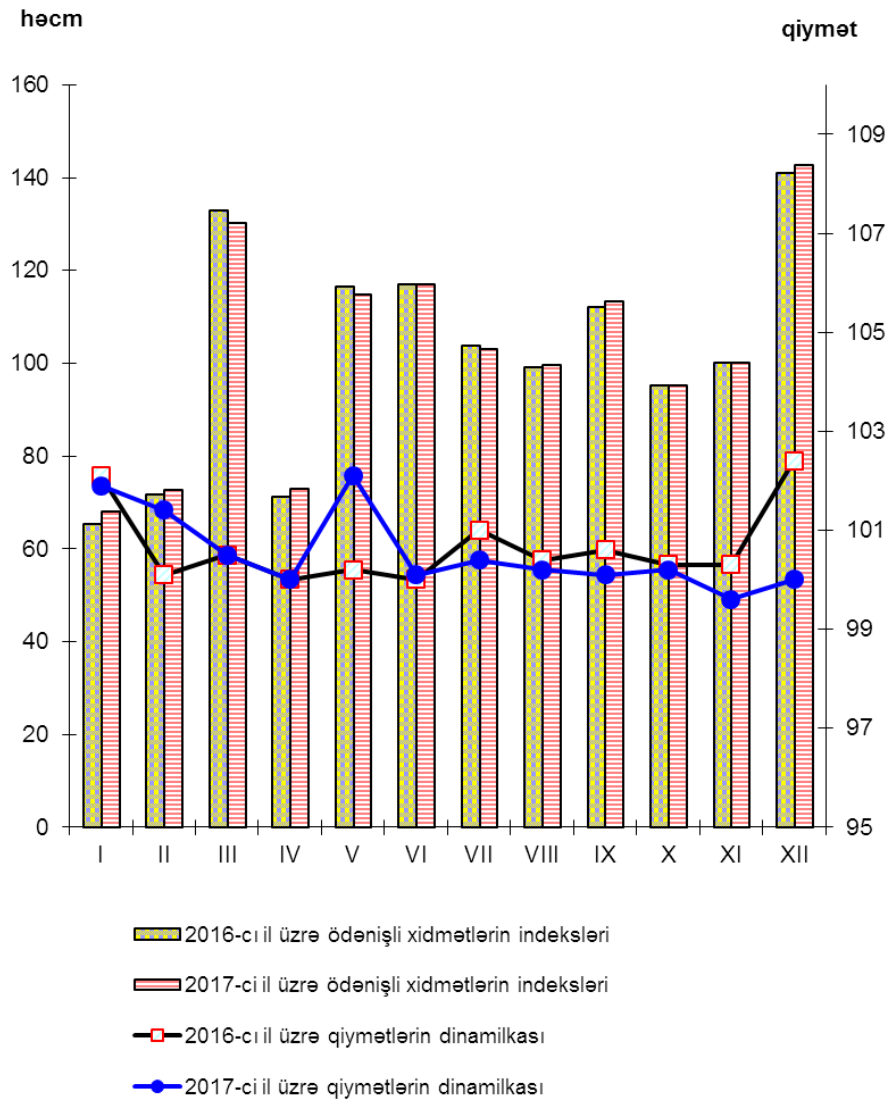
2017-ci il ərzində hər bir ölkə sakini orta hesabla 887,2 manatlıq və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə nominal ifadədə 76,9 manat çox müxtəlif ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin indeksləri

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	o cümlədən:	
		hüquqi şəxslər üzrə	fiziki şəxslər üzrə
2016-cı il			
Yanvar	103,6	103,1	105,1
Yanvar-fevral	102,3	101,8	103,8
Yanvar-mart	102,4	102,2	102,9
Yanvar-aprel	101,7	101,6	102,1
Yanvar-may	101,4	101,2	101,9
Yanvar-iyun	101,2	100,9	102,1
Yanvar-iyul	101,1	100,7	102,1
Yanvar-avqust	100,9	100,6	101,8
Yanvar-sentyabr	100,6	100,3	101,5
Yanvar-oktyabr	100,3	99,8	101,4
Yanvar-noyabr	99,9	99,7	100,5
Yanvar-dekabr	98,9	98,6	99,7
2017-ci il			
Yanvar	97,3	96,2	100,5
Yanvar-fevral	97,4	96,3	100,7
Yanvar-mart	98,6	97,7	101,1
Yanvar-aprel	99,7	98,9	101,8
Yanvar-may	100,1	99,4	102,1
Yanvar-iyun	100,4	99,9	101,8
Yanvar-iyul	100,5	100,0	101,7
Yanvar-avqust	100,6	100,3	101,6
Yanvar-sentyabr	100,8	100,6	101,6
Yanvar-oktyabr	101,0	100,7	101,6
Yanvar-noyabr	101,0	100,8	101,7
Yanvar-dekabr	101,2	100,9	102,0

Qrafik 18

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə
qiymət və fiziki həcm indeksləri
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**

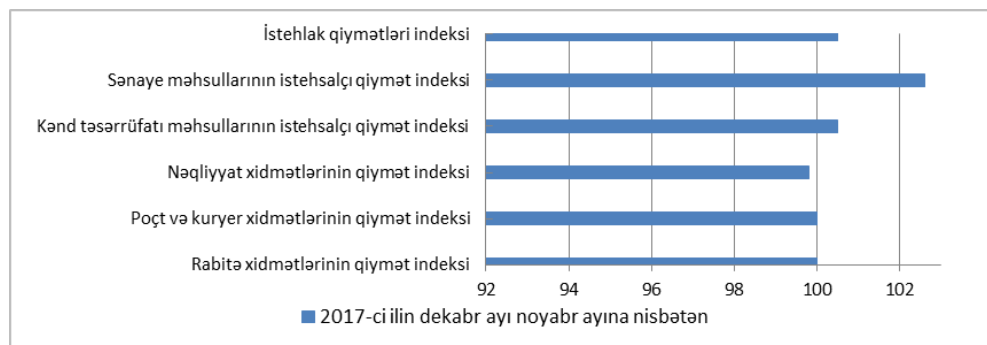
Qiymət indeksləri

Cədvəl 41

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə
İstehlak qiymətləri indeksi	100,5	112,9
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	102,6	136,8
Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	100,5	111,9
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	99,8	106,9
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,3
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,9

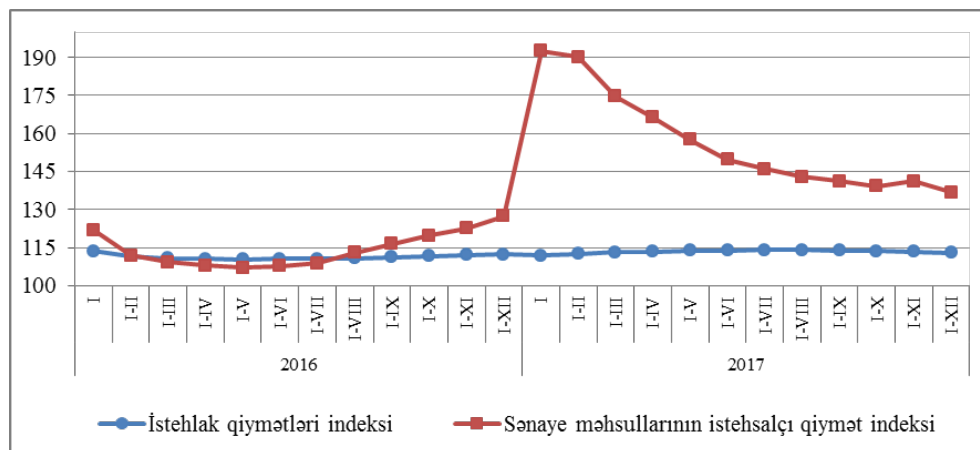
Qrafik 19

İstehlak və istehsalçı qiymət indeksləri, faizlə

Qrafik 20

**İstehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymət indeksi və
sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi**
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

İstehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri

2017-ci ilin dekabr ayında istehlak məhsullarının və xidmətlərin qiymətləri noyabr ayına nisbətən 0,5 faiz, 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 12,9 faiz bahalaşmışdır.

Cədvəl 42

İstehlak qiymətləri indeksinin dəyişməsi

	Cəmi məhsullar və xidmətlər		Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatı	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2016-cı il				
Yanvar	105,8	113,6	108,7	118,3
Fevral	100,4	111,7	100,6	114,8
Mart	100,4	110,8	100,3	113,1
I rüb	109,4	110,8	112,8	113,1
Aprel	100,2	110,5	100,1	112,2
May	99,9	110,4	99,3	111,9
İyun	99,5	110,5	98,7	111,9
II rüb	100,4	110,2	99,6	110,8

REAL SEKTOR

...ardı...

	Cəmi məhsullar və xidmətlər		Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatı	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
İyul	99,7	110,6	98,4	112,0
Avqust	100,5	110,8	100,6	112,2
Sentyabr	102,3	111,2	104,0	112,7
III rüb	100,5	112,6	99,1	114,3
Oktyabr	101,3	111,6	102,3	113,4
Noyabr	101,7	112,1	102,6	114,1
Dekabr	103,0	112,4	104,1	114,7
IV rüb	105,2	116,1	108,4	120,7
2017-ci il				
Yanvar	102,3	111,9	102,8	114,5
Fevral	101,6	112,5	102,5	115,6
Mart	101,6	113,2	103,1	117,0
I rüb	106,6	113,2	109,4	117,0
Aprel	100,2	113,5	100,4	117,8
May	100,2	113,8	98,7	118,2
İyun	99,0	113,9	97,5	118,1
II rüb	101,6	114,6	101,5	119,2
İyul	100,1	114,0	99,0	118,2
Avqust	100,2	114,0	100,3	118,2
Sentyabr	100,7	113,9	101,4	117,9
III rüb	99,8	113,9	97,5	117,3
Oktyabr	101,1	113,7	102,3	117,6
Noyabr	100,2	113,4	100,3	117,1
Dekabr	100,5	112,9	101,0	116,4
IV rüb	101,9	110,3	103,9	112,4

REAL SEKTOR

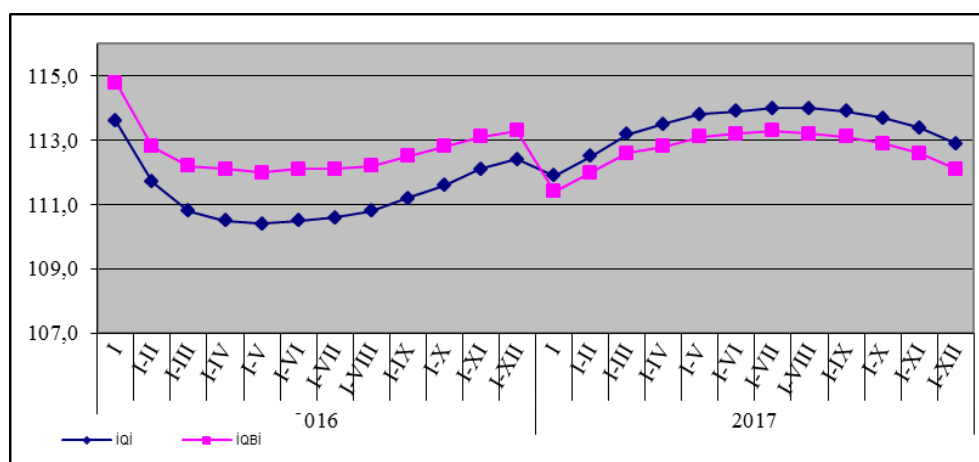
...sonu

	Qeyri-ərzaq məhsulları		Xidmətlər	
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2016-cı il				
Yanvar	105,6	117,2	102,1	104,6
Fevral	100,6	115,7	100,1	104,0
Mart	100,5	115,2	100,5	104,0
I rüb	111,0	115,2	103,7	104,0
Aprel	100,5	115,2	100,0	104,2
May	100,3	115,3	100,2	104,4
İyun	100,3	115,4	100,0	104,5
II rüb	101,4	115,6	100,5	105,0
İyul	100,2	115,5	101,0	104,7
Avqust	100,5	115,6	100,4	104,9
Sentyabr	101,6	115,9	100,6	105,2
III rüb	101,4	117,0	101,6	106,6
Oktyabr	101,1	116,3	100,2	105,4
Noyabr	101,9	116,8	100,3	105,6
Dekabr	102,2	116,7	102,4	105,8
IV rüb	104,4	119,1	101,8	107,7
2017-ci il				
Yanvar	102,0	112,3	101,9	108,0
Fevral	100,9	112,5	101,0	108,4
Mart	100,6	112,6	100,5	108,6
I rüb	104,9	112,6	104,5	108,6
Aprel	100,2	112,5	100,0	108,7
May	100,2	112,5	102,1	109,1
İyun	100,1	112,4	100,1	109,4
II rüb	101,1	112,2	102,1	110,3
İyul	101,6	112,6	100,4	109,6
Avqust	100,1	112,6	100,2	109,6
Sentyabr	100,4	112,5	100,1	109,6
III rüb	101,9	112,8	101,3	110,0
Oktyabr	100,3	112,4	100,2	109,6
Noyabr	100,3	112,1	100,0	109,6
Dekabr	100,2	111,6	100,0	109,3
IV rüb	100,8	108,9	100,3	108,5

Qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən məhsullar və xidmətlər, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan kənd təsərrüfatı məhsulları nəzərə alınmadan hesablanan və bazis inflyasiyası kimi qəbul edilmiş istehlak qiymətlərinin bazis indeksi 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında 2016-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 112,1 faiz təşkil etmişdir.

Qrafik 21

İstehlak qiymətləri indeksi və istehlak qiymətlərinin bazis indeksinin dəyişməsi
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

2017-ci ilin dekabr ayında ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının qiymətləri noyabr ayına nisbətən 1,0 faiz, 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 16,4 faiz bahalaşmışdır.

**Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının
qiymət indeksləri**

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları 2015-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Çörək məmulatları və yarmalar	99,9	108,3	117,5
Ət məhsulları	99,5	124,9	107,1
Balıq məhsulları	100,7	110,7	113,6
Süd məhsulları, pendir və yumurta	100,7	110,6	111,4
Yağ və piylər	100,2	117,0	125,8
Meyvələr	102,7	118,6	112,9
Tərəvəzlər	105,9	121,1	106,8
Qənd, cəm, bal, şokolad və konfetlər	98,6	111,2	120,8
Digər kateqoriyalara aid edilməyən ərzaq məhsulları	100,0	111,0	123,2
Qəhvə, çay, kakao	100,2	114,0	129,1
Mineral sular, sərinləşdirici içkilər və şirələr	100,1	105,9	124,4
Araq, brendi (konyak)	100,1	103,7	114,8
Tütün məmulatları	99,8	95,3	152,1

2017-ci ilin dekabr ayında qeyri-ərzaq məhsullarının qiymətləri noyabr ayına nisbətən 0,2 faiz, 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən isə 11,6 faiz bahalaşmışdır.

Qeyri-ərzaq məhsullarının qiymət indeksləri

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları 2015-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Parçalar	100,1	121,1	117,9
Geyim	100,5	115,6	114,2
Ayaqqabı	100,2	116,6	112,0
İnşaat materialları	100,3	109,7	116,4
Mebel və ev əşyaları	100,2	108,1	111,2
Xalça və digər döşəmə örtükləri	100,4	118,2	123,6
Məişət cihazları	99,9	109,0	127,1
Kiçik elektrik cihazları	100,0	110,9	128,3
Şüşə məmulatları, yemək qabları və əşyaları	100,1	116,4	121,8
Evə qulluq etmək üçün lazım olan məhsullar (mebellərə qulluq etmək, unitaz və vannaların təmizlənməsi, qabların yuyulması üçün vasitələr və s.)	100,1	111,3	127,8
Dərmanlar	100,0	109,1	135,8
Müalicə ləvazimatları və cihazları	100,1	111,9	115,0
Minik avtomobilləri	100,0	107,1	110,3
Velosipedlər	100,1	113,3	120,4
Minik avtomobilləri üçün ehtiyat hissələri	100,1	111,9	129,8
Yanacaq məhsulları (benzin və dizel yanacağı)	100,0	108,2	100,0
Telefon aparatları	99,9	107,7	117,8
Foto-kino avadanlıqları və optik cihazlar	100,0	107,9	119,8
Məlumatın işlənməsi üçün avadanlıqlar (kalkulyator, fərdi kompüter, noutbuk, planşet)	99,9	107,3	122,9
Oyuncuqlar	100,3	114,8	115,4

...ardı

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları 2015-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Açıq havada idman, turizmlə məşğul olmaq və istirahət etmək üçün əşyalar	100,4	113,5	111,6
Kitablar	100,3	106,2	104,1
Qəzetlər və dövri nəşrlər	100,6	102,2	104,7
Dəftərxana və şəkil çəkmək üçün ləvazimat	100,4	113,5	126,1
Şəxsi gigiyena əşyaları və elektrik cihazları (saç qurutmaq üçün fenlər)	100,0	115,2	123,3
Zərgərlik məmulatları	100,8	111,9	128,6
Sair şəxsi istifadə əşyaları	100,1	112,8	113,5

2017-ci ilin dekabr ayında əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymətləri noyabr ayına nisbətən sabit qalmış, 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 9,3 faiz bahalaşmışdır.

Cədvəl 45

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin qiymət indeksləri

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları 2015-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Paltarların təmizlənməsi, təmiri və kirayəsi	100,2	108,8	105,8
Ayaqqabıların təmiri	100,0	106,4	104,7
İcarəçi tərəfindən ödənilmiş icarə haqqı	100,2	113,8	107,0
Soyuq su təchizatı	100,0	105,3	111,9
Zibilin daşınması	100,0	100,0	100,0
Kanalizasiya xidməti	100,0	125,0	200,0
Elektrik enerjisi təchizatı	100,0	121,5	109,7

REAL SEKTOR

...ardı

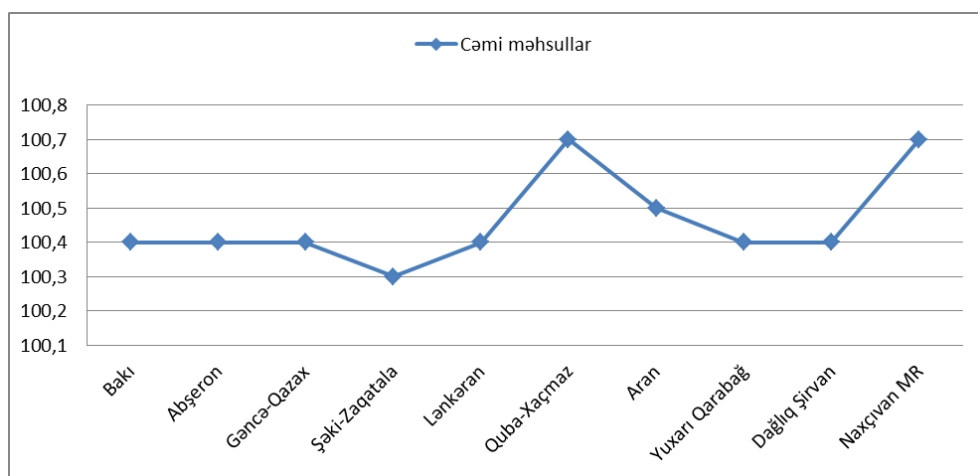
	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2016-cı ilin yanvar-dekabr ayları 2015-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Təbii qaz təchizatı	100,0	121,9	100,0
Mərkəzi isitmə xidməti	100,0	100,0	100,0
Mebel, ev əşyaları və döşəmə örtüklərinin təmiri	100,3	110,3	105,6
Məişət cihazlarının təmiri	100,0	108,9	104,4
Ev və məişət xidmətləri	100,0	112,0	106,1
Tibbi xidmətlər	100,0	106,6	101,9
Stomatoloji xidmətlər	100,1	108,6	108,6
Xəstəxana xidmətləri	100,0	108,2	101,0
Avtomobillərin təmiri	100,3	110,0	106,3
Nəqliyyat vasitələri ilə bağlı digər xidmətlər	100,0	100,8	100,5
Dəmir yolu ilə sərnişindaşıma xidməti	113,9	108,1	120,2
Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişindaşıma xidməti	100,0	100,7	
Hava nəqliyyatı ilə sərnişindaşıma xidməti	106,1	116,0	108,9
Dəniz nəqliyyatı ilə sərnişindaşıma xidməti	100,0	108,6	149,6
Poçt xidmətləri	100,0	100,0	100,0
Telefon rabitəsi xidmətləri	97,8	99,8	100,0
Kompleks istirahətin təşkili üzrə xidmətlər	100,8	109,4	111,0
Ödənişli ali təhsil haqqı	100,0	105,1	106,4
Restoran və kafelər tərəfindən yeməklə təmin edilmə xidmətləri	100,1	111,5	109,3
Mehmanxana xidməti	100,1	104,2	102,5
Bərbərxana və kosmetik xidmətlər	100,0	108,9	104,6
Nəqliyyat vasitələrinin sığortası haqqı	100,0	100,0	100,0

Ölkənin iqtisadi rayonları üzrə 2017-ci ilin dekabr ayında istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

	Cəmi məhsullar və xidmətlər üzrə	Ərzaq məhsulları, içkilər, tütün	Qeyri-ərzaq məhsulları	Xidmətlər
Bakı şəhəri	100,4	100,9	100,1	100,0
Abşeron	100,4	100,9	100,1	99,7
Gəncə-Qazax	100,4	101,1	100,0	99,9
Şəki-Zaqatala	100,3	100,7	99,9	100,1
Lənkəran	100,4	101,1	100,1	99,8
Quba-Xaçmaz	100,7	101,3	100,6	99,9
Aran	100,5	101,2	100,2	99,8
Yuxarı Qarabağ	100,4	100,4	100,7	100,0
Dağlıq Şirvan	100,4	100,8	100,2	99,9
Naxçıvan Muxtar Respublikası	100,7	101,8	100,0	100,0

Qrafik 22

İqtisadi rayonlar üzrə istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2017-ci ilin dekabr ayında noyabr ayına nisbətən kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri 0,5 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının

istehsalçı qiymətləri 0,7 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri isə 0,3 faiz bahalaşmışdır.

Ay ərzində balıq və sair balıqçılıq məhsulları və həmçinin, meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri üzrə dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

Cədvəl 47

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Kənd təsərrüfatı məhsulları – cəmi	100,5	111,9
o cümlədən: bitkiçilik məhsulları	100,7	110,4
heyvandarlıq məhsulları	100,3	113,5
Meşə təsərrüfatı məhsulları	100,0	106,4
Balıq və sair balıqçılıq məhsulları	100,0	101,3

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2017-ci ilin dekabr ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri əvvəlki ayla müqayisədə 2,6 faiz, o cümlədən mədənçıxarma sənayesi üzrə 2,6 faiz, emal sənayesi üzrə 0,6 faiz, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı üzrə 17,7 faiz bahalaşmış, su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı sahəsi üzrə isə dəyişiklik baş verməmişdir.

Cədvəl 48

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	102,6	136,8
Mədənçıxarma sənayesi	102,6	136,5
Emal sənayesi	100,6	130,3
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	117,7	153,9
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	100,0	102,4

Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksləri. 2017-ci ilin dekabr ayında nəqliyyat xidmətlərinin qiymətləri əvvəlki ayla müqayisədə 0,2 faiz, o cümlədən yükdaşıma xidmətlərinin qiymətləri 0,8 faiz ucuzlaşmış, sənişindəşıma xidmətlərinin qiymətləri isə 4,0 faiz bahalaşmışdır.

Ay ərzində poçt və kuryer xidmətlərinin və rabitə xidmətlərinin qiymətlərində əvvəlki ayla müqayisədə dəyişiklik müşahidə olunmamışdır.

Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksi

	2017-ci ilin dekabr ayı 2017-ci ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2017-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2016-cı ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi – cəmi	99,8	106,9
o cümlədən:		
Yükdaşıma nəqliyyatı xidməti	99,2	107,6
Sərnişindaşıma nəqliyyatı xidməti	104,0	106,8
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,3
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,9

Kredit qoyuluşları

Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi məlumatlara görə, 2017-ci il dekabrın 1-nə ölkədə fəaliyyət göstərən bank və digər kredit təşkilatlarının kredit portfeli milli valyuta ekvivalentində 12226,2 milyon manat təşkil etmişdir. Ümumi kredit portfelinin 9872,2 milyon manatı və ya 80,7 faizi uzunmüddətli kreditlərin payına düşmüşdür.

Kreditlərin 96,6 faizi banklar, 3,4 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları və kredit ittifaqları tərəfindən verilmişdir.

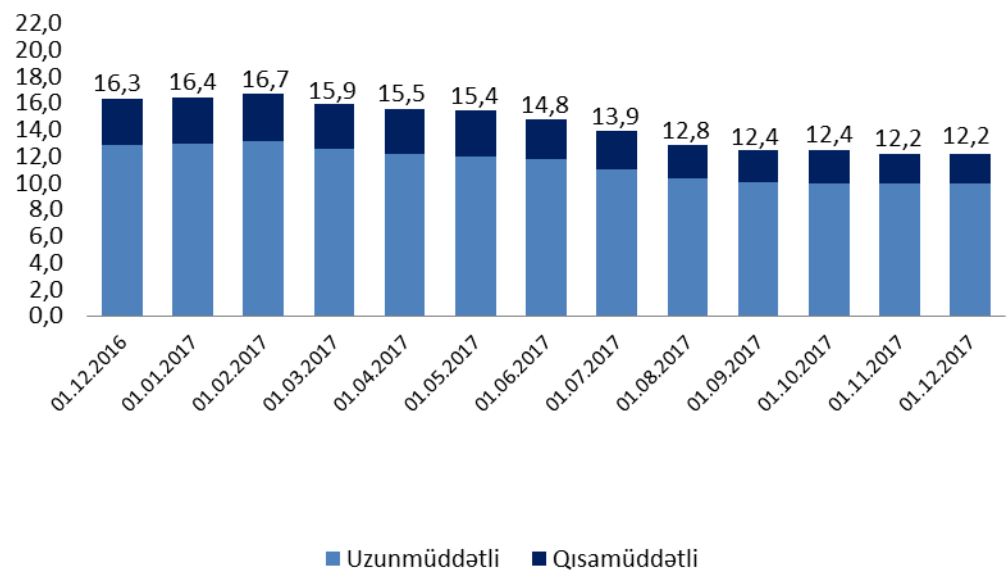
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 1890,3 milyon manata çatmış və ümumi kredit portfelinin 15,5 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 50

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu

	2017-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Kredit qoyuluşları – cəmi	12226,2	75,1
<i>o cümlədən:</i>		
qısamüddətli	2354,0	68,2
uzunmüddətli	9872,2	77,0
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlər	1890,3	131,1
Kreditlərin ümumi həcmində vaxtı keçmiş kreditlərin xüsusi çəkisi, %-lə	15,5	-

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu, mlrd. manat

Məşğulluq və işsizlik

2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ilkin məlumatlara əsasən iqtisadi fəal əhalinin sayı 5073,8 min nəfər olmuş, onlardan 4822,1 min nəfərini məşğul əhali təşkil etmişdir.

2017-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə müddə ilə işləyənlərin sayı 1521,2 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 881,1 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 640,1 min nəfər təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın neft sektorunda 34,0 min nəfər, qeyri-neft sektorunda isə 1487,2 min nəfər çalışmışdır.

Müəssisə və təşkilatlarda müddə ilə çalışan işçilərin 22,8 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 6,9 faizi emal sənayesində, 6,6 faizi tikintidə, 3,2 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində, 2,2 faizi mədənçıxarma sənayesində, 2,1 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı, 1,8 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sahələrində məşğul olmuşdur.

Xidmət sahəsində işləyənlərin 21,8 faizi təhsil, 19,1 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,6 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 7,1 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,7 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,6 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət, 3,4 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 1,8 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 1,6 faizi informasiya və rabitə, 1,6 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 1,5 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,3 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar və 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi sahələrində çalışmışlar.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı 153,2 saat təşkil etmişdir.

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında iqtisadi fəaliyyət
növləri üzrə bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş
iş saatlarının miqdarı**

İqtisadi fəaliyyət növləri	İş saatlarının miqdarı
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	152,5
Mədəncıxarma sənayesi	153,6
Emal sənayesi	151,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	151,4
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	157,7
Tikinti	155,5
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	161,0
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	148,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	156,3
İnformasiya və rabitə	155,2
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	155,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	154,3
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	154,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	152,1
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	155,1
Təhsil	147,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	150,1
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	153,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	150,0

2018-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən ölkə üzrə rəsmi işsiz statusu verilmiş şəxslərin sayı 38,5 min nəfər olmuş, onların 36,3 faizini qadınlar təşkil etmişdir. İşsizlik müavinətinin orta məbləği 291,2 manat olmuşdur.

**Məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən işsiz statusu
verilmiş şəxslərin və işsizlik müavinəti alanların sayı
(1 yanvar 2018-ci il vəziyyətinə)**

	İşsiz statusu olan şəxslər, nəfər	onlardan işsizlik müavinəti alanlar
Ölkə üzrə – cəmi	38 481	6 974*
Bakı şəhəri – cəmi	18 926	3 448
Abşeron iqtisadi rayonu – cəmi	2 032	528
o cümlədən:		
Xızı rayonu	70	18
Abşeron rayonu	675	160
Sumqayıt şəhəri	1 287	350
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu – cəmi	2 640	634
o cümlədən:		
Gəncə şəhəri	819	161
Qazax rayonu	532	145
Ağstafa rayonu	149	32
Tovuz rayonu	228	40
Şəmkir rayonu	342	64
Gədəbəy rayonu	154	4
Daşkəsən rayonu	6	1
Samux rayonu	60	23
Göygöl rayonu	100	28
Goranboy rayonu	188	114
Naftalan şəhəri	62	22
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu – cəmi	1 178	269
o cümlədən:		
Balakən rayonu	251	59
Zaqatala rayonu	182	58
Qax rayonu	142	43
Şəki şəhəri	351	42
Oğuz rayonu	102	36
Qəbələ rayonu	150	31
Lənkəran iqtisadi rayonu – cəmi	1 213	222
o cümlədən:		
Astara rayonu	103	2
Lənkəran şəhəri	427	135
Lerik rayonu	55	10
Yardımlı rayonu	67	11

REAL SEKTOR

...ardı...

	İşsiz statusu olan şəxslər, nəfər	onlardan işsizlik müavinəti alanlar
Masallı rayonu	191	37
Cəlilabad rayonu	370	27
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu – cəmi	1 386	205
o cümlədən:		
Qusar rayonu	273	21
Xaçmaz rayonu	185	53
Quba rayonu	508	61
Şabran rayonu	223	10
Siyəzən rayonu	197	60
Aran iqtisadi rayonu – cəmi	7 487	1 099
o cümlədən:		
Göyçay rayonu	622	79
Beyləqan rayonu	188	56
Ağcabədi rayonu	364	70
Bərdə rayonu	1 394	91
Neftçala rayonu	400	58
Biləsuvar rayonu	234	54
Salyan rayonu	132	26
Yevlax şəhəri	197	40
Mingəçevir şəhəri	1 433	110
Ağdaş rayonu	77	25
Ucar rayonu	57	13
Zərdab rayonu	58	13
Kürdəmir rayonu	460	35
İmişli rayonu	225	63
Saatlı rayonu	128	85
Sabirabad rayonu	398	32
Hacıqabul rayonu	632	156
Şirvan şəhəri	488	93
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu – cəmi	1 562	225
o cümlədən:		
Cəbrayıl rayonu	361	89
Füzuli rayonu	16	6
Ağdam rayonu	756	54
Tərtər rayonu	291	34
Xocalı rayonu	33	10
Şuşa rayonu	57	18
Xocavənd rayonu	48	14
Xankəndi şəhəri	-	-

REAL SEKTOR

	İşsiz statusu olan şəxslər, nəfər	...sonu onlardan işsizlik müavinəti alanlar
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu – cəmi	1 366	204
o cümlədən:		
Kəlbəcər rayonu	907	57
Laçın rayonu	97	64
Qubadlı rayonu	263	63
Zəngilan rayonu	99	20
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu – cəmi	691	140
o cümlədən:		
Qobustan rayonu	84	62
İsmayıllı rayonu	267	-
Ağsu rayonu	147	15
Şamaxı rayonu	193	63
Naxçıvan Muxtar Respublikası – cəmi	-	-

* “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən işsiz statusu olan şəxslərdən bir qismi işsizlik müavinəti almışlar.

Dövlət büdcəsi

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 13,8 faiz artaraq 14749,4 milyon manata, xərcləri isə 11,0 faiz artaraq 15463,1 milyon manata çatmışdır. Büdcənin icrasında yaranmış 713,7 milyon manatlıq kəsir ümumi daxili məhsulun 1,1 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 53

Dövlət büdcəsinin gəlirləri

	İcra, milyon manat		2017-ci ilin yanvar – noyabr 2016-cı ilin yanvar – noyabrına nisbətən, faizlə
	2017-ci ilin yanvar - noyabr ayları	2016-cı ilin yanvar - noyabr ayları	
Gəlirlər – cəmi	14749,4	12965,5	113,8
o cümlədən:			
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	955,0	1050,7	90,9
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2194,5	1801,8	121,8
Torpaq vergisi	45,0	45,2	99,6
Əmlak vergisi	159,5	157,7	101,1
Əlavə dəyər vergisi	3382,4	3183,1	106,3
Sadələşdirilmiş vergi	347,5	279,4	124,4
Aksiz	557,5	569,4	97,9
Yol vergisi	125,2	118,3	105,8
Mədən vergisi	102,6	100,0	102,6
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	817,7	647,9	126,2
Digər daxilolmalar	6062,5	5012,0	121,0

Daxilolmaların 22,9 faizi əlavə dəyər vergisi, 14,9 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi, 6,5 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisi, 3,8 faizi aksizlər, 10,8 faizi vergilərin digər növləri, 41,1 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin edilmişdir.

Dövlət büdcəsinin xərcləri

	İcra, milyon manat		2017-ci ilin yanvar – noyabrı 2016-cı ilin yanvar - noyabrına nisbətən, faizlə
	2017-ci ilin yanvar- noyabr ayları	2016-cı ilin yanvar- noyabr ayları	
Xərclər – cəmi	15463,1	13927,4	111,0
o cümlədən: Ümumi dövlət xidmətləri	2380,2	2299,7	103,5
<i>ondan:</i> beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	200,8	248,5	80,8
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq orqanları	1020,6	969,6	105,3
Təhsil	1457,4	1459,6	99,8
Səhiyyə	612,6	588,7	104,1
Sosial müdafiə və sosial təminat	2268,3	2010,4	112,8
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	214,6	620,8	34,6
İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi	4034,0	3453,8	116,8
o cümlədən: mənzil və kommunal təsərrüfatı	261,5	308,4	84,8
kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	468,2	503,4	93,0
sənaye, tikinti və faydalı qazıntıları	2484,8	2322,8	107,0
nəqliyyat və rabitə	67,7	71,4	94,8
yanacaq və enerji	3,1	3,1	100,0
iqtisadi fəaliyyət	748,7	244,7	3,1 dəfə
Digər xərclər	3475,4	2524,8	137,7
Kəsir	713,7	961,9	-

Büdcə vəsaitlərinin 26,1 faizi iqtisadiyyatın inkişafı və tənzimlənməsinin, 15,4 faizi ümumi dövlət xidmətləri, 14,6 faizi sosial müdafiə və sosial təminat, 13,4 faizi təhsil və səhiyyə sahələrinin, 30,5 faizi isə digər sahələrin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

Cədvəl 55

Büdcə gəlirlərinin strukturu, faizlə

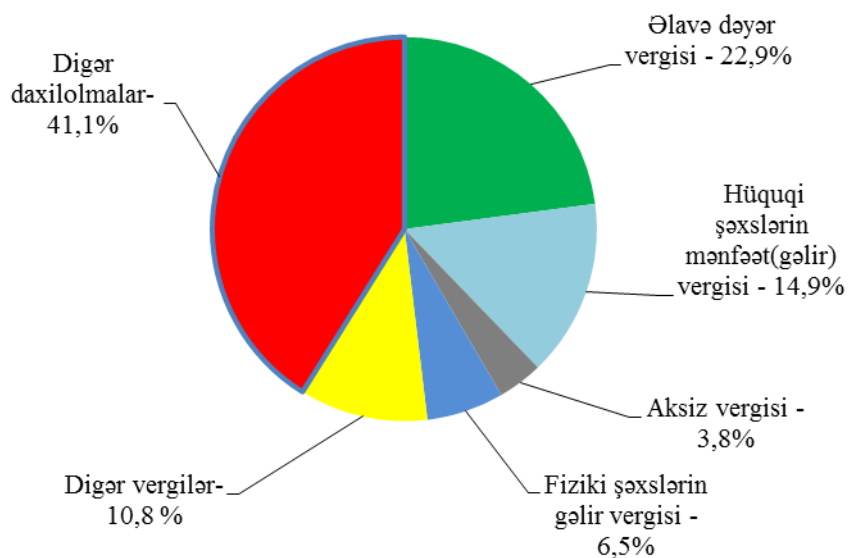
	Cəmi	ÜDM-də
<i>Gəlirlər – cəmi</i>	100,0	23,4
o cümlədən:		
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	6,5	1,5
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	14,9	3,5
Torpaq vergisi	0,3	0,1
Əmlak vergisi	1,1	0,2
Əlavə dəyər vergisi	22,9	5,4
Sadələşdirilmiş vergi	2,4	0,5
Aksiz	3,8	0,9
Yol vergisi	0,8	0,2
Mədən vergisi	0,7	0,2
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	5,5	1,3
Digər daxilolmalar	41,1	9,6

Büdcə xərclərinin strukturu, faizlə

	Cəmi	ÜDM-də
Xərclər – cəmi	100,0	24,5
o cümlədən:		
Ümumi dövlət xidmətləri	15,4	3,8
<i>ondan:</i>		
beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	1,3	0,3
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq orqanları	6,6	1,6
Təhsil	9,4	2,3
Səhiyyə	4,0	1,0
Sosial müdafiə və sosial təminat	14,6	3,6
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	1,4	0,3
İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi	26,1	6,4
o cümlədən:		
mənzil və kommunal təsərrüfatı	1,7	0,4
kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	3,0	0,8
sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	16,1	3,9
nəqliyyat və rabitə	0,4	0,1
yanacaq və enerji	0,02	0,05
iqtisadi fəaliyyət	4,9	1,2
Digər xərclər	22,5	5,5
Kəsir	-	1,1

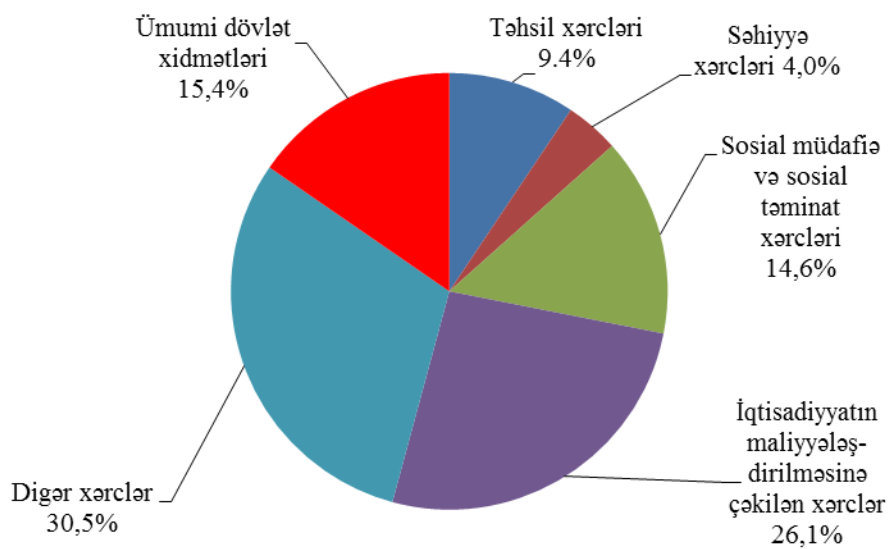
Qrafik 24

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında büdcə gəlirlərinin
strukturu**

Qrafik 25

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında büdcə xərclərinin
strukturu**

Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi operativ məlumatlara əsasən 2017-ci ildə dövlət büdcəsinin gəlirləri 16446,9 milyon manat, xərcləri 17588,4 milyon manat təşkil etmiş, büdcənin icrasında 1141,5 milyon manatlıq və ya ümumi daxili məhsulun 1,6 faizi qədər kəsir yaranmışdır.

Xarici ticarət

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 183 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 114 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 176 ölkədən idxal olunmuşdur.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında xarici ticarət dövriyyəsi 21809,4 milyon ABŞ dolları, o cümlədən ixracın dəyəri 14018,7 milyon dollar, idxalın dəyəri 7790,7 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 6228,0 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır.

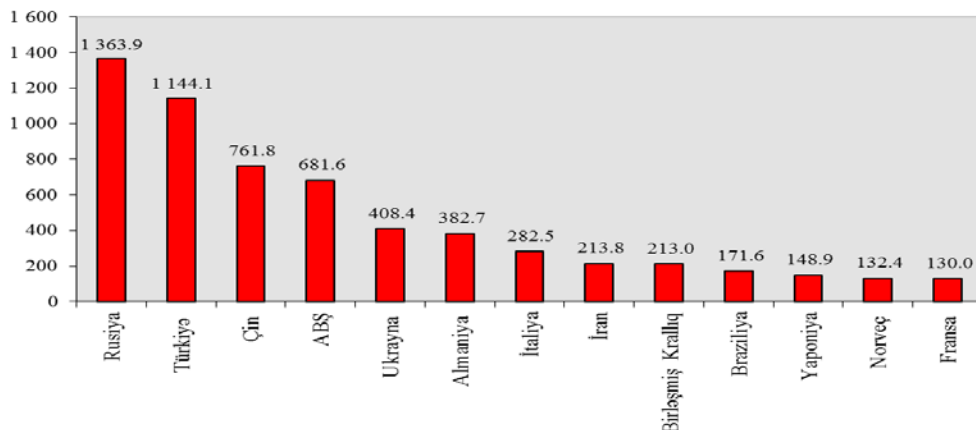
2016-cı ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 11,6 faiz artmış, real ifadədə isə 10,9 faiz, o cümlədən ixrac 6,5 faiz, idxal 17,6 faiz azalmışdır. Hesabat dövründə faktiki qiymətlərlə ölkədən 18,7 faiz çox məhsul ixrac olunmuş, digər ölkələrdən 0,9 faiz çox məhsul idxal olunmuşdur.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən xarici ticarət dövriyyəsinin 83,7 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Almaniya, ABŞ, Ukrayna, İsrail, Çexiya, Kanada, Gürcüstan, Fransa, Hindistan, İndoneziya, Portuqaliya, Rumıniya, Tayvan (Çinin əyaləti), Birləşmiş Krallıq və İspaniya ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Ölkəmizə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 17,5 faizi Rusiyanın, 14,7 faizi Türkiyənin, 9,8 faizi Çinin, 8,7 faizi ABŞ-ın, 5,2 faizi Ukraynanın, 4,9 faizi Almaniyanın, 3,6 faizi İtaliyanın, hər biri 2,7 faiz olmaqla İran və Birləşmiş Krallığın, 2,2 faizi Braziliyanın, 1,9 faizi Yaponiyanın, hər biri 1,7 faiz olmaqla Norveç və Fransanın, 1,5 faizi Belarusun, hər biri 1,2 faiz olmaqla Qazaxıstan və Türkmənistanın, 1,1 faizi Hindistanın, 17,7 faizi isə digər ölkələrin payına düşmüşdür.

Qrafik 26

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında idxalda daha çox paya
malik olan ölkələr üzrə idxalın dəyəri**
(milyon ABŞ dolları ilə)

İdxalda maşın, mexanizm, elektrik aparatları, avadanlıqlar və onların hissələri, ərzaq məhsulları, nəqliyyat vasitələri və onların hissələri, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, əczaçılıq məhsulları, oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar, tütün və tütün məmulatları, mebel və onun hissələrinin dəyəri üstünlük təşkil etmişdir.

İdxalın 62,5 faizini avtomobil, 21,3 faizini dəmir yolu, 10,3 faizini hava, 5,0 faizini dəniz nəqliyyatı ilə gətirilmiş, 0,9 faizini isə boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

2016-cı ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında təzə meyvə idxalı 2,5 faiz, çay – 4,7 faiz, quş əti və onun əlavə məhsulları – 2,2 faiz, mal əti – 92,1 faiz, polad prokatı – 9,0 faiz, minik avtomobilləri – 2,0 dəfə, hesablama maşınları, blok və qurğuları – 52,6 faiz, rezin şinlər – 31,5 faiz, qara metallardan çubuqlar – 11,4 faiz, mineral gübrələr – 19,6 faiz, qara metallardan küncüklər – 23,1 faiz, paltaryuyan maşınlar – 67,5 faiz, məişət kondisionerləri – 23,8 faiz, yük avtomobilləri – 2,2 dəfə, avtobuslar – 2,1 dəfə artmış,

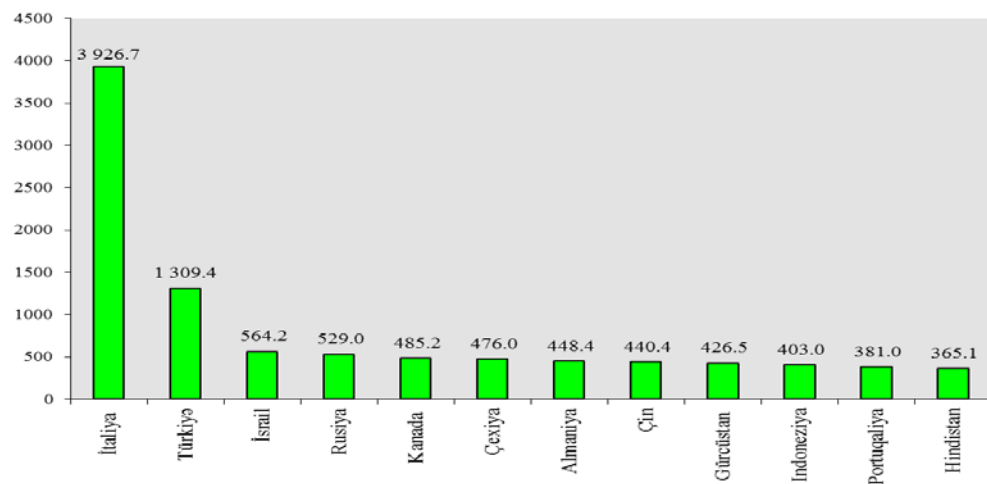
buğda idxalı isə 22,2 faiz, xam şəkər və şəkər – 2,6 faiz, bitki yağları – 4,4 faiz, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları – 7,4 faiz, kartof – 10,7 faiz, təzə tərəvəz – 43,7 faiz, qara metallardan borular – 47,4 faiz, mebel – 19,2 faiz, polietilen – 8,7 faiz, sement və sement klinkerləri – 92,5 faiz, məişət soyuducuları – 16,4 faiz azalmışdır.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkəyə 8577 ədəd minik avtomobili, 1014 ədəd yük avtomobili, 169 ədəd avtobus idxal olunmuşdur.

İxracın 31,4 faizini İtaliyaya, 10,5 faizini Türkiyəyə, 4,5 faizini İsrailə, 4,2 faizini Rusiyaya, 3,9 faizini Kanadaya, 3,8 faizini Çexiyaya, 3,6 faizini Almaniya, 3,5 faizini Çinə, 3,4 faizini Gürcüstana, 3,2 faizini İndoneziyaya, 3,0 faizini Portuqaliyaya, 2,9 faizini Hindistana, 2,7 faizini Fransaya, 2,4 faizini Ukraynaya, 2,1 faizini Tayvana (Çinin əyaləti), 1,9 faizini Rumıniyaya, 1,5 faizini Tunisə, hər biri 1,4 faiz olmaqla İspaniya və İsveçrəyə, 1,3 faizini Yunanıstana, qalan 7,4 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

Qrafik 27

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ixracda daha çox
paya malik olan ölkələr üzrə ixracın dəyəri
(milyon ABŞ dolları ilə)**

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ixracın 86,9 faizini boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş, 6,1 faizini avtomobil, 4,6 faizini dəmir yolu, 1,6 faizini hava, 0,8 faizini dəniz nəqliyyatı ilə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

İxracın strukturunda xam neft, təbii qaz, meyvə-tərəvəz, neft məhsulları, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, kimya sənayesi məhsulları, şəkər, pambıq lifi və ipliyi, alkoqollu və alkoqolsuz içkilər, bitki yağları üstünlük təşkil etmişdir.

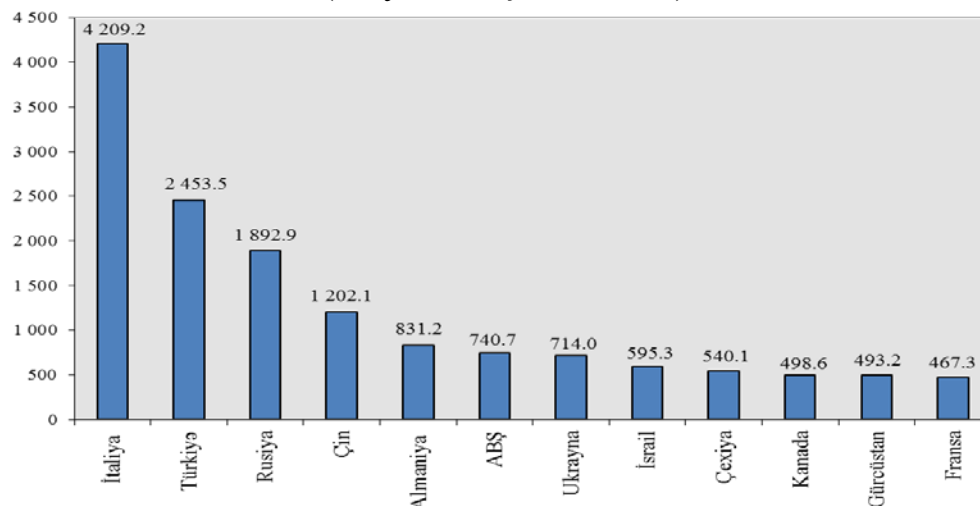
2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə mühüm məhsul növlərindən təzə meyvə ixracı 22,0 faiz, təzə tərəvəz –83,8 faiz, kartof – 50,7 faiz, tütün – 2,0 dəfə, çay – 52,1 faiz, bitki yağları – 0,1 faiz, meyvə və tərəvəz şirələri – 64,6 faiz, təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu – 97,6 faiz, meyvə və tərəvəz konservləri – 5,1 faiz, pambıq lifi – 6,3 dəfə, bentonit gili – 3,2 dəfə artmış, şəkər ixracı isə 42,1 faiz, marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar – 4,1 faiz, polietilen – 13,5 faiz, emal olunmamış alüminium – 27,1 faiz, qara metallardan borular – 3,6 faiz, qara metallardan yarımfabrikatlar – 44,0 faiz, pambıq ipliyi – 25,8 faiz azalmışdır.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri-neft məhsullarının ixracı 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 24,1 faiz, real ifadədə isə 21,8 faiz artaraq 1386,7 milyon dollara bərabər olmuşdur.

İxrac olunduğu zaman gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılan, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmayan xam neft və təbii qazın həcmi nəzərə alınmaqla, 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkədən 29954,1 min ton xam neft, 7905,3 milyon kub metr təbii qaz göndərilmişdir.

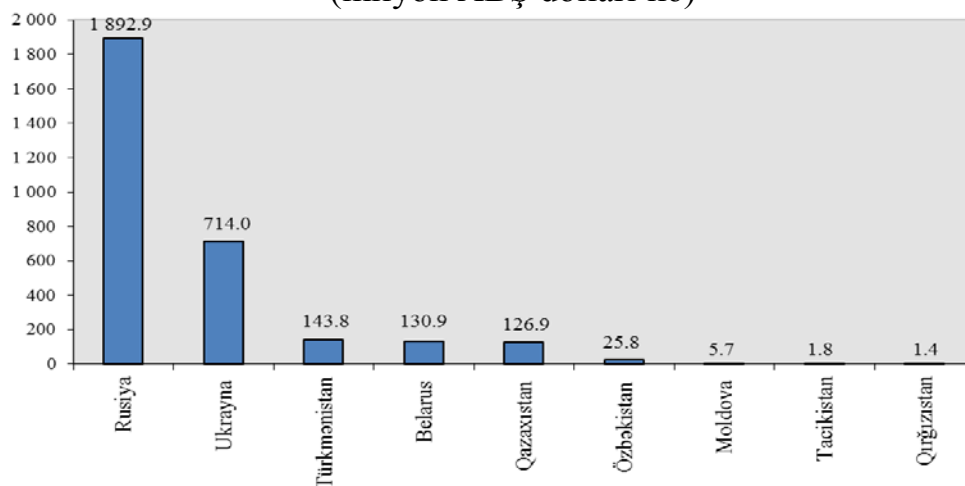
Qrafik 28

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında xarici ticarət dövriyyəsində daha çox paya malik olan ölkələr üzrə ticarət dövriyyəsi
(milyon ABŞ dolları ilə)

Qrafik 29

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında MDB üzvü dövlətləri ilə ticarət dövriyyəsi
(milyon ABŞ dolları ilə)

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkəmizə 32,9 milyon dollarlıq humanitar və texniki yardım şəklində müxtəlif məhsullar daxil olmuşdur.

Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası

2017-ci il ərzində müəssisə və təşkilatların sayı 10,5 faiz artaraq, 2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə 118594 olmuşdur.

Artım iqtisadiyyatın “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, “Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar”, “Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “İnformasiya və rabitə”, “İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət”, “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrində nəzərəcarpacaq dərəcədə olmuşdur.

Cədvəl 57

İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə təsərrüfat subyektlərinin sayı

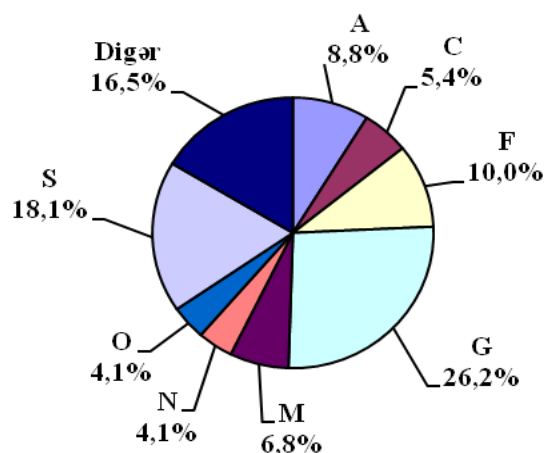
Fəaliyyət növünün		01.01.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı		Ümumi sayı görə, %-lə	01.01.2017-ci il vəziyyətinə olan müəssisə və təşkilatların sayına görə, %-lə
hərflər işarəsi	Adı	Cəmi	o cümlədən kommer- siya təşkilatları		
	CƏMİ	118594	102200	100,0	110,5
A	o cümlədən: Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	10436	9696	8,8	104,6
B	Mədənçıxarma sənayesi	833	832	0,7	103,6
C	Emal sənayesi	6454	6440	5,4	105,4
D	Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	314	279	0,3	101,9
E	Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	500	387	0,4	105,5
F	Tikinti	11891	11832	10,0	106,0
G	Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	31124	31105	26,2	111,7
H	Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2318	2296	2,0	108,7
İ	Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1915	1902	1,6	113,2

Fəaliyyət növünün		01.01.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı		Ümumi sayı görə, %-lə	01.01.2017-ci il vəziyyətinə olan müəssisə və təşkilatların sayına görə, %-lə
hərflər işarəsi	Adı	Cəmi	o cümlədən kommersiya təşkilatları		
J	İnformasiya və rabitə	2974	2905	2,5	110,5
K	Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1635	1570	1,4	104,4
L	Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1508	1419	1,3	115,6
M	Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8046	7437	6,8	108,6
N	İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	4854	4695	4,1	119,7
O	Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4840	0	4,1	98,9
P	Təhsil	3783	1653	3,2	106,4
Q	Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1815	1288	1,5	104,2
R	İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1812	1292	1,5	108,8
S	Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	21447	15172	18,1	120,6
U	Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	95	0	0,1	101,1

“Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “Tikinti”, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrində müəssisə və təşkilatların statistik vahidlərin Dövlət reyestrindəki xüsusi çəkisi daha yüksək olmuşdur.

Qrafik 30

Fəaliyyət növləri üzrə müəssisə və təşkilatların sayının strukturu, yekuna nisbətən

Cədvəl 58

Qeydiyyatda olan müəssisə və təşkilatların sayının iqtisadi fəaliyyət üzrə mülkiyyət növlərinə görə bölgüsü (2018-ci il yanvarın 1-nə)

Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		o cümlədən:			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Cəmi	10565	8,9	1706	1,4	106323	89,7	7014	5,9	2165	1,8
o cümlədən:										
A	545	5,2	51	0,5	9840	94,3	88	0,8	79	0,8
B	35	4,2	1	0,1	797	95,7	186	22,3	29	3,5
C	251	3,9	9	0,1	6194	96,0	414	6,4	321	5,0
D	258	82,2	0	0,0	56	17,8	10	3,2	5	1,6
E	210	42,0	3	0,6	287	57,4	19	3,8	20	4,0
F	498	4,2	17	0,1	11376	95,7	999	8,4	289	2,4

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

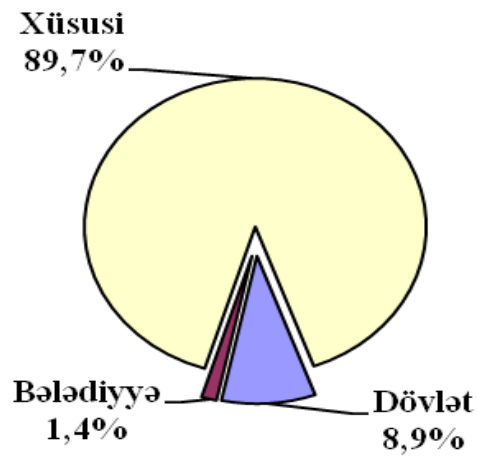
Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		o cümlədən:			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
							Sayı	%	Sayı	%
G	715	2,3	0	0,0	30409	97,7	1897	6,1	581	1,9
H	254	11,0	2	0,1	2062	88,9	242	10,4	63	2,7
İ	46	2,4	0	0,0	1869	97,6	226	11,8	68	3,6
J	213	7,2	0	0,0	2761	92,8	148	5,0	78	2,6
K	142	8,7	0	0,0	1493	91,3	78	4,8	55	3,4
L	100	6,6	0	0,0	1408	93,4	71	4,7	24	1,6
M	619	7,7	3	0,0	7424	92,3	1196	14,9	184	2,3
N	261	5,4	3	0,1	4590	94,5	354	7,3	94	1,9
O	3232	66,8	1607	33,2	1	0,0	1	0,0	0	0,0
P	2164	57,2	0	0,0	1619	42,8	98	2,6	27	0,7
Q	431	23,7	0	0,0	1384	76,3	85	4,7	28	1,5
R	462	25,5	4	0,2	1346	74,3	33	1,8	23	1,3
S	128	0,6	6	0,0	21313	99,4	777	3,6	197	0,9
U	1	1,1	0	0,0	94	98,9	92	96,8	0	0,0

Xüsusi mülkiyyətə aid olan müəssisə və təşkilatların əsas hissəsi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” (28,6%), “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” (20,1%), “Tikinti” (10,7%), “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” (9,3%), “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” (7,0%) və “Emal sənayesi” (5,8%) sahələrinin payına düşür.

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

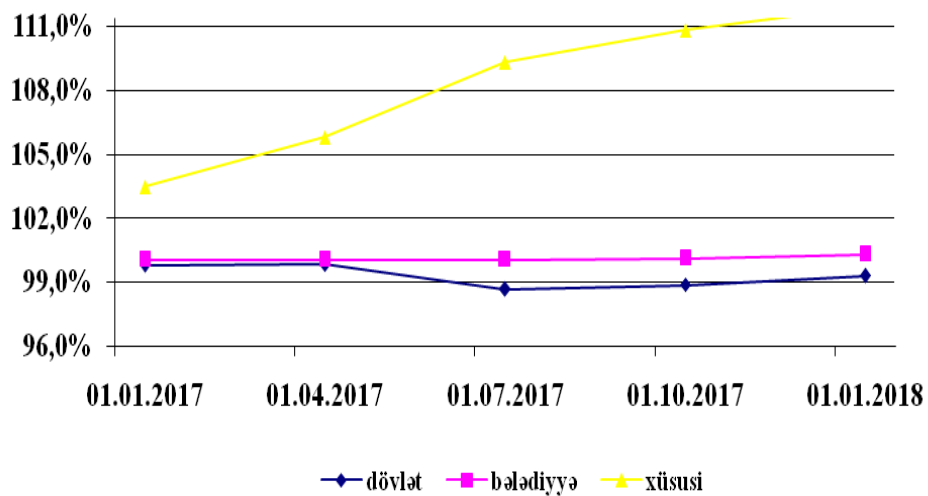
Qrafik 31

Müəssisə və təşkilatların sayının mülkiyyət növünə görə strukturu, yekuna nisbətən

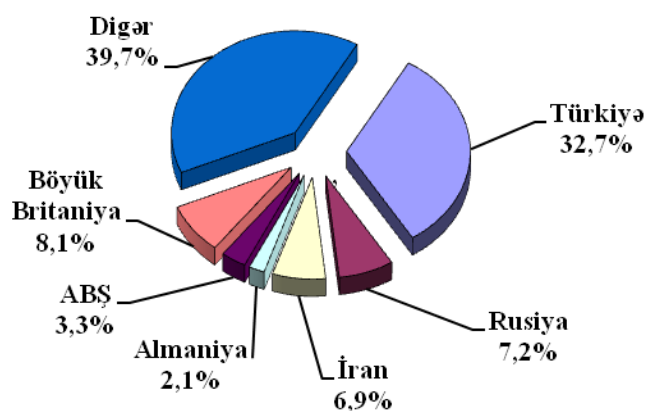

Qrafik 32

Mülkiyyət növlərinə görə müəssisə və təşkilatların sayının dəyişməsi, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

Xarici investisiyalı və birgə müəssisələrin sayının ölkələr üzrə strukturu, yekuna nisbətən

Reyestrə qeydiyyatdan keçmiş statistik vahidlərdən tam xarici investisiyalı və birgə müəssisələr əsasən Türkiyə (32,7%), Böyük Britaniya (8,1%), Rusiya (7,2%), İran (6,9%), ABŞ (3,3%) və Almaniya (2,1%) ölkələrinin sahibkarları tərəfindən yaradılmışdır.

Cədvəl 59

Müəssisə və təşkilatların demografiyası

Fəaliyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2017-ci il ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2017-ci il ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	%-lə	cəmi	%-lə
CƏMİ	118594	11934	10,1	650	0,6
o cümlədən:					
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	10436	538	5,2	35	0,3
Mədənçıxarma sənayesi	833	39	4,7	6	0,7
Emal sənayesi	6454	395	6,1	34	0,5

Fəaliyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2017-ci il ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2017-ci il ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	%-lə	cəmi	%-lə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	314	1	0,3	3	1,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	500	29	5,8	4	0,8
Tikinti	11891	736	6,2	48	0,4
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	31124	3308	10,6	166	0,5
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2318	201	8,7	16	0,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1915	197	10,3	7	0,4
İnformasiya və rabitə	2974	290	9,8	7	0,2
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1635	86	5,3	23	1,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1508	72	4,8	9	0,6
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8046	722	9,0	79	1,0
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	4854	754	15,5	17	0,4
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4840	43	0,9	76	1,6
Təhsil	3783	238	6,3	8	0,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1815	98	5,4	24	1,3
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1812	159	8,8	12	0,7
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	21447	4026	18,8	75	0,3
Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	95	2	2,1	1	1,1

2017-ci il ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların 25,5 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 12,2 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 11,7 faizi “Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat” sahələrinin, 11,5 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 7,4 faizi “Tikinti”, 5,4 faizi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, 5,2 faizi “Emal sənayesi”, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Bu dövrdə yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların 33,7 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 27,7 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 6,3 faizi “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, 6,2 faizi “Tikinti”, 6,1 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 4,5 faizi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” sahələrinin, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Cədvəl 60

**Yeni yaradılmış və ləğv edilmiş müəssisələrin sayının
mülkiyyət növlərinə görə strukturu**

Mülkiyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2017-ci il ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2017-ci il ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	%-lə	cəmi	%-lə
CƏMİ	118594	11934	10,1	650	0,6
o cümlədən: Dövlət mülkiyyətli müəssisələr	10565	159	1,5	192	1,8
Bələdiyyə mülkiyyətli müəssisələr*	1706	5	0,3	0	0,0
Xüsusi mülkiyyətli müəssisələr	106323	11770	11,1	458	0,4
o cümlədən: xarici müəssisələr (100% xarici investisiyalı)	7014	786	11,2	62	0,9
birgə müəssisələr	2165	190	8,8	13	0,6

* Bələdiyyələr də daxil edilməklə

2017-ci il ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların 98,6 faizi xüsusi mülkiyyətli (o cümlədən 6,6 faizi tam xarici investisiyalı, 1,6 faizi birgə mülkiyyətli), 0,1 faizi bələdiyyə mülkiyyətli, 1,3 faizi isə dövlət mülkiyyətli müəssisələrin payına düşür.

Cədvəl 61

İqtisadi rayonlar üzrə statistik vahidlərin Dövlət reyestrinin tərkibinin dəyişməsi

İqtisadi rayonlar	01.01.2018-ci il vəziyyətinə müəssisə və təşkilatların sayı	2017-ci il ərzində yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı		2017-ci il ərzində ləğv edilmiş müəssisə və təşkilatların sayı	
		cəmi	%-lə	cəmi	%-lə
CƏMİ	118594	11934	10,1	650	0,6
Bakı	64488	6840	10,6	385	0,6
Abşeron iqtisadi rayonu	8049	1204	15,0	27	0,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	7570	436	5,8	36	0,5
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	4779	309	6,5	35	0,7
Lənkəran iqtisadi rayonu	6678	287	4,3	20	0,3
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	3797	621	16,4	15	0,4
Aran iqtisadi rayonu	16188	1821	11,3	79	0,5
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	2246	172	7,7	8	0,4
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	680	5	0,7	3	0,4
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	2198	185	8,4	15	0,7
Naxçıvan Muxtar Respublikası	1921	54	2,8	27	1,4

Qeydiyyatda olan müəssisə və təşkilatların 54,4 faizi Bakıda yerləşmişdir. Hesabat dövründə yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların 57,3 faizi Bakıda, 15,3 faizi Aran, 10,1 faizi Abşeron, 5,2 faizi Quba-Xaçmaz, 3,7 faizi Gəncə-Qazax və 2,6 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatda alınmışlar. Statistik vahidlərin yaradılması prosesi Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda (16,4%), Abşeron iqtisadi

rayonunda (15,0%), Aran iqtisadi rayonunda (11,3%), Bakı şəhərində (10,6%), Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda (8,4%), Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonunda (7,7%), Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda (6,5%), Gəncə-Qazax iqtisadi rayonunda (5,8%), Lənkəran iqtisadi rayonunda (4,3%), Naxçıvan Muxtar Respublikasında (2,8%) və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonunda (0,7%) daha fəal olmuşdur.

Bu dövrdə Bakı şəhəri üzrə 385, Aran iqtisadi rayonu üzrə 79, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 36, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 35, Naxçıvan Muxtar Respublikası və Abşeron iqtisadi rayonu üzrə (hər birində) 27, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 20, Quba-Xaçmaz və Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonlarının hər biri üzrə 15, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə 8 və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu üzrə 3 müəssisə ləğv edilmişdir.

2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkədə mövcud olan kiçik müəssisələrin sayı və strukturu “Kiçik sahibkarlığa dövlət köməyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu və “İri, orta və kiçik sahibkar meyarları”nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ilə müəyyənləşdirilmiş işçilərin orta siyahı sayı və illik gəliri meyarı əsasında götürülmüşdür.

Cədvəl 62

**Kiçik müəssisə və təşkilatların iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisə və təşkilatların sayı	Kiçik müəssisə və təşkilatların ümumi sayına görə, %-lə	Müəssisə və təşkilatların ümumi sayında kiçik müəssisələrin xüsusi çəkisi, %-lə
CƏMİ	96684	100,0	81,5
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	9464	9,8	90,7
Mədənçıxarma sənayesi	730	0,8	87,6
Emal sənayesi	5791	6,0	89,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	101	0,1	32,2

Fəaliyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisə və təşkilatların sayı	Kiçik müəssisə və təşkilatların ümumi sayına görə, %-lə	Müəssisə və təşkilatların ümumi sayında kiçik müəssisələrin xüsusi çəkisi, %-lə
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	260	0,3	52,0
Tikinti	10999	11,4	92,5
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	29913	30,9	96,1
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1948	2,0	84,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1721	1,8	89,9
İnformasiya və rabitə	2652	2,7	89,2
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1387	1,4	84,8
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1258	1,3	83,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	7006	7,2	87,1
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	4506	4,7	92,8
Təhsil	1557	1,6	41,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1149	1,2	63,3
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1204	1,2	66,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	15038	15,6	70,1

Göründüyü kimi, 2018-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə müəssisələrin ümumi sayının 81,5 faizini kiçik müəssisələr təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (30,9%), digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi (15,6%), tikinti (11,4%) və kənd təsərrüfatı (9,8%) sahələrində yaradılmışdır.

Kiçik müəssisə və təşkilatların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.01.2018-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisə və təşkilatların sayı	Ümumi saya görə, %-lə
CƏMİ	96684	100,0
Bakı	55480	57,4
Abşeron iqtisadi rayonu	7118	7,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	5395	5,6
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	3506	3,6
Lənkəran iqtisadi rayonu	5473	5,7
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	2891	3,0
Aran iqtisadi rayonu	12514	12,9
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	1532	1,6
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	382	0,4
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	1544	1,6
Naxçıvan Muxtar Respublikası	849	0,9

Kiçik müəssisələrin 57,4 faizi Bakıda, 12,9 faizi Aran, 7,3 faizi Abşeron, 5,7 faizi Lənkəran, 5,6 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Fərdi sahibkarlar

2018-ci ilin yanvarın 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarların sayı 795 minə yaxınlaşmışdır.

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bölgüsü

Fəaliyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi saya görə, %-lə
CƏMİ	794441	100,0
o cümlədən:		
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	222853	28,1
Mədənçıxarma sənayesi	672	0,1
Emal sənayesi	17154	2,2

İNSTITUSİONAL DƏYİŞİKLİKLƏR

...ardı

Fəaliyyət növləri	01.01.2018-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, %-lə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	62	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	255	0,0
Tikinti	6042	0,8
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	201121	25,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	84574	10,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	37479	4,7
İnformasiya və rabitə	6469	0,8
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1719	0,2
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	12153	1,5
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	13416	1,7
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	2921	0,4
Təhsil	5244	0,6
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2533	0,3
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	10870	1,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	149154	18,8
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	19750	2,5

Hesabat dövründə hər altı fərdi sahibkardan beşi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” və “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı” sahələri üzrə qeydiyyatdan keçmişdir.

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.01.2018-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, %-lə
CƏMİ	794441	100,0
Bakı	235372	29,6
Abşeron iqtisadi rayonu	39323	5,0
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	111583	14,0
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	47590	6,0
Lənkəran iqtisadi rayonu	80347	10,1
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	43773	5,5
Aran iqtisadi rayonu	165657	20,9
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	18893	2,4
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2606	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	25714	3,2
Naxçıvan Muxtar Respublikası	23583	3,0

Sahibkarlıqla məşğul olmaq niyyətində olan fərdi sahibkarların əsas hissəsi Bakıda (29,6%), Aran (20,9%), Gəncə-Qazax (14,0%) və Lənkəran (10,1%) iqtisadi rayonlarında qeydiyyatə alınmışdır.

İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə fərdi sahibkarların cins üzrə bölgüsü

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMİ	623507	100,0	170934	100,0
o cümlədən:				
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	162626	26,1	60227	35,2
Mədənçıxarma sənayesi	642	0,1	30	0,0
Emal sənayesi	14222	2,3	2932	1,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	57	0,0	5	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	231	0,0	24	0,0
Tikinti	5928	1,0	114	0,1
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	159480	25,6	41641	24,4

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	83434	13,4	1140	0,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	31980	5,1	5499	3,2
İnformasiya və rabitə	5341	0,9	1128	0,7
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1300	0,2	419	0,2
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	8794	1,4	3359	2,0
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8896	1,4	4520	2,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	2023	0,3	898	0,5
Təhsil	1891	0,3	3353	2,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1598	0,3	935	0,5
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	9649	1,5	1221	0,7
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	110740	17,8	38414	22,5
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	14675	2,3	5075	3,0

Fərdi sahibkarların 78,5 faizini kişilər, 21,5 faizini isə qadınlar təşkil etmişdir.

Qadınlar “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” fəaliyyət növündə mövcud sahibkarların ümumi sayının 27,0 faizini, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” fəaliyyət sahəsində 25,8 faizini, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” fəaliyyət sahəsində isə 20,7 faizini təşkil edir.

**İqtisadi rayonlar üzrə fərdi sahibkarların
cins üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMI	623507	100,0	170934	100,0
Bakı	181719	29,2	53653	31,4
Abşeron iqtisadi rayonu	31387	5,0	7936	4,6
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	82428	13,2	29155	17,1
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	37309	6,0	10281	6,0
Lənkəran iqtisadi rayonu	62174	10,0	18173	10,6
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	34434	5,5	9339	5,5
Aran iqtisadi rayonu	135270	21,7	30387	17,8
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	15592	2,5	3301	1,9
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2073	0,3	533	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	21598	3,5	4116	2,4
Naxçıvan Muxtar Respublikası	19523	3,1	4060	2,4

Sahibkar qadınların 31,4 faizi Bakıda, 17,8 faizi Aran, 17,1 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatdan keçmişdir.

Fərdi sahibkarların cins tərkibinin regionlar üzrə say bölgüsündən aydın olur ki, Bakıda (22,8%), Gəncə-Qazax (26,1%) və Lənkəran (22,6%) iqtisadi rayonlarında qadın sahibkarların payı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Əhalinin gəlirləri

2017-ci ildə ölkə əhalisinin gəlirləri əvvəlki ilə nisbətən nominal ifadədə 8,3 faiz artaraq 49162,9 milyon manata çatmışdır. Əhalinin hər nəfərinə düşən gəlirlər 5050,5 manat və ya ayda orta hesabla 420,9 manat təşkil etmişdir.

Bütün icbari və könüllü ödənişlər edildikdən sonra əhalinin sərəncamında 44983,3 milyon manatlıq vəsait qalmışdır

Cədvəl 68

Əhalinin gəlirlərinin əsas göstəriciləri

	2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarında faktiki	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin nominal gəlirləri, mlyn. manat	49162,9	108,3
hər nəfərə, manat	5050,5	107,2
Sərəncamda qalan gəlirlər, mlyn. manat	44983,3	108,5
hər nəfərə, manat	4621,2	107,4

Əmək haqqı

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzzla çalışan işçilərin orta aylıq nominal əmək haqqı 2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,2 faiz artaraq 525,0 manat təşkil etmişdir. Əmək haqqı neft sektorunda 3062,3 manat, qeyri-neft sektorunda 465,4 manat təşkil etmişdir. Dövlət müəssisələrində çalışan işçilərin əmək haqları 392,7 manat, özəl müəssisələrdə isə 709,4 manat olmuşdur.

Mədəncixarma sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, eləcə də tikinti sahələrində orta aylıq nominal əmək haqqı ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olmuşdur.

Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi

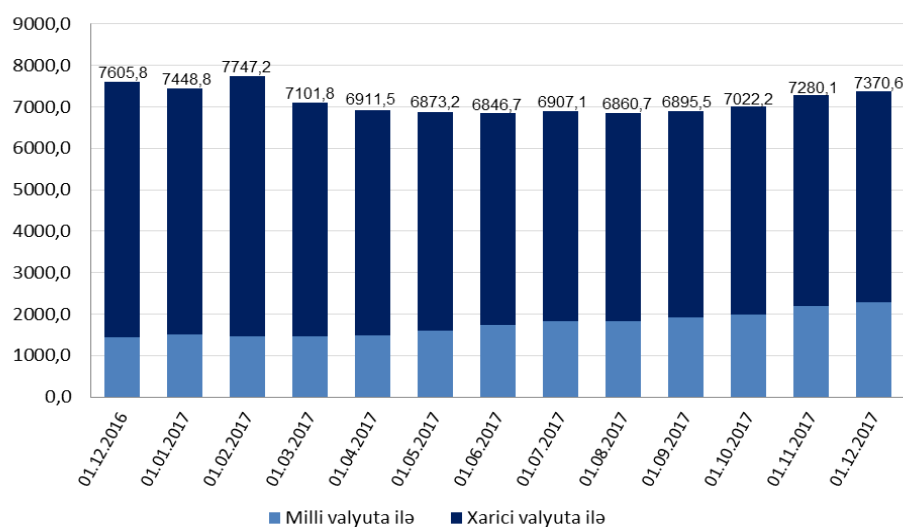
Mərkəzi Bankın məlumatına görə 2017-ci il dekabrın 1-nə əhalinin banklardakı əmanətlərinin milli valyuta ekvivalentində məbləği 7370,6 milyon manat təşkil etmişdir. Əmanətlərin 69,0 faizi xarici, 31,0 faizi isə milli valyutada qoyulmuşdur. Milli valyutada olan əmanətlər əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 59,8 faiz artmış, xarici valyutada əmanətlər isə 17,7 faiz azalmışdır.

Cədvəl 69

Əhalinin əmanətləri

	2017-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin əmanətləri – cəmi	7370,6	96,9
o cümlədən:		
milli valyutada	2285,5	159,8
xarici valyutada	5085,1	82,3

Əhalinin əmanətləri, mln. manat

Dekabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə orta məzənnəsi 1,70 (ilin əvvəlindən 1,72) manata, 1 Avroya-2,01 manata (1,94), 100 Rus rubluna 2,90 manata (2,95) bərabər olmuşdur.

Demoqrafik vəziyyət

İlin əvvəlindən ölkə əhalisinin sayı 80731 nəfər və ya 0,8 faiz artaraq 2017-ci il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə 9890712 nəfərə çatmışdır. Əhalinin 53,0 faizini şəhər, 47,0 faizini kənd sakinləri, 49,9 faizini kişilər, 50,1 faizini isə qadınlar təşkil edir. Əhalinin bir kvadrat kilometrə düşən sıxlığı 114 nəfər olmuşdur. Hazırda hər 1000 kişiye 1006 qadın düşür.

Cədvəl 70

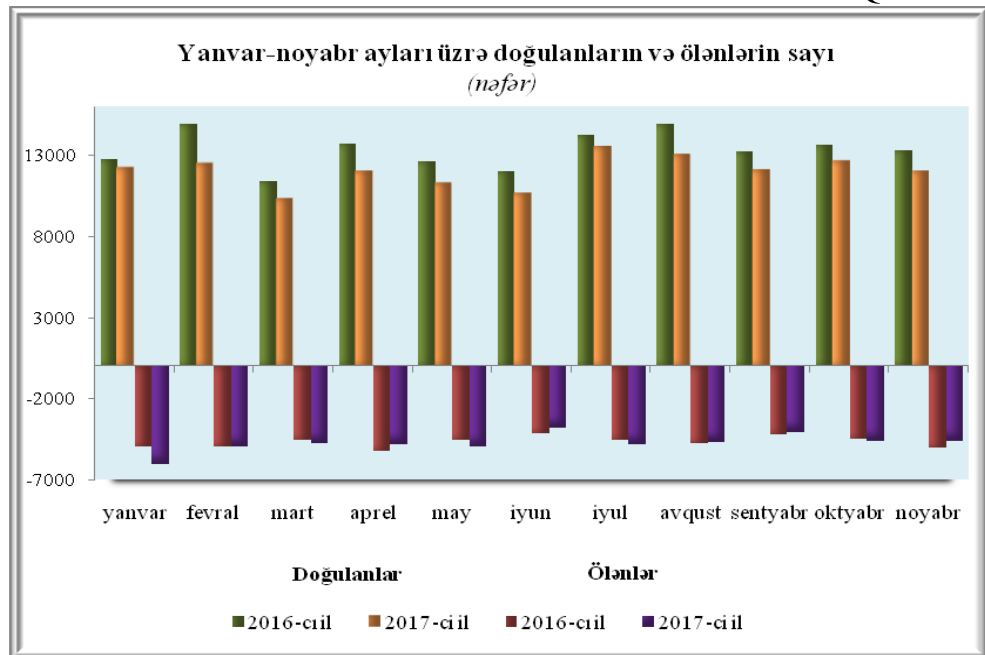
Əhalinin təbii hərəkətinin əsas göstəriciləri

	Yanvar - noyabr					
	Nəfər			Əhalinin hər 1000 nəfərinə ¹⁾		
	2017	2016	artım (+) azalma (-)	2017	2016	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən, faizlə
Təbii artım	79684	94981	-15297	8,9	10,7	83,2
doğulanlar	132002	146564	-14562	14,8	16,5	89,7
ölənlər	52318	51583	+735	5,9	5,8	101,7
Nikahlar	57177	60812	-3635	6,4	6,9	92,8
Boşanmalar	13345	11981	+1364	1,5	1,4	107,1

¹⁾ Əmsallar il üçün hesablanmışdır

Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən cari ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə üzrə 132002 doğulan körpə qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici 14,8 təşkil etmişdir. Doğulan körpələrin 53,1 faizi oğlan, 46,9 faizi isə qız uşaqlarından ibarət olmuşdur. Körpələrdən 2374-ü əkiz, 54-ü üçəm doğulanlardır.

Qrafik 35

Cari ilin yanvar-noyabr aylarında ölkədə 52318 ölüm halı qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə ölüm səviyyəsi 5,9 təşkil etmişdir.

2017-ci ilin 11 ayı ərzində qeydiyyat şöbələri tərəfindən 57177 nikah və 13345 boşanma halları qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 6,4, boşanmaların sayı isə 1,5 olmuşdur.

Cari ilin yanvar-noyabr ayları ərzində Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumları tərəfindən daimi yaşamaq üçün 2751 nəfər Azərbaycana gələn, 1704 nəfər isə Azərbaycandan gedən qeydə alınaraq, miqrasiya saldosu müsbət 1047 nəfər təşkil etmişdir.

Sosial müdafiə

Ölkə əhalisinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi daim dövlətin diqqət mərkəzində olan ən vacib məsələlərdən biridir.

Ölkədə pensiyaçıların sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 21 yanvar tarixli 2611 nömrəli Sərəncamına əsasən 2016-cı il üzrə istehlak qiymətləri indeksinə uyğun olaraq 2017-ci ilin 1 yanvar tarixinə bütün növ əmək pensiyalarının sığorta hissəsi indeksləşdirilərək artırılmışdır.

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” 2017-ci il 10 mart tarixli 543–VQD nömrəli Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən 2017-ci il 1 iyul tarixindən əmək pensiyasının baza hissəsi ləğv edilmiş və əmək pensiyasının minimum məbləği 110 manat müəyyən olunmuşdur. Qanuna edilmiş dəyişikliyə müvafiq olaraq yaşa görə pensiya almaq üçün kişilərin yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2021-ci il iyulun 1-dək, qadınların yaş həddi isə 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2027-ci il iyulun 1-dək hər il 6 ay artırılır.

İlkin məlumatlara əsasən 2018-ci ilin əvvəlinə ölkədə pensiyaçıların sayı 1320,4 min nəfər olmaqla ölkə əhalisinin 13,5 faizini təşkil etmişdir. Təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği 205,5 manata çataraq orta aylıq əmək haqqının 38,9 faizini təşkil etmişdir.

Ölkədə əhalinin xüsusi qayğıya ehtiyacı olan təbəqələrinin - əlillərin, ahılların və uşaqların sosial müdafiəsi sahəsində mühüm tədbirlər həyata keçirilir, aztəminatlı vətəndaşların rifahını yaxşılaşdırmaq və sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədi ilə onlara dövlət tərəfindən müxtəlif sosial müavinətlər təyin olunur.

İlkin məlumatlara əsasən ilin əvvəlinə 378,8 min nəfər sosial müavinət, 59,8 min nəfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünü və 80,2 min ailənin 326,6 min nəfər üzvü isə ünvanlı dövlət sosial yardımı almışdır. 2017-ci il ərzində birdəfəlik müavinət alanların sayı 104,2 min nəfər olmuşdur.

Səhiyyə

Ölkədə sosial yönümlü siyasətin həyata keçirilməsi səhiyyənin inkişaf etdirilməsinə və əhalinin sağlamlığının qorunması problemlərinin həll edilməsinə geniş imkan yaradır. Dövlət büdcəsindən səhiyyə sahəsinə ayrılan vəsaitin məbləği ildən-ilə artır. 2017-ci ildə əvvəlki illə müqayisədə bu vəsaitin məbləği 6,3 faiz artırılaraq 746,7 milyon manata çatdırılmışdır.

Dövlət büdcəsindən səhiyyəyə ayrılan vəsaitin artırılması ölkədə müasir tipli avadanlıqlarla təchiz olunmuş xəstəxanaların, diaqnostika mərkəzlərinin, ambulatoriya-poliklinika müəssisələrinin tikilməsinə, eləcə də tibb müəssisələrində yenidənqurma və bərpa işlərinin davam etdirilməsinə şərait yaradır.

İlkin məlumatlara əsasən 2018-ci ilin əvvəlinə ölkədə 32,3 min həkim və 54,6 min orta tibb işçisinin çalışdığı 571 xəstəxana və 1760 ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi fəaliyyət göstərir və əhalinin hər 10 min nəfərinə orta hesabla 33 həkim və 56 orta tibb işçisi düşür.

Ötən il qeydə alınmış xəstəliklər arasında tənəffüs, əsəb sistemi və hissiyyat orqanlarının, həzm orqanlarının, qan dövranı sisteminin xəstəlikləri, eləcə də yoluxucu və parazitar xəstəliklər üstünlük təşkil etmişdir.

Yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası, bu xəstəliklər səbəbindən əlilliyin azaldılması və qarşısının alınması işində uşaqların yeni təqvim əsasında vaxtında müasir vaksinlərlə peyvənd olunması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. 2017-ci ildə Azərbaycanda inkişaf etmiş Avropa ölkələrində olduğu kimi yoluxucu xəstəliklərdən qorunması məqsədilə uşaqlara 11 xəstəliyə qarşı peyvənd edilmişdir.

Bütün bunların nəticəsində ayrı-ayrı yoluxucu xəstəliklərin azalmasına, bəzilərinin isə tam ləğv olunmasına nail olunmuşdur.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən, ötən ilin yanvar-noyabr aylarında 2016-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkədə hepatit A virusu və qonokokk infeksiyası ilə xəstələnmə halları müvafiq olaraq 13,6 faiz və 3,8 faiz azalmışdır.

Müqayisə olunan dövrdə əhalinin 100 min nəfərinə düşən xəstələnmə hallarının sayı hepatit A virusu üzrə 14,4 faiz, qonokokk infeksiyası üzrə isə 4,7 faiz azalmışdır.

Kəskin poliomielit, epidemik parotit, tulyaremiya, məxmərək, anadangəlmə məxmərək sindromu, difteriya, yenidoğulmuşlarda tetanus, qızılca, göyöskürək və malyariya xəstəlikləri qeydə alınmamışdır.

Bununla yanaşı pedikulyoz, viruslu hepatit B və C, skarlatina, bruselyoz, su çiçəyi, sifilis, ağciyər vərəmi ilə xəstələnlərin sayında artım müşahidə olunur.

Ətraf mühit

Bioloji müxtəlifliyin qorunub saxlanması, atmosfer havasının və su ehtiyatlarının çirklənməsinin, torpaqların degradasiyasının qarşısının alınması, bərk sənaye və məişət tullantılarının, o cümlədən təhlükəli tullantıların idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər 2017-ci ildə də davam etdirilmişdir.

2018-ci ilin əvvəlinə flora və faunanın qorunub saxlanması və təkrar istehsalı üçün ölkədə ümumi sahəsi 209,1 min hektar olan 11 dövlət təbiət qoruğu, sahəsi 322,3 min hektar olan 9 milli park və sahəsi 361,2 min hektar olan 24 dövlət təbiət yasaqlığı mövcud olmuşdur. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri ölkə ərazisinin 10,3 faizini təşkil edir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin monitoring xidmətləri tərəfindən 2017-ci ildə 1208 müəssisədə müvafiq müayinələr aparılmış və nəticədə su hövzələrin çirkləndirilməsi üzrə tədqiq olunmuş hər dörd müəssisədən birində, atmosfer havasının çirkləndirilməsi üzrə isə müayinəyə cəlb olunmuş hər üç müəssisədən birində atılan tullantıların icazə verilən həddən artıq olması qeydə alınmışdır.

Təbiəti mühafizə qanunvericiliyinin pozulmasına görə 2017-ci ildə inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş 763 nəfər vəzifəli şəxs və vətəndaşlardan 823 min manat məbləğində cərimə tutulmuşdur.

Təhsil

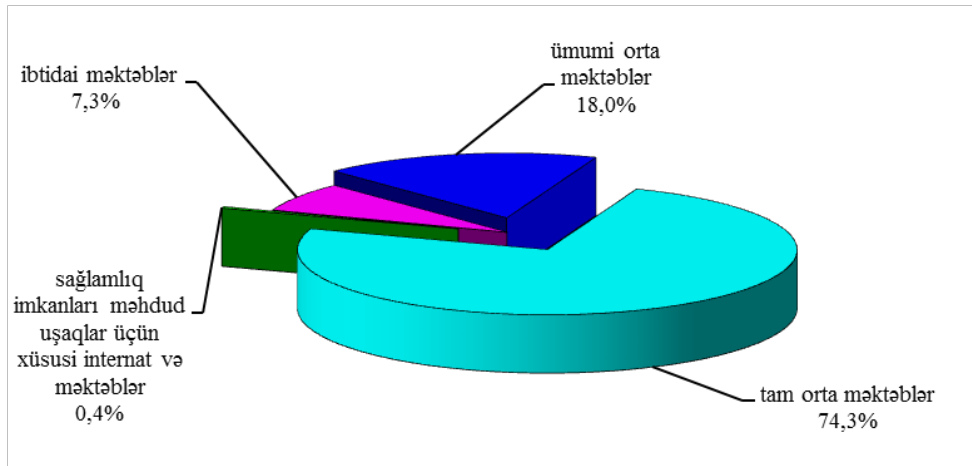
Azərbaycan Respublikasında təhsil sistemi milli, mənəvi ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanaraq və Boloniya prosesində yaxından iştirak etməklə ümumdünya təhsil sisteminə inteqrasiya yolu ilə inkişaf etməkdədir.

Aparılan uğurlu islahatlar nəticəsində əhalinin təhsil səviyyəsi ilbəil artır və bu gün 15 və yuxarı yaşlı əhalinin hər 1000 nəfərindən 972-si ali, orta ixtisas və orta təhsilə malikdir.

İlkin məlumatlara əsasən, 2018-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə ölkədə fəaliyyət göstərən 1663 dövlət və 87 qeyri-dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsində 118,7 min uşaq və ya 1-5 yaşlı uşaqların 14,2 faizi tərbiyə alır.

2017/2018-ci tədris ilinin əvvəlinə ölkənin 4410 dövlət və 28 qeyri-dövlət ümumi təhsil müəssisələrində (hazırlıq siniflərində oxuyanlar da daxil olmaqla) 1,5 milyon şagird təhsil almışdır. Bundan əlavə, sağlamlıq imkanları məhdud olan 6,0 min uşağın təhsil aldığı 16 xüsusi məktəb və ya ümumi təhsil müəssisələrində təşkil edilmiş xüsusi siniflər fəaliyyət göstərmişdir.

Ümumi təhsil müəssisələrində ikinci və üçüncü növbələrdə təhsil alan şagirdlərin xüsusi çəkisi 14,8 faiz olmuşdur.

**2017/2018-ci tədris ilinin əvvəlinə əyani
ümumi təhsil müəssisələri**

2017/2018-ci tədris ilinin əvvəlinə şagirdlərinin sayı 59,8 min nəfər olan 111 dövlət liseyi və gimnaziyası fəaliyyət göstərmişdir.

Dövlət müəssisələrinin ümumi sayında məcburi köçkün uşaqlar üçün 585 əyani ümumi təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir və burada 95,0 min nəfər şagird təhsil alır.

2017-ci ildə əyani ümumi təhsil müəssisələrini bitirən 83,3 min nəfər məzundan 81,7 min nəfəri və ya 98,1 faizi tam orta təhsil haqqında attestat almışdır.

2017-ci ilin sentyabr ayında əyani ümumi təhsil müəssisələrində, məktəblərin 93,9 faizi, o cümlədən şəhər yerlərində 97,5 faizi, kənd yerlərində isə 92,6 faizi kompüterlərlə təmin olunmuşdur.

Əvvəlki illə müqayisədə kompüterlərin sayı 2,0 min ədəd və ya 2,9 faiz artaraq, 70,4 minə çatmışdır. 2007-ci ildə orta hesabla 47 şagirdə bir kompüter düşdüyü halda hazırda hər 21 şagirdə bir kompüter düşür.

Cari tədris ilinin əvvəlinə ümumtəhsil məktəblərinin 52,9 faizinin, kompüterlə təchiz edilmiş məktəblərin isə 56,4 faizinin

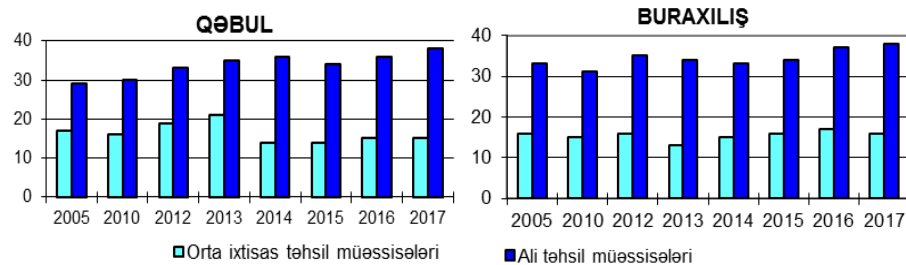
internetə çıxışı vardır. Ümumtəhsil məktəblərinin 50,5 faizinin, internetə çıxışı olan məktəblərin isə 95,5 faizinin elektron poçt ünvanı mövcuddur.

2017/2018-ci tədris ilinin əvvəlinə ölkədə fəaliyyət göstərən 55 orta ixtisas təhsil müəssisəsində 47,4 min tələbə təhsil almış, onların üçdə iki hissəsini qadınlar təşkil etmişdir.

Azərbaycanda bakalavr və magistrlərin hazırlanmasını həyata keçirən 39 dövlət və 12 qeyri-dövlət ali təhsil müəssisəsində, eləcə də 24 elmi təşkilatda təhsil alanların sayı 167,7min nəfər olmuşdur ki, onların da 48,2 faizini qadınlar təşkil etmişdir.

Qrafik 37

Dövlət və qeyri-dövlət ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrində tələbə qəbulu və buraxılışı, min nəfər

2017-ci ildə ölkənin ali təhsil müəssisələrinə 38,5 min nəfər tələbə qəbul olunmuş və qəbul geniş profilli ixtisas siyahısına uyğun olaraq həyata keçirilmişdir. Boloniya Deklarasiyasının tələblərinə tam cavab verən bu yeni siyahının təsdiq olunması Azərbaycan ali təhsil sisteminin Avropa təhsil sisteminə inteqrasiyası yolunda atılan mühüm addımlardan biridir.

Bakalavriata qəbul olunan tələbələrin ümumi sayında ödənişli əsaslarla təhsilə qəbul olunanların xüsusi çəkisi 64,0 faiz olmuşdur ki, onların da 85,9 faizi dövlət ali təhsil müəssisələrinin payına düşür.

Hazırda dövlət ali təhsil müəssisələrinin əyani şöbələrində oxuyan tələbələrin 37,8 faizi təqaüd alır. Ali təhsil müəssisələrində adlı təqaüd alan tələbələrə 132 manat, magistr səviyyəsi üzrə akademik göstəriciləri 91-100 bal olan tələbələrə

115,5 manat, 71-100 balı olan tələbələrə 93,5 manat, 51-100 balı olan tələbələrə 60,5 manat, bakalavr səviyyəsi üzrə isə müvafiq olaraq 104,5, 88 və 55 manat təqaüd müəyyən edilir.

Ölkənin ali təhsil müəssisələrində Azərbaycan vətəndaşları ilə birgə 60 xarici ölkənin 4641 nəfər vətəndaşı da təhsil alır. Əcnəbi tələbələrin sırasında Türkiyə, Rusiya, İran, Gürcüstan, İraq və Türkmənistan vətəndaşları üstünlük təşkil edirlər.

2017/2018-ci tədris ilinin əvvəlinə xarici ölkələrdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrin sayı 1800 nəfər təşkil etmişdir. Xaricdə təhsil alan gənclərin 64,8 faizi Bakı, 35,2 faizi isə Azərbaycanın müxtəlif regionlarında yerləşən məktəblərin məzunlarıdır. Tələbələrin əksəriyyəti Türkiyə, Birləşmiş Krallıq, Rusiya, Almaniya və Kanadanın ali təhsil müəssisələrində təhsil alır.

Elm

Ölkədə elmin inkişafına dövlət tərəfindən xüsusi diqqət və dəstək göstərilir və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 4 may tarixli, 255 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycanda 2009-2015-ci illərdə elmin inkişafı üzrə Milli Strategiya” uğurla həyata keçirilmişdir.

İlkin məlumatlara əsasən, 2018-ci ilin əvvəlinə ölkədə müxtəlif elmi-texniki xidmətləri həyata keçirən 135 elmi təşkilat və müəssisə fəaliyyət göstərmişdir. Bu elm ocaqlarında elmi-tədqiqat və işləmələrlə 22,5 mindən artıq mütəxəssis məşğul olur, onların da 69 faizi tədqiqatçılardır. Mütəxəssislərin hər üç nəfərindən birinin elmlər doktoru və ya fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsi vardır.

Bundan əlavə, elmi-tədqiqat bölmələrində ştatda olmayan və ali təhsil müəssisələrində çalışan 10 min nəfər elmi pedaqoji işçi elmi-tədqiqat bölmələrində tədqiqat və işləmələri yerinə yetirirlər. Onların da yarıdan çoxu elmlər doktoru və ya fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsinə malikdirlər.

Hazırda Milli Elmlər Akademiyasının 73 həqiqi və 113 müxbir üzvü vardır.

Mədəniyyət

Azərbaycan digər sahələrdə olduğu kimi, mədəniyyətin inkişafı sahəsində də uğurlu addımlar atır və milli mədəniyyətin inkişafı dövlət siyasətinin prioritet məsələlərindən biri hesab edilir.

Son illər ölkədə mədəniyyət sahəsinin inkişafı ilə əlaqədar bir sıra əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilmiş, milli mədəniyyətimizin dünyada tanınması, ölkəmizin dünyanın mədəniyyət məkanına uğurla integrasiya olunması, milli mədəni irsimizin, dəyər və sərvətlərimizin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi istiqamətində mühüm nəticələrə nail olunmuşdur.

Dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri də mövcud mədəniyyət ocaqlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, yeni mədəniyyət obyektlərinin tikintisi, tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi-fəlsəfi irsin qorunub saxlanmasıdır.

İlkin məlumatlara əsasən bu gün Azərbaycanda 33 milyon kitabxana fondu olan 3088 kütləvi kitabxana, 2539 klub müəssisəsi, 236 muzey, 28 peşəkar teatr və 348 mədəniyyət və istirahət parkı əhaliyə xidmət göstərir.

2017-ci ildə muzeylərə gələn ziyarətçilərin sayı 2,7 milyon nəfər, teatrlara gələn tamaşaçıların sayı isə 0,7 milyon nəfər olmuşdur. Teatrlarda repertuar müntəzəm olaraq təzələnir və tamaşalar azərbaycan dili ilə yanaşı, rus və ləzgi dillərində də göstərilir.

Hazırda Azərbaycanda dövlət əhəmiyyətli tarix, mədəniyyət, memarlıq, bədii və etnoqrafiya qoruqlarının sayı 28-dir.

İdman

Ölkənin bütün sosial sahələrində olduğu kimi, sürətli inkişaf prosesi idman və bədən tərbiyəsini də əhatə edir, bu sahədə qazanılan nailiyyətlər ilbəl artır.

2018-ci ilin əvvəlinə ölkənin bölgələrində 40-dan çox müasir Olimpiya İdman Kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir.

Neftçala, Goranboy, Tərtər, Yardımlı rayonlarında, Yevlax şəhərində və Bakı şəhərinin Xəzər rayonunda idman komplekslərinin tikintisi, Lənkəran rayonunun Olimpiya İdman Kompleksinin isə yenidən qurulması işləri davam etdirilir. 2017-ci ildə Abşeron və Ağcabədi rayonlarında Olimpiya İdman Kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir.

Bu gün Azərbaycan bir çox beynəlxalq yarışlara ev sahibliyi edir. Azərbaycanda keçirilən Avropa, dünya çempionatları silsilə xarakter daşıyır. Hər il ölkədə bədii gimnastika, taekvando, güləş, boks, karate və digər idman növləri üzrə dünya və qitə çempionatları, Olimpiya Oyunlarının lisenziya turnirləri keçirilir. 2017-ci ildə ölkədə 55 beynəlxalq və 219 respublika yarışı təşkil edilmişdir. 2017-ci ilin iyun ayında Bakıda dünyanın ən nüfuzlu idman yarışlarından biri - Formula-1 Azərbaycan Qran-Prisi keçirilmişdir.

2017-ci ilin 12-22 may tarixlərində Bakı şəhərində keçirilmiş IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarında Azərbaycan komandası qazanılmış 162 medalla (75-i qızıl, 50-si gümüş, 37-si bürünc) iştirakçı ölkələr arasında birinci yerə layiq görülmüşdür.

2017-ci ildə mühüm nailiyyətlər əldə etmiş idmançılarımız ümumilikdə 851 medal qazanmışlar ki, onların 347-si qızıl, 236-sı gümüş, 268-i isə bürüncdür.

İlkin məlumatlara görə 2018-ci ilin əvvəlinə ölkədə idman qurğularının sayı 11 mindən çox olmuşdur. İdmanla məşğul olanların sayı isə müntəzəm olaraq artmaqdadır. Əhali arasında futbol, voleybol, şahmat, yüngül atletika, basketbol, dama, sərbəst güləş, stolüstü tennis və cüdo kimi idman növlərinə daha çox maraq göstərilir.

**Azərbaycan Respublikası
Dövlət Statistika Komitəsinin
sədri**

Tahir Budaqov

Əsas iqtisadi göstəricilərin dinamikası

	Sənaye məhsulu	Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	İstehlak qiymətləri indeksi	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi (bütün kanallar üzrə)
--	----------------	--	-----------------------------	--

2016-cı il
2015-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	96,9	122,0	113,6	104,3
yanvar-fevral	99,9	111,9	111,7	104,2
yanvar-mart	99,4	109,8	110,8	103,4
yanvar-aprel	98,9	108,0	110,5	102,7
yanvar-may	99,7	107,0	110,4	101,9
yanvar-iyun	100,6	107,8	110,5	101,9
yanvar-iyul	100,9	108,9	110,6	102,0
yanvar-avqust	101,0	112,9	110,8	102,2
yanvar-sentyabr	100,2	116,4	111,2	102,3
yanvar-oktyabr	99,8	119,7	111,6	102,1
yanvar-noyabr	99,4	122,6	112,1	101,7
yanvar-dekabr	99,6	127,5	112,4	101,5

2017-ci il
2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	101,0	192,7	111,9	101,3
yanvar-fevral	96,3	190,1	112,5	101,4
yanvar-mart	93,2	174,6	113,2	101,6
yanvar-aprel	94,0	166,3	113,5	101,7
yanvar-may	94,5	157,7	113,8	101,9
yanvar-iyun	94,5	149,7	113,9	101,8
yanvar-iyul	94,6	146,0	114,0	101,8
yanvar-avqust	94,0	142,9	114,0	102,0
yanvar-sentyabr	94,7	141,1	113,9	102,1
yanvar-oktyabr	95,4	139,2	113,7	102,1
yanvar-noyabr	96,2	139,2	113,4	102,3
yanvar-dekabr	96,6	136,8	112,9	102,5

2017-ci ildə tikintinin əsas göstəriciləri
(bütün maliyyə mənbələri hesabına)

	2017-ci ildə	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə
İstifadəyə verilmişdir: Yaşayış evləri, ümumi sahə, min kvadrat metr	1 727,4	81,4
Ümumi təhsil müəssisələri, şagird yeri	5 160	95,5
Məktəbəqədər təhsil müəssisələri, yer	1 154	50,9
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	15 550,8	97,4
ondan məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisinə	11 868,1	90,0
xidmət sahələri üzrə obyektlərin tikintisinə	2 791,7	112,1
yaşayış evlərinin tikintisinə	891,0	121,7
Ümumi vəsaitdən tikinti-quraşdırma işlərində istifadə edilmişdir - cəmi	11 439,6	98,5

**Əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının
istehsalı və məhsuldarlığı**

	2016-cı il	2017-ci il ilkin məlumat	2017-ci il 2016-cı ilə nisbətən	
			%	+, -
İstehsal, ton				
Taxıl-cəmi ^{*)}	3 065 082	2 928 845	95,6	-136 237
Pambıq	89 442	207 500	2,3 dəfə	118 058
Dən üçün günəbaxan ^{*)}	17 181	30 607	178,1	13 426
Şəkər çuğunduru ^{*)}	345 923	422 186	122,0	76 263
Tütün	3 585	5 213	145,4	1 628
Kartof	902 396	913 899	101,3	11 503
Tərəvəz	1 270 622	1 405 619	110,6	134 997
Bostan məhsulları	464 771	438 080	94,3	-26 691
Meyvə və giləmeyvə	882 800	954 785	108,2	71 985
Üzüm	136 499	152 843	112,0	16 344
Yaşıl çay yarpağı	1 015,7	775,2	76,3	-240,5
Məhsuldarlıq, sent/ha				
Taxıl-cəmi ^{*)}	30,6	29,8	97,4	-0,8
Pambıq	17,3	15,2	87,9	-2,1
Dən üçün günəbaxan ^{*)}	20,8	20,1	96,6	-0,7
Şəkər çuğunduru ^{*)}	490	309	63,1	-181
Tütün	15,2	16,2	106,6	1,0
Kartof	140	150	107,1	10
Tərəvəz	159	157	98,7	-2
Bostan məhsulları	176	187	106,3	11
Meyvə və giləmeyvə	65,7	68,4	104,1	2,7
Üzüm	74,4	84,1	113,0	9,7
Yaşıl çay yarpağı	14,1	11,1	78,7	-3,0
Heyvandarlıq məhsulları istehsalı, ton				
Ət (diri çəkiddə)	523 775	540 536	103,2	16 761
Ət (kəsilmiş çəkiddə)	302 227	316 827	104,8	14 600
Süd	2 009 913	2 024 137	100,7	14 224
Yumurta, min ədəd	1 609 813	1 714 024	106,5	104 211
Yun	16 662	16 039	96,3	-623
Barama	70,8	245,2	3,5 dəfə	174,4

^{*)} ilkin çəkiddə

Əsas heyvandarlıq məhsullarının dinamikası

	2017-ci il	2016-cı il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<u>Ət istehsalı (diri çəkiddə), min ton</u>			
Yanvar	38,1	36,8	103,4
Yanvar-fevral	75,6	73,4	103,1
Yanvar-mart	115,4	111,8	103,2
Yanvar-aprel	155,5	151,0	103,0
Yanvar-may	189,0	183,6	102,9
Yanvar-iyun	237,8	231,1	102,9
Yanvar-iyul	272,5	263,6	103,4
Yanvar-avqust	312,6	305,3	102,4
Yanvar-sentyabr	353,1	341,3	103,4
Yanvar-oktyabr	405,2	391,8	103,4
Yanvar-noyabr	450,1	435,6	103,4
Yanvar-dekabr	540,5	523,8	103,2
<u>Süd istehsalı, min ton</u>			
Yanvar	150,2	147,3	102,0
Yanvar-fevral	296,5	290,1	102,2
Yanvar-mart	450,5	440,9	102,2
Yanvar-aprel	630,7	622,4	101,3
Yanvar-may	817,8	813,8	100,5
Yanvar-iyun	1 003,5	995,6	100,8
Yanvar-iyul	1 184,8	1 168,8	101,4
Yanvar-avqust	1 348,5	1 331,7	101,3
Yanvar-sentyabr	1 523,3	1 505,6	101,2
Yanvar-oktyabr	1 682,8	1 673,2	100,6
Yanvar-noyabr	1 847,1	1 833,0	100,8
Yanvar-dekabr	2 024,1	2 009,9	100,7
<u>Yumurta istehsalı, milyon ədəd</u>			
Yanvar	145,4	141,3	102,9
Yanvar-fevral	278,8	270,9	102,9
Yanvar-mart	425,8	407,0	104,6
Yanvar-aprel	578,1	542,8	106,5
Yanvar-may	739,8	694,6	106,5
Yanvar-iyun	879,4	824,4	106,7
Yanvar-iyul	1 015,3	947,8	107,1
Yanvar-avqust	1 154,4	1 072,8	107,6
Yanvar-sentyabr	1 303,2	1 214,0	107,3
Yanvar-oktyabr	1 446,6	1 345,6	107,5
Yanvar-noyabr	1 564,9	1 470,6	106,4
Yanvar-dekabr	1 714,0	1 609,8	106,5

...ardı

	2017-ci il	2016-cı il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<u>Yun istehsalı, min ton</u>			
Yanvar-mart	-	-	-
Yanvar-aprel	1,7	2,9	59,1
Yanvar-may	12,0	12,9	93,5
Yanvar-iyun	14,7	15,3	96,4
Yanvar-iyul	14,9	15,5	96,7
Yanvar-avqust	15,4	15,9	96,5
Yanvar-sentyabr	15,7	16,4	95,6
Yanvar-oktyabr	15,8	16,5	96,0
Yanvar-noyabr	15,9	16,5	96,2
Yanvar-dekabr	16,0	16,7	96,3

Mal-qaranın sayı
(ayın 1-i vəziyyətinə, min başla)

	İribuynuzlu mal-qara	o cümlədən inək və camışlar	Qoyun və keçilər
2012			
Yanvar	2 647,9	1 272,0	8 474,3
Aprel	2 663,3	1 273,7	8 689,7
İyul	2 668,9	1 277,4	8 645,0
Oktyabr	2 664,8	1 278,3	8 591,6
2013			
Yanvar	2 678,2	1 289,2	8 569,4
Aprel	2 688,4	1 290,6	8 761,0
İyul	2 696,8	1 292,7	8 740,9
Oktyabr	2 695,4	1 295,8	8 680,8
2014			
Yanvar	2 703,3	1 301,6	8 630,5
Aprel	2 718,9	1 304,9	8 852,8
İyul	2 724,1	1 306,0	8 841,2
Oktyabr	2 721,4	1 305,4	8 767,5
2015			
Yanvar	2 697,5	1 299,2	8 645,4
Aprel	2 701,9	1 298,4	8 784,4
İyul	2 708,2	1 301,3	8 807,4
Oktyabr	2 703,9	1 301,4	8 743,4
2016			
Yanvar	2 708,3	1 303,0	8 677,1
Aprel	2 719,6	1 302,6	8 828,0
İyul	2 724,9	1 303,6	8 823,2
Oktyabr	2 720,8	1 303,8	8 740,7
2017			
Yanvar	2 698,5	1 299,0	8 614,8
Aprel	2 706,8	1 300,8	8 785,5
İyul	2 707,7	1 299,9	8 767,1
Oktyabr	2 702,6	1 298,7	8 667,3
2018			
Yanvar	2 679,3	1 289,8	8 465,6

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min ton

	2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarında	2016-cı ilin müvafiq dövründə	2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	226 423,0	222 461,8	101,8
o cümlədən:			
Dəmir yolu	14 396,3	15 479,6	93,0
Dəniz	8 344,6	5 807,3	143,7
Hava	170,7	159,7	106,9
Boru kəməri	58 657,8	59 556,6	98,5
neft kəməri	42 727,0	44 129,9	96,8
qaz kəməri	15 930,8	15 426,7	103,3
Avtomobil	144 853,6	141 458,6	102,4

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi, milyon ton-km

	2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarında	2016-cı ilin müvafiq dövründə	2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	91 944,3	90 768,4	101,3
o cümlədən:			
Dəmir yolu	4 587,4	5 192,2	88,4
Dəniz	4 414,2	3 002,0	147,0
Hava	726,7	683,4	106,3
Boru kəməri	65 882,2	65 924,2	99,9
neft kəməri	60 616,3	60 906,8	99,5
qaz kəməri	5 265,9	5 017,4	105,0
Avtomobil	16 333,8	15 966,6	102,3

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, min sərnişin

	2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarında	2016-cı ilin müvafiq dövründə	2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	1 973 398,6	1 929 684,5	102,3
o cümlədən:			
Dəmir yolu	2 449,0	1 977,9	123,8
Dəniz	17,1	19,6	87,2
Hava	2 358,8	1 979,9	119,1
Metro	228 848,2	217 516,3	105,2
Avtomobil	1 739 725,5	1 708 190,8	101,8
avtobus	1 672 154,0	1 642 587,4	101,8
taksi	67 571,5	65 603,4	103,0

Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi, milyon sərnişin-km

	2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarında	2016-cı ilin müvafiq dövründə	2016-cı ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	33 486,6	30 835,7	108,6
o cümlədən:			
Dəmir yolu	466,6	448,4	104,1
Dəniz	8,0	9,4	85,1
Hava	5 601,2	3 548,8	157,8
Metro	2 525,1	2 400,1	105,2
Avtomobil	24 885,7	24 429,0	101,9
avtobus	23 430,7	23 016,4	101,8
taksi	1 455,0	1 412,6	103,0

Pərakəndə ticarət dövriyyəsi

	2017		2016	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	2575,7	101,3	2243,2	104,3
Fevral	2350,3	101,7	2015,0	103,8
Mart	3000,1	101,8	2535,2	102,4
I rüb	7926,1	101,6	6793,4	103,4
Aprel	2299,6	101,8	1945,1	100,2
May	2692,6	102,8	2260,7	98,8
İyun	3264,6	101,4	2805,2	101,6
II rüb	8256,8	101,1	7011,0	100,4
Yanvar-iyun	16182,9	101,8	13804,4	101,9
İyul	2804,4	102,0	2365,1	103,1
Avqust	2735,7	103,1	2294,2	104,4
Sentyabr	3077,8	103,3	2622,0	101,7
III rüb	8617,9	102,5	7281,3	103,0
Yanvar-sentyabr	24800,8	102,1	21085,7	102,3
Oktyabr	3233,1	102,7	2785,1	101,1
Noyabr	2828,9	103,7	2458,9	99,0
Dekabr	4405,3	105,4	3860,6	99,0
IV rüb	10467,3	103,6	9104,6	99,3
İllik	35268,1	102,5	30190,3	101,5

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin məhsul qrupları üzrə
dövriyyəsi və indeksləri**

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq məhsulları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2016				
Yanvar	1124,8	104,1	1118,4	105,2
Fevral	1025,2	106,7	989,8	100,5
Mart	1279,9	104,1	1255,3	100,1
I rüb	3429,9	104,8	3363,5	101,9
Aprel	934,7	99,2	1010,4	99,9
May	1114,8	98,5	1145,9	98,1
İyun	1311,2	101,8	1494,0	100,4
II rüb	3360,7	100,1	3650,3	99,6
Yanvar- iyun	6790,6	102,4	7013,8	100,7
İyul	1207,2	105,4	1157,9	99,9
Avqust	1186,3	106,1	1107,9	102,1
Sentyabr	1319,5	101,6	1302,5	101,5
III rüb	3713,0	104,4	3568,3	101,2
Yanvar – sentyabr	10503,6	103,1	10582,1	100,9
Oktyabr	1377,9	102,0	1407,2	100,3
Noyabr	1216,9	98,5	1242,0	99,5
Dekabr	1979,0	97,0	1881,6	101,2
IV rüb	4573,8	98,8	4530,8	100,1
Yanvar dekabr	15077,4	102,1	15112,9	100,8
2017				
Yanvar	1298,2	100,8	1277,5	101,7
Fevral	1200,6	100,4	1149,7	103,1
Mart	1540,5	100,4	1459,6	103,2
I rüb	4039,3	100,7	3886,8	102,6
Aprel	1131,6	100,7	1168,0	102,9
May	1358,1	101,9	1334,5	103,7
İyun	1571,1	101,6	1693,5	101,2
II rüb	4060,8	101,4	4196,0	102,5
Yanvar- iyun	8100,1	101,0	8082,8	102,5

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq məhsulları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
İyul	1462,2	102,1	1342,2	102,0
Avqust	1420,7	101,3	1315,0	104,9
Sentyabr	1573,1	103,4	1504,7	103,3
III rüb	4456,0	102,3	4161,9	103,4
Yanvar – sentyabr	12556,1	101,4	12244,7	102,9
Oktyabr	1628,7	102,5	1604,4	102,9
Noyabr	1439,0	104,9	1389,9	102,6
Dekabr	2259,6	104,4	2145,7	106,6
IV rüb	5327,3	103,6	5140,0	104,2
Yanvar dekabr	17883,4	101,9	17384,7	103,1

İctimai iaşə dövriyyəsinin dinamikası

	2016-cı il		2017-ci il	
	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	81 181,7	105,1	88 695,6	100,3
Fevral	78 014,8	102,9	88 766,8	103,4
Mart	89 189,4	106,0	102 270,9	103,7
I rüb	248 385,9	104,7	279 733,3	100,6
Aprel	75 905,2	99,7	86 638,2	102,1
May	92 265,6	102,9	105 914,2	102,3
İyun	113 208,5	103,1	129 853,0	102,5
II rüb	281 379,3	102,1	322 405,4	102,3
Yanvar-iyun	529 765,2	103,3	602 138,7	102,1
İyul	97 890,7	101,1	116 113,7	105,3
Avqust	92 059,9	100,9	108 780,2	105,0
Sentyabr	101 275,2	95,9	118 189,6	104,3
III rüb	291 225,8	99,1	343 083,5	104,9
Yanvar-sentyabr	820 991,0	101,8	945 222,2	103,2
Oktyabr	111 019,5	99,0	128 024,4	102,9
Noyabr	113 023,4	92,9	131 083,0	104,1
Dekabr	170 343,7	96,8	197 432,5	105,9
IV rüb	394 386,6	96,2	456 539,9	105,0
İllik	1 215 377,6	100,1	1 401 762,1	103,4

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər (aylar üzrə)

	2016-cı il		2017-ci il	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	666,9	103,6	700,6	97,3
Fevral	479,0	100,3	514,9	99,2
Mart	638,7	102,6	700,4	101,0
I rüb	1 784,6	102,4	1 915,9	98,6
Aprel	454,2	99,2	509,9	103,1
May	529,3	100,1	597,7	101,8
İyun	619,3	100,5	698,8	101,7
II rüb	1 602,8	100,0	1 806,4	102,2
Yanvar-iyun	3 387,4	101,2	3 722,3	100,4
İyul	649,3	100,0	722,4	100,9
Avqust	645,9	99,4	719,4	101,1
Sentyabr	728,2	98,9	815,3	102,1
III rüb	2 023,4	99,4	2 257,1	101,4
Yanvar-sentyabr	5 410,8	100,6	5 979,4	100,8
Oktyabr	695,6	97,2	778,1	102,1
Noyabr	698,7	96,6	775,0	101,6
Dekabr	1 004,7	91,8	1 103,5	102,9
IV rüb	2 399,0	94,7	2 656,6	102,4
İllik	7 809,9	98,9	8 636,0	101,2

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın tərəfdaş
ölkələrlə xarici ticarət göstəriciləri**
(Gömrük statistikasını)

min ABŞ dolları

Ölkələrin adı	Dövryyə	İdxal	İxrac
Cəmi	20291683,4	7790703,5	12500979,9
o cümlədən:			
İtaliya	4209173,1	282498,7	3926674,4
Türkiyə	2453528,5	1144113,6	1309414,9
Rusiya Federasiyası	1892918,5	1363946,8	528971,7
Çin	1202102,7	761752,2	440350,5
Almaniya	831156,4	382725,3	448431,1
Amerika Birləşmiş Ştatları	740745,5	681559,0	59186,5
Ukrayna	714048,5	408401,9	305646,6
İsrail	595263,7	31098,9	564164,8
Çexiya Respublikası	540126,3	64091,1	476035,2
Kanada	498634,7	13427,4	485207,3
Gürcüstan	493233,2	66736,6	426496,6
Fransa	467291,4	130011,1	337280,3
Hindistan	452391,8	87246,1	365145,7
İndoneziya	449660,3	46684,7	402975,6
Portuqaliya	390973,3	9944,5	381028,8
Rumıniya	294671,5	62896,2	231775,3
Tayvan (Çinin əyaləti)	283556,1	16315,8	267240,3
Birləşmiş Krallıq	240463,1	213032,3	27430,8
İspaniya	235255,2	55589,3	179665,9
İran İslam Respublikası	228887,9	213772,2	15115,7
İsveçrə	225450,3	52440,5	173009,8
Avstriya	186795,6	49290,3	137505,3
Tunis	184527,3	2376,4	182150,9
Braziliya	171747,7	171636,0	111,7
Yunanıstan	167768,4	8335,9	159432,5
Digər ölkələr	2141312,4	1470780,7	670531,7

Azərbaycanın xarici ticarət saldosu

milyon ABŞ dolları

Dövr	2017-ci il			2016-cı il		
	Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:		Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:	
		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr
Yanvar	640,3	-52,4	692,7	205,8	-56,7	262,5
Fevral	722,4	-121,7	844,1	11,6	-21,8	33,4
Mart	628,2	-43,3	671,5	-312,4	-110,2	-202,2
I rüb	1990,9	-217,4	2208,3	-95,0	-188,7	93,7
Aprel	522,5	-107,7	630,2	-97,8	-172,4	74,6
May	545,4	-94,9	640,3	-150,5	-194,2	43,7
İyun	497,0	-34,8	531,8	57,5	-116,9	174,4
II rüb	1564,9	-237,4	1802,3	-190,8	-483,5	292,7
I y/illik	3555,8	-454,8	4010,6	-285,8	-672,2	386,4
İyul	113,9	-129,1	243,0	56,3	-111,3	167,6
Avqust	435,2	-93,8	529,0	577,7	-123,5	701,2
Sentyabr	270,8	-171,5	442,3	159,0	-130,6	289,6
III rüb	819,9	-394,4	1214,3	793,0	-365,4	1158,4
9 aylıq	4375,7	-849,2	5224,9	507,2	-1037,6	1544,8
Oktyabr	130,2	-160,0	290,2	-112,6	-119,5	6,9
Noyabr	204,4	-158,6	363,0	197,3	-73,9	271,2
Dekabr				19,0	-267,1	286,1
IV rüb				103,7	-460,5	564,2
İllik				610,9	-1498,1	2109,0

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ixrac olunan
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında		2016-cı ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
Təzə tərəvəz, min ton	214,0	170618,7	183,8	162,2
Təzə meyvə, min ton	220,2	255580,3	122,0	118,8
Kartof, ton	57573,9	25812,3	150,7	163,5
Çay, ton	1583,3	9236,4	152,1	165,4
Bitki yağları, ton	8833,7	9149,6	100,1	99,4
Marqarın, qida üçün yararlı digər qarışıqlar, ton	2371,2	2331,8	95,9	95,4
Şəkər, ton	60695,9	39143,9	57,9	65,5
Meyvə və tərəvəz konservləri, ton	5369,1	4595,9	105,1	104,3
Meyvə və tərəvəz şirələri, ton	8470,5	9019,0	164,6	171,6
Təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu, min dkl	339,1	5354,1	197,6	164,1
Tütün, ton	3993,4	12467,5	2,0 d.	170,6
Bentonit gili, min ton	152,7	9131,8	3,2 d.	2,6 d.
Xam neft, min ton	24723,7	9637331,1	129,5	163,5
Xam neft, min ton (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	29954,1	11026651,6	93,4	119,5
Reaktiv mühərriklər üçün və digər məqsədlər üçün kerosin, min ton	169,8	76176,2	86,9	121,2
Ağır destilyatlar və ya digər məqsədlər üçün qazoyllar, min ton	516,9	201033,2	46,0	71,3
Maye qaz, ton	72650,2	15856,1	148,0	178,8
Təbii qaz, mln. kub metr	6894,3	1156019,8	111,5	125,0
Təbii qaz, mln. kub metr (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	7905,3	1284421,2	110,9	117,8
Neft koksu, min ton	228,0	13708,9	151,4	151,0
Polietilen, ton	66522,8	66542,7	86,5	91,3
Pambıq lifi, ton	18701,0	27459,1	6,3 d.	8,4 d.
Pambıq ipliyi, ton	6533,8	14798,9	74,2	88,3
Qara metallardan yarımfabrikatlar, ton	76228,4	23467,9	56,0	77,9
Qara metallardan borular, ton	50458,4	34355,9	96,4	84,8
Emal olunmamış alüminium, ton	29140,6	46347,8	72,9	102,5

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında idxal olunan
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında		2016-cı ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
İribuynuzlu heyvan əti, ton	8594,7	24567,0	192,1	2,1 d.
Quş əti və onun əlavə məhsulları, ton	24296,4	28789,0	102,2	146,1
Kərə yağı, digər süd yağları və pastaları, ton	12467,7	58604,0	92,6	129,4
Kartof, min ton	145,8	30154,9	89,3	100,7
Təzə tərəvəz, ton	24511,6	13098,5	56,3	77,6
Təzə meyvə, ton	64104,9	57892,3	102,5	104,3
Çay, ton	11635,6	46189,2	104,7	119,0
Buğda, min ton	1120,8	200631,8	77,8	75,4
Bitki yağları, min ton	119,6	109673,5	95,6	97,3
Xam şəkər və şəkər, min ton	349,7	160742,6	97,4	107,7
Sement və sement klinkerləri, ton	27742,4	5906,1	7,5	34,0
Mineral gübrələr, min ton	163,8	48332,9	119,6	115,3
Polietilen, ton	29662,4	35049,7	91,3	94,3
Rezin şinlər, min ədəd	1717,4	57300,6	131,5	138,4
Polad prokatı, min ton	275,9	173314,7	109,0	113,9
Qara metallardan çubuqlar, min ton	102,6	53092,7	111,4	131,5
Qara metallardan künclüklər, ton	32531,1	24480,2	123,1	128,0
Qara metallardan borular, min ton	117,5	211442,2	52,6	48,7
Məişət kondisionerləri, ədəd	96055	22925,0	123,8	120,8
Məişət soyuducuları, ədəd	18586	4799,6	83,6	80,1
Paltaryuyan maşınlar, min ədəd	142,0	24300,6	167,5	161,6
Hesablama maşınları, blok və qurğuları, min ədəd	321,1	62463,9	152,6	142,7
Minik avtomobilləri, ədəd	8577	X	2,0 d.	X
Avtobuslar, ədəd	169	10322,5	2,1 d.	196,9
Yük avtomobilləri, ədəd	1014	14132,8	2,2 d.	159,3
Oturacaq, ofis, mətbəx, yataq və digər mebellər, min ədəd	540,7	54919,9	80,8	77,3

**2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Ukrayna
Ümumi Daxili Məhsul	99,8	105,0 ¹⁾	102,2	104,3 ¹⁾	104,0	103,8 ¹⁾	101,6 ¹⁾	106,8 ¹⁾	102,1 ²⁾
Sənaye məhsulunun ümumi həcmi	96,2	112,3	106,3	107,3	112,5	103,4 ³⁾	101,2	121,0	99,9
Sənaye məhsulu istehsalçılarının qiymət indeksi	139,2	103,9	109,7	115,1	101,4	103,4	107,6	110,2	127,5
Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər	97,2	100,3	103,6	105,7	104,2	102,4 ¹⁾	104,2 ¹⁾	104,5	120,7 ¹⁾⁴⁾
Ümumi istifadədə olan dəmir yolu ilə yük daşınması	92,9	100,8	114,6	114,8	114,5 ⁵⁾	139,0	103,1	84,2	98,4
Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	102,3	106,4	103,3	106,1	105,5		101,0	106,2	108,0
o cümlədən satış müəssisələrinin pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	102,7	107,8	104,2	109,4	111,2	96,2 ⁶⁾	101,7	123,1	107,8
İstehlak qiymətlərinin indeksi	113,4	100,8	106,2	107,5	103,1	106,5	103,8	107,4	114,5
Əhalinin gəlirləri (faktiki qiymətlərlə)	108,2 ⁷⁾		107,5 ³⁾				103,1*		
Əhalinin mal alınması və xidmətlərə xərcləri (faktiki qiymətlərlə)	115,9 ⁷⁾						105,1*		
Sərəncamda qalan real gəlirlər	95,6 ⁷⁾		100,9 ³⁾				98,6*		
İqtisadiyyatda işləyənlərin orta aylıq əmək haqqı	106,4 ³⁾	102,6*	111,4	104,4*	106,9 ³⁾	111,9 ¹⁾	107,1*	121,8 ³⁾	137,1 ³⁾
İşçi qüvvəsinin müayinəsi əsasında işsizlərin ümumi sayı				99,7*			94,5*		
Məşğulluq xidməti orqanlarından rəsmi qeydiyyatdan keçmiş işsizlərin sayı (dövrün sonuna)	110,5	88,3	67,4	194,9	108,8	83,2	86,3	93,2 ³⁾	91,4

...ardı

**2016-cı ilin yanvar-noyabr aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Ukrayna
İxrac (faktiki qiymətlərlə) - cəmi	93,2 ⁸⁾	123,5	122,6 ³⁾	132,5 ³⁾	112,1 ³⁾	117,5 ³⁾	125,8 ⁹⁾	135,4	120,9 ³⁾
o cümlədən									
MDB dövlətlərinə	122,7	139,9	121,8	129,2	125,4	110,7	123,9	146,9	115,8
MDB üzvü olmayan dövlətlərə	91,0	118,5	123,9	133,2	102,6	119,4	126,2	130,1	121,9
İdxal (faktiki qiymətlərlə) - cəmi	82,0 ⁸⁾	128,0	122,7 ³⁾	115,8 ³⁾	107,3 ³⁾	119,2 ³⁾	124,0 ⁹⁾	90,3	127,4 ³⁾
o cümlədən									
MDB dövlətlərindən	98,8	118,9	123,5	124,4	108,7	116,5	124,5	98,7	133,5
MDB üzvü olmayan dövlətlərdən	77,1	132,7	121,4	109,1	106,2	120,1	124,0	80,2	125,7

¹⁾ 2017-ci ilin yanvar-sentyabrı 2016-cı ilin yanvar-sentyabrına nisbətən.

²⁾ 2017-ci ilin III rübü 2016-cı ilin III rübünə nisbətən

³⁾ 2017-ci ilin yanvar-oktyabrı 2016-cı ilin yanvar-oktyabrına nisbətən

⁴⁾ Qeyri-maddi aktivlərə yönəldilən investisiyalar daxil olmaqla.

⁵⁾ Yüklənmiş yüklər.

⁶⁾ 2017-ci ilin yanvar-oktyabrı 2016-cı ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Ticarət müəssisələrinin avtomobil və motosikllər nəzərə alınmadan əmtəə satışından əldə olunan gəlirləri.

⁷⁾ Milli hesablar sisteminin metodologiyasına əsasən.

⁸⁾ 2017-ci ilin yanvar- oktyabrı 2016-cı ilin yanvar- oktyabrına nisbətən. Müqayisəli qiymətlərlə verilir.

¹⁰⁾ 2017-ci ilin yanvar-oktyabrı 2016-cı ilin yanvar- oktyabrına nisbətən. Rusiya Bankının tədiyə balansının məlumatlarına əsasən.

* Qiymətləndirmə.

Qeyd: Ukrayna üzrə məlumatlar Ukraynanın Dövlət statistika xidmətinin rəsmi saytından götürülmüşdür.

1 iyul 2017-ci ildən Belarusda milli valyutanın 10 min dəfə denominasiyası keçirilmişdir.

Ümumi daxili məhsul (ÜDM) milli hesablar sisteminin ən mühüm göstəricilərindən biridir. ÜDM həm istehsal, həm də xidmətlər sahələrində rezident vahidlərin iqtisadi fəaliyyətinin son nəticəsini xarakterizə edir və bu vahidlərin son istehlak üçün məhsul və xidmətlər istehsalı üzrə yaratdığı əlavə dəyərle ölçülür.

ÜDM ölkədə məhsul və xidmətlər istehsalçıları arasında bölüşdürülən ilkin gəlirlərin, yəni muzzdlu işçilərə verilən əmək haqqının, istehsala və idxala görə xalis vergilərin, ümumi mənfəətin və ümumi qarışıq gəlirlərin məbləği, başqa sözlə desək gəlirlər üsulu ilə də müəyyənləşdirilə bilər.

Ümumi daxili məhsuldan istifadə edilməsi (xərclər üsulu) məhsul və xidmətlərin son istehlakını, əsas kapitalın ümumi yığımını, maddi dövriyyə vəsaitləri ehtiyatlarının dəyişməsinə, qiymətlilərin (sərvətlərin) xalis əldə edilməsini və məhsul və xidmətlərin ixrac və idxal saldosunu özündə birləşdirir.

Məhsula və idxala xalis vergilər - subsidiyalar çıxılmaqla məhsula və idxala vergilərdir.

Məhsula görə vergi və idxal (ixrac) vergiləri. Məhsula görə vergilər adətən məhsul və ya xidmət vahidinə görə, yəni rezidentlər tərəfindən istehsal edilən, satılan və ya idxal edilən məhsul və xidmətlərin miqdarına, yaxud dəyərinə mütənasib olaraq alınan vergilərdir. Onlara əsasən aşağıdakı vergilər aid edilir:

- əlavə dəyər vergisi (ƏDV);
- aksizlər, satışa görə vergilər və s;
- ayrı-ayrı xidmət növlərinə görə vergilər (nəqliyyat, rabitə xidmətlərinə görə vergilər, sığorta vergiləri, reklam, əyləncələrə, oyun və lotereyalara, idman tədbirlərinə görə vergilər və s);
- dövlətin gəlirini artırmaq məqsədilə müəyyən növ məhsul və xidmətlərin istehsalına və yerləşdirilməsinə qanunla inhisar hüququ verilən dövlət müəssisələrinin mənfəəti (fiskal inhisarçıların mənfəəti);
- idxal və ixrac vergiləri, gömrük rüsumları.

Sənaye məhsulunun (işlərin, xidmətlərin) dəyərinə - əsas fəaliyyəti sənaye olan müəssisələr (hüquqi şəxslər) və onların ayrı-ayrı xüsusiləşdirilmiş bölmələri, hüquqi şəxs yaratmadan sənaye fəaliyyəti göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən, habelə ev təsərrüfatları tərəfindən satılmaq üçün istehsal olunmuş sənaye məhsulunun, sənaye xarakterli işlərin, xidmətlərin dəyəri daxil edilir. Bura sənaye müəssisəsinin və fərdi sahibkarın bütün bölmələri tərəfindən kənara satılmış, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə verilmiş, özünün əsas fondlarının (vəsaitlərinin) tərkibinə daxil edilmiş, eləcə də əmək haqqı kimi öz işçilərinə verilmiş məmulat və məhsulların dəyəri, həmçinin hesabat dövründə və ya əvvəllər istehsal olunmasından asılı olmayaraq hesabat dövründə kənara, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə satılmış özünün istehsalı olan yarımfabrikatların dəyəri daxil edilir. Dəyəri hazır məhsulun istehsalçısı tərəfindən ödənilməyən xammal və materiallardan hazırlanan məmulat bu xammal və materialların dəyəri çıxılmaqla faktiki qüvvədə olan buraxılış qiymətləri ilə sənaye məhsulunun dəyərinə daxil edilir. Sənaye müəssisələrində məhsulun dəyəri zavoddaxili dövriyyənin dəyəri nəzərə alınmadan zavod metodu ilə müəyyən edilir.

Sənaye məhsulunun fiziki həcm indeksi - sənaye fəaliyyəti nəticəsində istehsal edilmiş məhsul kütləsinin müqayisə edilən dövrə nisbətdə dəyişməsinə xarakterizə edən nisbi göstəricidir. 2001-ci ildən tətbiq olunan metodologiyaya əsasən sənaye məhsulunun fiziki həcm indeksi məhsulun natura ifadəsində istehsalına əsaslanmaqla yanaşı, aqreqasiya zamanı çəki kimi dəyər ifadəsində “məhsul buraxılışı” göstəricisi deyil, beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq “əlavə dəyər” göstəricisi əsasında hesablanır.

Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər – bütün növ əsas vəsaitlərin alınmasına, yaradılmasına və təkrar istehsalına yönəldilmiş xərclərin məcmusudur. Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər tikinti-quraşdırma işlərinə, quraşdırılması tələb olunan və ya tələb olunmayan, tikili və obyektlərin smetasına daxil olan və ya daxil olmayan maşın və avadanlıqların alınmasına və quraşdırılmasına, işçi və məhsuldar heyvanların

alınmasına, çoxillik əkmələrin və meşə zolaqlarının salınmasına, layihə-axtarış və sair işlərin yerinə yetirilməsinə sərf edilən xərclərin cəmindən ibarətdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyələşdirmə mənbələri müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaitləri (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcələr), əhalinin şəxsi vəsaitləri, bank kreditləri, büdcədən kənar fondların vəsaitləri və digər vəsaitlər ola bilər.

Tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilən vəsait – yeni tikilən, yenidən qurulan, genişləndirilən bütün növ bina və qurğuların layihə-smeta sənədlərində yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş tikinti işlərinə və tikintinin smetasına daxil olan və daxil olmayan avadanlıqların quraşdırılması işlərinə sərf edilmiş vəsaitlərin yekunundan ibarətdir.

Məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisi – sənaye, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq və tikinti fəaliyyət sahəsi obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Xidmət sahələri obyektlərinin tikintisi – ticarət, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə, daşınmaz əmlak, təhsil, səhiyyə, istirahət, əyləncə və incəsənət və digər xidmət sahələri obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər – xam neftin, təbii qazın hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrin əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitləridir.

Qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər dedikdə, neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər istisna olmaqla, ölkə iqtisadiyyatının bütün fəaliyyət sahələrində əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər başa düşülür.

Xarici mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş xarici vəsaitlər – xarici sərmayədarlar tərəfindən yeni tikintiyə, yenidənqurma və genişləndirmə üzrə tikinti işlərinə, maşın və avadanlıqların əldə edilməsinə sərf edilən investisiyalar aiddir. Buraya həmçinin tikinti işlərində istifadə edilmiş xarici kreditlər, qrantlar və humanitar yardımlar hesabına istifadə edilmiş vəsaitlər də daxildir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş daxili vəsaitlər – məşəyi xarici vəsaitlər olmayan, ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaiti (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcə), ölkə vətəndaşlarının şəxsi vəsaitləri və ölkə banklarının kreditləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin məcmusudur.

Podrat müqavilələri ilə yerinə yetirilən tikinti işlərinin dəyərinə – tikinti müəssisələri ilə tikinti işlərinin həyata keçirilməsini maliyyələşdirən sifarişçi müəssisə və təşkilatlar arasında bağlanmış müqavilələr əsasında tikinti müəssisələrinin öz gücləri ilə yerinə yetirdikləri bütün növ tikinti işlərinin və xidmətlərin dəyəri aiddir. Bu işlərə tikinti-quraşdırma (yeni tikinti, yenidənqurma, genişləndirmə), əsaslı təmir, cari təmir və digər işlərin və xidmətlərin dəyəri daxildir.

İstifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin ümumi sahəsi – ümumi sahəyə mənzildəki bütün otaqların sahəsi, mətbəxlərin, dəhlizlərin, sanitar qovşaqlarının, vanna və qarderobların, anbarların, eyvanların, lociyaların və digərlərin sahəsi daxildir.

Yaşayış evlərində mənzillər – daimi yaşayış üçün istifadə olunan, başqa yaşayış mənzilləri ilə daxili əlaqəsi olmayan və özünün pilləkən meydançasına, ümumi dəhlizə və ya bilavasitə küçəyə çıxış yolu olan sahədir. Mənzil bir neçə otaqdan ibarət ola bilər.

Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatının ümumi məhsulu dedikdə, bu sahədə (kənd, meşə və balıqçılıq) həm satış, həm də şəxsi istehlak məqsədilə istehsal edilmiş məhsul və xidmətlərin ümumi dəyəri nəzərdə tutulur. O, bitkiçilik və heyvandarlıqda, ovçuluq, meşəçilik və balıqçılıq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulların (xidmətlərin) dəyəri əsasında formalaşır.

Bitkiçilik və heyvandarlığın ümumi məhsuluna istehsal olunmuş bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının dəyəri, bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinin dəyişməsi və göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş bitkiçilik məhsulunun dəyərinə kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının – dənli, texniki bitkilərin (yağlı bitkilərin toxumları, şəkər çuğunduru, tütün və s.), kartof, tərəvəz və bostan bitkilərinin, meyvə və

giləmeyvənin, digər bitkiçilik məhsullarının (yemlik kökümeyvəliklər, quru ot, küləş, senaj, silos, güllər və s.) dəyəri daxil edilir.

Bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinə torpağın becərilməsinə çəkilən xərclər (payız şumlaması, herik şumlanması, məhsulu gələcək dövrlərdə əldə olunacaq payızlıq taxılın əkini üçün zəmin hazırlanması), yatırım xərcləri, bağların becərilmə və saxlanma xərcləri daxildir.

Heyvandarlıqda istehsal olunmuş məhsulların dəyəri kənd təsərrüfatı heyvanlarından alınmış məhsulların (süd, yumurta, yun, dəri və s.) dəyəri, kəsim üçün satılmış mal-qara və quşların dəyəri, arıçılıq və xəzli heyvandarlıq məhsullarının dəyərindən ibarətdir.

Göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyərinə tarlaçılıq, açıq torpaqda tərəvəzçilik və gülçülük sahəsində, qorunan torpaqlarda becərilmə üzrə, bağçılıq, üzümçülük sahəsində və digər çoxillik əkmələrə göstərilən xidmətlər, aqromeliorasiya xidmətləri, kənd təsərrüfatı bitkilərinin xəstəlik və ziyanvericilərdən qorunması, gübrələrin hazırlanması və gətirilməsi, heyvanların yetişdirilməsi, məhsul yığımından sonrakı kənd təsərrüfatı xidmətləri, çoxaldılma üçün toxumun emal və hazırlanması, tinglik xidmətlərinin dəyəri daxildir.

Ovçuluq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulun dəyərinə vəhşi heyvanların və ov quşlarının ovlanmasından əldə olunmuş dəyər, ovçuluq təsərrüfatının aparılması (vəhşi heyvanların qorunması, onların sayının və yayılmasının uçotu, ovçuluq təsərrüfatlarının yaradılması və ovçuluq təsərrüfatlarında iqtisadi müşahidələrin aparılması və s.) xərcləri, vəhşi heyvanların və ov quşlarının yetişdirilməsi və ovlanması üçün göstərilən xidmətlərin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş meşəçilik və ağac tədarükü məhsullarının dəyərinə meşəyə qulluq və əsas istifadə ilə bağlı doğranmanın gedişində alınmış oduncaq, meşə əkmələrinin rekonstruksiyası ilə əlaqədar kəsmələr və seçmə sanitariya kəsmələr, meşələrin becərilməsi, bərpası və salınması xərcləri, meşəçilik və ağac tədarükü ilə əlaqədar xidmətlərin dəyəri aid olunur.

Balıqçılıq və dəniz məhsullarının dəyərində ovlanmış balığın, dəniz məhsullarının (xərçəngkimilər, molyusklar, tısbağalar, suitilər, dəniz kirpisi, təbii mirvarilər, mərcanlar, yosunlar və s.) dəyəri, dəniz orqanizmlərinin və bitkilərinin yetişdirilməsinə, mühafizəsinə çəkilən xərclər, biotexniki tədbirlərin yerinə yetirilməsi (süni kürütökmə yerlərinin quraşdırılması balıq ehtiyatlarının artırılması, vətəgə əhəmiyyətli balıqların təkrar istehsalı), balıqçılıq və balıq ovlanması ilə bağlı göstərilən xidmətlərin dəyəri daxildir.

Mal-qaranın sayı haqqında məlumatlar kənd təsərrüfatı müəssisələri üzrə rəsmi statistik hesabat formaları, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə kənd ərazi icra dairələrinin (vahidlərinin) hesabatları və seçmə müayinə materiallarına əsasən hesablanması yolu ilə müəyyən olunur.

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması - mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq əsas fəaliyyəti nəqliyyat işi olan hüquqi şəxslər-müəssisələr və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən kommersiya məqsədilə daşınmış yüklərin həcmidir.

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi - nəqliyyat müəssisələri və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərin-fərdi sahibkarların nəqliyyat vasitələrinin daşdığı yükün həcmi daşınmış məsafə ilə əlaqədə ton-kilometrlərlə ifadə edir. Bu göstərici hər bir reys üzrə daşınmış yükün tonla miqdarının daşınma məsafəsinə-kilometrlərə vurulması hasillərinin cəmi kimi hesablanır.

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması - ölkə ərazisində və beynəlxalq marşrutlarda bütün növlərdən olan qatarlar, gəmilər, avtobus, taksi, təyyarə və metro vasitəsi ilə daşınmış sərnişinlərin sayını əhatə edir. Sərnişin daşınmasının həcmi, gediş haqqını almaq üçün tətbiq edilən tarif dərəcəsiindən asılı olmayaraq, ölkə daxilində və beynəlxalq xətlərdə daşınmış sərnişinlərin hamısı (ödəniş etmədən getmək hüququ olan sərnişinləri də daxil etmək şərti ilə) daxildir.

Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi – sərnişindəşma nəqliyyatının işinin həcmi məsafə ilə

xarakterizə edir və sərnişin-kilometrlə ölçülür. Sərnışin dövriyyəsi daşınmış sərnışinlərin sayını onların daşınma məsafəsinə vurmaq yolu ilə hesablanır.

Rabitə xidmətlərinin dəyəri - rabitə müəssisəsinin əsas fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlərdir və bu göstərici idarə, müəssisə və təşkilatlara, habelə əhaliyə göstərilmiş rabitə xidmətləri müqabilində rabitə müəssisəsinin əldə etdiyi pul vəsaitinin cəmini xarakterizə edir. Buraya poçt rabitəsi, feldyeger və xüsusi rabitə, sənədli elektrik rabitəsi, şəhərlərarası və beynəlxalq telefon rabitəsi, şəhər telefon rabitəsi, kənd telefon rabitəsi, radiorabitə, radio və televiziya yayımı və peyk rabitəsi, naqilli səs yayımı üzrə radiotezliklərin ayrılması, qeydiyyatı, istismarı və nəzarəti, naqilsiz radiorabitə üzrə, mobil telefon rabitəsi, internet xidmətləri, İSDN xidmətləri, ADSL və HDSL xidmətləri, DATA xidmətləri, simsiz yerli telefon rabitəsi xidmətləri və digər rabitə xidmətləri üzrə əldə olunmuş gəlirlər daxildir.

Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi - əmtəələrin tədavül sferasından şəxsi istehlak sferasına hərəkətinin son mərhələsini, əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

İaşə əmtəə dövriyyəsi - iaşə şəbəkələri vasitəsi ilə kulinariya məhsulları, xörəklər, yarımfabrikatlar, həmçinin aşpazlıq emalından keçməmiş digər əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər - əhalinin sifarişi ilə, onun şəxsi tələbatını ödəmək üçün göstərilən və haqqı əhali tərəfindən ödənilən xidmətlərin dəyərini əks etdirir.

İxrac - ölkədə istehsal olunmuş və ya başqa ölkələrdən gətirilmiş malların (təkrar ixrac) ölkə sərhədlərindən kənara göndərilməsidir. Ölkənin öz istehsalı sayılan mallara, həmçinin ölkəyə gətirilən və təkrar emal olunaraq əsas kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini dəyişən xarici mənşəli mallar da daxil edilir.

İdxal - ölkədə istehlak etmək və ya təkrar ixrac edilmək üçün ölkə sərhədlərindən kənardan mal gətirilməsidir.

Xarici ticarət dövriyyəsi - idxal və ixracın dəyərinin cəmidir.

Xarici ticarət saldosu - ixrac və idxalın fərqidir. Əgər ixrac idxaldan çoxdursa müsbət saldo, idxal ixracdan çoxdursa mənfi saldo alınır.

Orta aylıq nominal əmək haqqı – hesablanmış əmək haqqı fondunun (vergilər çıxılmamaqla) orta kəmiyyətlərin hesablanması üçün qəbul edilmiş işçilərin sayına (hamiləlik və doğuşa, uşağı doğum evindən birbaşa övladlığa götürməyə, həmçinin uşağa baxmağa görə məzuniyyətə çıxanlar, əmək haqqı saxlanılmamaqla təhsil müəssisələrində təhsil almaq üçün əlavə məzuniyyətdə olan işçilər və işəgötürənin təqsiri olmadan qrup halında ödənişsiz məzuniyyət verilmiş işçilər istisna olmaqla) bölünməsi ilə müəyyən edilir.

Büdcə - Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədidir.

Büdcə gəlirləri - Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalardır.

Büdcə xərcləri - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Büdcə kəsiri (defisit) - büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləğidir.

Büdcə artıqlığı (profisit) - büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləğidir.

Maliyyə nəticələrinin (mənfəət (+) zərər (-) saldosu) – təşkilatın bütün təsərrüfat əməliyyatlarında, mühasibat uçotu əsasında aydınlaşdırılmış son maliyyə nəticələridir ki, məhsul (mal və xidmətlər) satışından əldə edilən mənfəəti (zərər), əks etdirərək, təşkilatın digər əmlakından, əsas vəsaitlərdən və satışdankənar əməliyyatlardan alınan gəlirlərin bu əməliyyatlara çəkilən xərci qədər azaldılan hissəsidir.

Pul aqreqatı M2 Milli valyuta hesabatlarında, cari hesabatlarda və qeyri-maliyyə təşkilatları və fiziki şəxs depozitlərinin tədavüldə (bankdan kənar) olan nağd pulların həcmi və qalıq vəsaitini özündə əks etdirir.

İqtisadi fəal əhali – bütün işləyənləri və işsizləri özündə əhatə edir. İqtisadi fəal əhali iqtisadiyyatda məşğul olanlardan, hərbi qulluqçulardan və işsizlərdən ibarətdir.

İqtisadi qeyri-fəal əhali – əmək qabiliyyətli yaşda məşğul olmayan və müəyyən dövr ərzində iş axtarmayan şəxslər aid edilir. Bunlar yuxarı sinif şagirdləri, əyani təhsil alan tələbələr, yaşa, staja görə və güzəştli şərtlərlə pensiya alanlar, mülkiyyətdən gəlir alanlar, ev təsərrüfatında məşğul olanlar, xəstəyə qulluq edənlər, işləməyə ehtiyacı olmayanlar və s. şəxslərdir.

Məşğulluq – qanunvericiliyə uyğun olaraq, iqtisadi əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərdir. İşin daimi, müvəqqəti, mövsümi, təsadüfi və ya birdəfəlik olub-olmamağından asılı olmayaraq mizdlə işləyənlər və müstəqil işləyənlər iqtisadiyyatda məşğul olanlara aid edirlər. Dövlət müəssisə və təşkilatlarında, xüsusi və qarışıq mülkiyyətdə olan müəssisələrdə, ailə kəndli təsərrüfatlarında işləyənlər, habelə fərdi əmək fəaliyyəti ilə məşğul olanlar, gəlir əldə etmək üçün öz şəxsi təsərrüfatlarında çalışanlar və ayrı-ayrı şəxslərə xidmət edənlər məşğulların sayında nəzərə alınrlar.

İşsizlər – işi (pul və ya gəlir gətirən məşğuliyyəti) olmayan, iş axtarmaqla məşğul olan, yəni dövlət və ya komməriya məşğulluq xidmətinə müraciət edən, mətbuatda elanlardan istifadə edən, birbaşa müəssisənin müdiriyyətinə və ya işəgötürənə müraciət edən, şəxsi əlaqələrdən istifadə edən və ya şəxsi işini təşkil etmək üçün təşəbbüs göstərən, müəyyən vaxt ərzində işə başlamağa hazır olan əmək qabiliyyətli yaşda olan əmək qabiliyyətli şəxslərdir.

Dövlət məşğulluq xidməti orqanlarında rəsmi qeydə alınmış işsizlər - dövlət məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən işsiz statusu alan şəxslərdir. “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, işi və qazancı olmayan, işə başlamağa hazır olub, dövlət məşğulluq

xidməti orqanında işaxtaran kimi qeydiyyatata alınan, əmək qabiliyyətli yaşda olan əmək qabiliyyətli vətəndaşlardır.

İşsizliyin səviyyəsi – işsizlərin sayının iqtisadi fəal əhalinin sayında faizlə ölçülən xüsusi çəkisidir.

İstehlak qiymətləri indeksi (İQİ) – orta alıcılıq qabiliyyətli alıcının aldığı malların və istifadə etdiyi xidmətlərin qeydə alınmış məcmusunun dəyərinin ümumi dəyişməsini səciyyələndirən nisbi göstəricidir. Bu göstərici müəyyən dövr ərzində istehlak edilən malların və xidmətlərin dəyişməz qaldığı şəraitdə əhalinin istehlak xərclərinin ümumi məbləğinin dəyişməsini əks etdirir. İQİ-nin başlıca təyinatlı istehlak mallarının və xidmətlərin qiymət dinamikasının müəyyənləşdirilməsidir.

Sənaye məhsulları istehsalçılarının qiymət indeksi (SQİ) – baza sənaye müəssisələri və təşkilatlarının təmsilçi mallarının qiymət qeydiyyatı əsasında hesablanır. Qeydiyyat üçün cari ayda istehsal olunan və yüklənən məhsulların faktiki qiymətləri (əlavə dəyər vergisi, aksizlər, məhsulun maya dəyərinə aid olmayan daşınma xərcləri və s. vergi ödəmələri nəzərə alınmadan) götürülür. Sənaye məhsulları istehsalçılarının qiymət indeksi həm məhsullar, həm də iqtisadi fəaliyyət növlərinə görə hesablanır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (KTQİ) – kənd təsərrüfatı müəssisələri, fermer təsərrüfatları və ev təsərrüfatları tərəfindən müxtəlif kanallar üzrə realizə edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətlərinin səviyyəsi və dinamikasını xarakterizə edir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətləri üzərində müşahidə kənd təsərrüfatı müəssisələrinin seçmə şəbəkəsi üzrə həyata keçirilir.

Alınmış məlumatlar kənd təsərrüfatı məhsullarının realizə şərtlərinin dəyişməsinin təhlilində və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının gəlirlərinin dəyişməsində qiymətin rolunun aydınlaşdırılmasında istifadə edilir.

Tikinti işlərinin qiymət indeksi - “Tikinti” iqtisadi fəaliyyət növünü xarakterizə edən qiymət statistikası sisteminin göstəricilərindən biri hesab olunur və “tərkib elementləri” metodu ilə hesablanır. Tikintidə qiymətlərin dinamikası üçün ən vacib, tipik tikinti məhsullarının - yerüstü

tikililər və yol qovşaqlarında istifadə olunan məhsulların müayinəsi aparılır.

İndeksin hesablanması üçün informasiya mənbəyi kimi tikinti təşkilatlarının seçmə şəbəkəsinin statistik müayinə məlumatları çıxış edir. Tikinti işlərinin hər bir növü üzrə hesabat və əvvəlki dövrün faktiki qiymətlərinin müqayisəsi yolu ilə fərdi indeksləri hesablanır. Daha yüksək səviyyələrdə qiymət indekslərinin aqreqasiyası zamanı seçilmiş tipik tikili növlərinin inşasında ilkin iş və elementlərin dəyər qiymətləndirilməsi ilə əsaslandırılmış çəki strukturundan istifadə olunur.

Tikintidə mövcud olan smeta-normativ bazasına əsaslanan tikinti elementləri bundan sonra respublika ərazisini təmsil edən tikililərin standart tipləri üzrə aqreqasiya olunur.

Nəqliyyat sektorunda yükdaşıma tariflərinin indeksləri - ayrı-ayrı nəqliyyat növlərinin yükdaşıma tariflərinin dəyişmə templərinin qiymətləndirilməsi üçün həmçinin, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) artma (azalma) tempinin hesablanması üçün istifadə olunan deflyator indekslərin və digər makroiqtisadi göstəricilərin müəyyən edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Onlar nəqliyyat təşkilatlarının müxtəlif nəqliyyat növləri vasitəsilə yükdaşımalardan əldə etdikləri gəlirlərdəki qiymət (tarif) amilinin xarakterizə edilməsi üçün istifadə edilir. Yükdaşıma tarifləri indeksləri makro səviyyədə proqnozların verilməsi və müxtəlif iqtisadi hesablamaların yerinə yetirilməsi zamanı tətbiq edilir. Yükdaşıma tarifləri indeksləri müxtəlif əlamətlərə; yükün növünə, göndərmənin ölçüsünə, çatdırma vaxtına, daşınma məsafəsinə, daşınma ərazisinə, hərəkət edən tərkibin növünə, yükqaldırma səviyyəsinə və s. görə daşınan yüklərin strukturundakı dəyişmələri nəzərə almadan hesabat dövrü üzrə onların dəyişmələrini müəyyən etməyə imkan verir.

Bütün nəqliyyat növlərinin yükdaşıma tariflərinin məcmu indeksi dəmir yolu, boru kəməri, dəniz, daxili sular, avtomobil və hava nəqliyyatı növlərinin yükdaşıma tariflərinin indeksləri əsasında müəyyən edilir.

İxrac əməliyyatlarının qiymət indeksi respublikada istehsal olunan və digər ölkələrə ixrac olunan malların qiymətlərindəki dəyişiklikləri xarakterizə edir. Gömrük rüsumları nəzərə alınmadan özündə malın dəyərini, çatdırılma və gəminin göyərtəsinə yükləmə xərclərini əks etdirən FOB qiymətləri onu şərtləndirən əsas amildir.

İdxal əməliyyatlarının qiymət indeksi respublikanın ehtiyacları üçün dünya ölkələrindən alınan malların qiymətlərindəki dəyişiklikləri xarakterizə edir. Gömrük rüsumları nəzərə alınmadan özündə malın dəyərini, idxalatçı ölkənin sərhədlərinə kimi sığorta və yükdaşıma xərclərini əks etdirən CIF qiymətləri onu şərtləndirən əsas amildir.

Formal təhsil – dövlət təhsil sənədinin vüeilməsi ilə başa çatır.

Qeyri-formal təhsil – müxtəlif kurslarda, dərnlərdə və fərdi məşğələlərdə əldə edilən və dövlət təhsil sənədinin verilməsi ilə müşayiət olunmayan təhsil formasıdır.

İnformal təhsil – özünü təhsil forması yolu ilə biliklərə yiyələnmənin formasıdır.

Pensiyaçılar - Azərbaycan Respublikasının “Əmək pensiyaları haqqında” Qanununda nəzərdə tutulmuş şərtlər daxilində hesabat ilinin əvvəlinə yaşa, əlilliyə və ya ailə başçısının itirilməsinə görə hər ay pul vəsaiti şəklində maddi təminat alan şəxslərdir.

Təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği - təyin olunmuş aylıq pensiyaların ümumi məbləğini sosial müdafiə orqanlarında qeydiyyatda olan pensiyaçıların sayına bölməklə müəyyən edilir.

Yaşa və əlilliyə görə əmək pensiyası baza, sığorta və yığım hissəsindən, ailə başçısını itirməyə görə əmək pensiyası isə baza və sığorta hissəsindən ibarətdir.

Sosial müavinətlər - Azərbaycan Respublikasının “Sosial müavinətlər haqqında” Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada ayrı-ayrı kateqoriyalardan olan şəxslərə sosial yardım göstərilməsi məqsədilə aylıq və ya birdəfəlik ödənilən pul vəsaitidir.

Ünvanlı dövlət sosial yardımı - aztəminatlı ailələrə dövlət tərəfindən göstərilən pul yardımıdır.

Aztəminatlı ailə - orta aylıq gəliri hər bir ailə üzvü üçün ehtiyac meyarı məcmusundan aşağı olan ailədir.

Ehtiyac meyarı - əhalinin əsas sosial-demoqrafik qrupları üzrə yaşayış minimumundan asılı olaraq ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birgə hər il üçün təsdiq olunan həddir.

Əhali haqqında məlumatların əldə edilməsi üçün ilk mənbə əhalinin siyahıyaalınmalarıdır.

Əhalinin sayının cari hesablanması əhalinin son siyahıyaalmasının yekunları əsasında aparılır və hər il bu ərazidə doğulanların və daimi yaşamaq üçün gələnlərin sayı əhalinin sayına əlavə edilir, ölənlərin və bu ərazidən köçənlərin sayı isə əhalinin sayından çıxılır. Növbəti siyahıyaalmanın yekunlarına əsasən əvvəlki siyahıyaalınmadan sonrakı dövrdə əhalinin sayı və tərkibi üzrə müvafiq dəqiqləşdirmələr aparılır.

Əhali yaşayış yerlərinə görə şəhər və kənd əhalisinə bölünür. Şəhər yerlərinə şəhərlər və qəsəbələr aid edilir, qalan bütün yaşayış məntəqələri isə kənd yerləri sayılır.

Təhlilin məqsədindən asılı olaraq müxtəlif yaş qruplarından istifadə olunur.

Yaş – həyatda tamam olmuş yaşların, bir yaşdan kiçik uşaqlar üçün – ayların, 1 ayla qədər uşaqlar üçün isə – günlərin sayıdır. Yaş tərkibi haqqında məlumatlar siyahıyaalınmalar zamanı sorğu yolu ilə əldə edilir. Bu məlumatlar ayrı-ayrı yaşlar üzrə X yaşdan X+1 yaşadək əhalinin sayının hərəkəti metoduna uyğun cari hesablamalar yolu ilə müəyyən edilir. Demoqrafik hadisələrin cari qeydiyyatına dair məlumatlar hesablamalar zamanı nəzərə alınır.

Doğulanlar və ölənlər haqqında məlumatlar Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat şöbələri tərəfindən tərtib edilən doğum və ölüm haqqında aktlarda olan məlumatların statistik cəhətdən hər ay təhlil edilməsi əsasında əldə edilir. Doğulanların sayına yalnız diri doğulanlar daxil edilir.

Əhalinin təbii artımı – təqvim ilində diri doğulanların sayı ilə ölənlərin sayının fərqinə bərabərdir.

Doğumun ümumi əmsalı – uşaq doğumunun intensivliyini müəyyən edən göstəricidir, müəyyən bir müddətdə diri doğulanların sayının əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə ölçülür. Əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Ölümün ümumi əmsalı – əhali arasında ölümün intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində, müvafiq olaraq ölənlərin sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Təbii artımın əmsalı – əhalinin təbii artımı nisbi göstəricilərlə də səciyyələndirilə bilər. Əhalinin təbii artımının əhalinin orta illik sayına bölünməsi ilə və ya doğumun və ölümün ümumi əmsallarının fərqi ilə əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Körpə ölümünün əmsalı – bir yaşa qədər uşaqların ölümünü səciyyələndirir. Bir yaşa qədər körpələrin ölüm səviyyəsi il ərzində kəskin dəyişdiyindən onun orta illik sayını hesablamaq çətindir. Ona görə də, ölüm əmsalı əvəzinə bir yaşa qədər körpələrin ölüm hallarının onların orta illik sayına nisbəti ilə deyil, diri doğulanların ümumi sayına nisbəti ilə həyatın ilk ilində ölüm ehtimalını hesablayırlar (keçmiş ənənəyə görə isə bu ehtimalı əmsal adlandırırlar).

Bu hesablamalar 0 yaşında ölüm əmsalına əsaslanır, 0 yaşda ölən uşaqların cəmi ona uyğun ölənlərin sayının diri doğulanların sayına nisbəti kimi tapılır:

$$m_0^t = \left[\frac{D_0^t}{B^t} + \frac{D_0^{t-1}}{B^{t-1}} \right] \times 1000,$$

burada m_0^t - t təqvim ilində körpə ölümü səviyyəsi, D_0^t və D_0^{t-1} - t təqvim ilində və ondan əvvəlki t-1 ilində uyğun olaraq diri doğulanlar arasında bir yaşa qədər ölən körpələrin sayı, B_0^t və B_0^{t-1} - t təqvim ilində və ondan əvvəlki t-1 ilində uyğun olaraq diri doğulanların sayıdır.

Ölümün səbəblərinə görə ölüm əmsalları – göstərilən ölüm səbəblərindən il ərzində ölənlərin sayının bu yaşda

əhalinin orta illik sayına bölünməsi yolu ilə təyin edilir. Ölümün ümumi və yaş əmsallarından fərqli olaraq, əhalinin 100 min nəfərinə, 1 yaşadək körpələr üçün isə 10 min nəfər diri doğulana görə hesablanır. Əhalinin yaş tərkibində müxtəlifliyin təsirini aradan qaldırmaq üçün ölümün standartlaşdırılmış əmsalları hesablanır.

Ölümün səbəbləri haqqında informasiya mənbəyi ölümə səbəb olmuş xəstəlik, bədbəxt hadisə, qətl, özünəqəsd, və digər xarici təsirlərlə əlaqədar olaraq həkim (və ya feldşer) tərəfindən tərtib olunan ölüm haqqında şəhadətnamələrdəki qeydlərdən ibarətdir.

Ölüm haqqında məlumatların səbəblər üzrə kodlaşdırılması və işlənməsi xəstəliklərin, zədələr və ölümün səbəblərinin X baxılış Beynəlxalq Təsnifatına uyğun aparılır.

Ölümün səbəblərinə görə ölüm əmsalları – göstərilən ölüm səbəblərindən il ərzində ölənlərin sayının bu yaşda əhalinin orta illik sayına bölünməsi yolu ilə təyin edilir. Ölümün ümumi və yaş əmsallarından fərqli olaraq, əhalinin 100 min nəfərinə, 1 yaşadək körpələr üçün isə 10 min nəfər diri doğulana görə hesablanır. Əhalinin yaş tərkibində müxtəlifliyin təsirini aradan qaldırmaq üçün ölümün standartlaşdırılmış əmsalları hesablanır.

Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu (0 yaş üçün) – doğulanların hər birinin orta hesabla yaşaya biləcəyi illərin sayını göstərir. Burada doğulanların bütün ömrü boyu ölümün səviyyəsinin hər yaş qrupu üzrə göstəricinin hesablandığı ildəki səviyyədə dəyişməz qalacağı şərti qəbul edilir. Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu həyat cədvəllərinin hesablanması nəticəsində alınır.

Nikah - kişi və qadının bir-birinə və uşaqlara qarşı hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirən münasibət formasıdır. Ər və arvad arasında hüquqi münasibət, onların nikahlarının Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat şöbələrində qeyd etdirilməsidir.

Əhalinin təbii hərəkətinin cari statistikasını yalnız hüquqi cəhətdən qeyd olunmuş nikahları nəzərə alır. Əhalinin siyahıyaalınmasında isə rəsmi qeydə alınıb-alınmamasından asılı olmayaraq, faktiki nikahda olanlar hesaba alınır.

Nikahın ümumi əmsalı – qeydə alınmış nikahların sayının əhalinin orta illik sayına olan nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Boşanma (nikahın pozulması) – birlikdə yaşayan ər-arvadın nikahlarının son hüquqi ləğvi tərəflərə təkrar nikaha daxil olmaq hüququ verir. Nikahın pozulma faktı Ədliyyə Nazirliyinin Qeydiyyat şöbələrində qeydiyyatata alındıqdan sonra pozulmuş hesab olunur.

Boşanmanın ümumi əmsalı – göstərilən dövr ərzində boşanma saylarının həmin dövr ərzində əhalinin orta illik sayına nisbətidir. Əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Əhalinin milli tərkibi – əhalinin siyahıyaalınmalar zamanı müəyyənləşdirilir. Sorğu olunan hər bir şəxs milliyyətini özü müəyyən edir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən 2017-ci ildə görülmüş işlərlə bağlı hesabat

Dövlət Statistika Komitəsi rəsmi statistika məlumatlarının müasir tələblərə uyğun hazırlanmasını, ölkədə statistika sisteminin təkmilləşdirilməsi və inkişafı məsələlərini 2017-ci ildə də diqqət mərkəzində saxlamış və öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırılaraq təsdiq edilmiş 2017-ci il üçün statistik işlər proqramı, habelə metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı, iqtisadi təhlil üzrə rüblük iş planları, milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri, “2013-2017-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”, “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası, “Açıq Hökumətin təşviqinə dair Milli Fəaliyyət Planı”, “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”, “Azərbaycan Respublikasında biznes mühitinin əlverişliliyinin artırılması və beynəlxalq reytinglərdə ölkəmizin mövqeyinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında”, “Azərbaycan Respublikasında əmək münasibətlərinin tənzimlənməsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” və “Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları üzrə qarşıya qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi istiqamətində qurmuşdur.

Dövlət Statistika Komitəsinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri “2013-2017-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”nın və icraçı kimi çıxış etdiyi digər dövlət proqramlarının yerinə yetirilməsi olmuşdur. 2017-ci il Dövlət Proqramının icrasının yekun ili olmuş və beş il ərzində Proqramda nəzərdə tutulan 81 tədbirin 79-u (98%-i) tam icra edilmişdir. Maliyyə vəsaiti çatışmazlığından Şamaxı, Zərdab və Göygöl rayon statistika idarələri üçün inzibati binaların tikintisinə dair 1 tədbir (6.6.6.3. yarımbəndi) qismən

yerinə yetirilmiş, digəri (6.6.6.4. yarımbəndi) isə icra olunmamışdır. Bu tədbirlər “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”nın layihəsinə daxil edilmişdir. 2017-ci ildə Proqram üzrə 27 tədbirin (28 işin) icrası tam təmin edilmişdir. Bundan başqa, hesabat ili ərzində Dövlət Statistika Komitəsinin iştirak etdiyi digər dövlət proqramları (“Azərbaycan Respublikasında informasiya cəmiyyətinin inkişafına dair Milli strategiyanın həyata keçirilməsi üzrə 2016-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı” və “Azərbaycan Respublikasında daşınmaz əmlakın kadastrı sisteminin inkişafı, torpaqdan istifadənin və onun mühafizəsinin səmərəliliyinin artırılmasına dair 2016-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı”) üzrə daha 2 iş yerinə yetirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli, 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrində qarşıya qoyulmuş məqsəd və hədəflərə nailolma vəziyyətinin monitorinqi, müəyyən edilmiş sosial-iqtisadi siyasət kursuna uyğun çevik idarəetmənin təmin edilməsi üçün dəqiq və dolğun statistik məlumatlara, davamlı informasiya dəstəyinə olan tələbat rəsmi statistikanın yeni çağırışlar əsasında təkmilləşdirilməsini şərtləndirir. Bu məqsədlə, strateji yol xəritələrində Dövlət Statistika Komitəsinin əsas icraçısı olduğu, o cümlədən “Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi”nin 4.2.2. “Statistika infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi”, “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin 1.1.4. “Əhalinin müxtəlif təbəqələrinin ərzağa əlyetərliyi səviyyəsi və buna təsir edən amillərin qiymətləndirilməsi məqsədilə monitorinq sisteminin qurulması”, 8.2.4. “İstehsalçıların müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalında və fermer birliklərində iştirakı ilə bağlı statistik hesabatların hazırlanması”, 8.2.5. “Həyətyanı sahələrdə yetişdirilən məhsullarla bağlı müayinələrin aparılması və statistik hesabatların hazırlanması” və 8.2.6. “Meyvə bağları üzrə məlumatların ənənəvi, intensiv və superintensiv bağlar olmaqla qruplaşdırılması” yarımbəndləri üzrə işlərin yerinə yetirilməsini təmin etmək məqsədilə Komitənin 2017-ci il 30 iyun tarixli, 96/t

nömrəli əmri ilə aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələrinin də cəlb edildiyi işçi qrupları yaradılmışdır. Hesabat ili ərzində nəzərdə tutulmuş işlər yerinə yetirilmiş, bu haqda məlumat müvafiq əlaqələndirici qurumlara təqdim olunmuşdur.

Eyni zamanda, milli statistika sisteminin müasir çağırışlara uyğun inkişaf etdirilməsini, inzibati məlumatlardan istifadəni genişləndirməklə ölkənin dayanıqlı inkişafı ilə bağlı statistik informasiya təminatının təkmilləşdirilməsini və bu hədəflərə çatmaq üçün statistika sahəsində maddi-texniki bazanın və kadr potensialının möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə zəruri tədbirlər “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”nın layihəsinə də daxil edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin aparatında və Keyfiyyət İdarəetmə Sisteminin (KİS) tətbiq edildiyi yerli statistika orqanlarında İdarəetmə Sistemləri üzrə Sertifikatlaşdırma auditinin ikinci mərhələsi üzrə dünya miqyasında audit sahəsində böyük nüfuzu olan SGS şirkətinin yerli qurumu olan “Societe Generale de Surveillance Azeri LTD” MMC (“SGS Azeri LTD”) tərəfindən sertifikatlaşdırma auditi aparılmış və onun nəticələrinə əsasən Dövlət Statistika Komitəsinin aparatı və Keyfiyyət İdarəetmə Sisteminin tətbiq edildiyi 13 yerli statistika orqanı MDB statistika qurumları arasında ilk olaraq “Rəsmi statistika məlumatlarının istehsalı və yayılması” sahəsində İSO 9001:2015 beynəlxalq uyğunluq sertifikatına layiq görülmüşdür. Dövlət Statistika Komitəsinin “Uyğunsuzluqların və təshihəedici tədbirlərin idarə edilməsi” (Dövlətstatkom KİS SP 03-17), “Risklərin və imkanların idarə edilməsi” (Dövlətstatkom KİS SP 04-17), “İstifadəçilərlə əks əlaqələrin idarə edilməsi” (Dövlətstatkom KİS SP 06-17) sənədləşdirilmiş prosedurları və “Keyfiyyət üzrə vəsait”i (Dövlətstatkom KİS KV 01-17) İSO 9001:2015 beynəlxalq standartının tələblərinə uyğun olaraq aktuallaşdırılmış və təsdiq edilmişdir. “Statistik Biznes-Prosesin Ümumi Modeli”nin IV redaksiyası və onun əsasında proseslərin idarə olunması standartları və prosesin xəritələri, “Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin 2018-ci il üçün Keyfiyyət sahəsində məqsədləri” və

onların əsasında “Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin 2018-ci il üçün Keyfiyyət sahəsində məqsədlərinin icra qrafiki” hazırlanaraq təsdiq olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi yanında Statistika Şurasının fəaliyyəti 2017-ci il üçün təsdiq olunmuş iş planı əsasında təşkil edilmişdir. İl ərzində Statistika Şurasının 2 iclası keçirilmiş və ümumilikdə 5 məsələ (“Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəlik”lə əlaqədar milli prioritetlər üzrə müəyyən edilmiş statistik göstəricilər”, “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”nın layihəsi, “İSO 9001:2015 Keyfiyyəti İdarəetmə Sisteminə dair auditin nəticələri”, “Əhalinin siyahıyaalınmasının sorğu və siyahıyaalma vərəqələrinə daxil ediləcək suallar”, “Rəsmi statistika haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə və dəyişikliklər”) müzakirə edilmişdir. Eyni zamanda, 2017-ci il 9 fevral tarixində Avropa Statistika Bürosu, BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası və Avropa Azad Ticarət Assosiasiyası tərəfindən Azərbaycanın Milli Statistika Sisteminin Qlobal Qiymətləndirilməsini həyata keçirən beynəlxalq ekspertlərlə Statistika Şurası üzvlərinin görüşü təşkil edilmişdir.

2017-ci ildə Dövlət Statistika Komitəsinin əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də metodoloji bazanın möhkəmləndirilməsi olmuş, bir sıra metodoloji material BMT, Avrostat, BVF, İƏİT, BƏT və digər beynəlxalq təşkilatların metodologiyalarına uyğunlaşdırılmış, yeni metodologiyalar hazırlanmış və tətbiq edilmişdir. Dövlət proqramlarında nəzərdə tutulmuş işlər də nəzərə alınmaqla statistikanın bütün sahələri üzrə 33 metodoloji material hazırlanmış, onlardan 20-si hesabat formalarının tərtib olunmasına, 13-ü isə statistik müayinələrin keçirilməsinə, keyfiyyətin idarə edilməsinə, statistik göstəricilər sisteminin hazırlanmasına və digər məsələlərə aid olmuşdur.

Çoxamilli statistik təhlil üsulu əsasında yoxsulluq üzrə milli metodika, əhalinin orta təbəqəsinin müəyyənləşdirilməsi metodikası və əhalinin ümumi sayında orta təbəqənin xüsusi çəkisinin hesablanması barədə materiallar, “Statistik Biznes-Prosesin Ümumi

Modeli”nin IV redaksiyası əsasında statistik müşahidələrin təsviri hazırlanmışdır. “Yaşıl iqtisadiyyat” üzrə məlumat bazası yaradılmış və müvafiq məlumatlar Komitənin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Statistika məlumatlarının keyfiyyətinin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması məqsədilə statistik hesabat formalarının təkmilləşdirilməsi davam etdirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsinin elmi-metodoloji şurasının 2017-ci ildə keçirilmiş 10 iclasında 60 məsələ müzakirə olunmuşdur. Aidiyyəti dövlət qurumlarının rəyi nəzərə alınmaqla, il ərzində 1 yeni rəsmi statistika hesabatı forması təsdiq edilmiş, 1 hesabat forması ləğv edilmiş və 20 hesabat formasına yenidən baxılaraq göstəricilərdə dəyişikliklər edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə, təsdiq edilmiş texniki normativ hüquqi aktların Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktlarının Dövlət Reyestrində qeydiyyatı alınması üzrə işləri davam etdirmiş və hesabat ilində 5 statistika hesabatı forması reyestrə daxil edilmişdir. 01.01.2018-ci il vəziyyətinə 266 hesabat formasından 213-ü (80%-i) reyestrə daxil edilmişdir.

Statistik hesabat formaları ilə yanaşı, ilkin uçot sənədləri də təkmilləşdirilmiş, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ölkənin bütün iqtisadi sahələri üzrə statistik uçotun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tapşırıqlarına uyğun olaraq zəruri islahatlar davam etdirilmiş, beynəlxalq təcrübə öyrənilərək statistika sisteminin inkişafı istiqamətində müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Şəhər və qəsəbə inzibati ərazi dairələri və sahə inzibati ərazi dairələrində 2013-cü ildən tətbiq edilən təsərrüfatbaşına uçot sənədlərinin işlənməsi müddəti başa çatdığı üçün onların Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 28 oktyabr tarixli 423 nömrəli Qərarına əsasən hazırlanmış yeni, təkmilləşdirilmiş nümunələri Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrində qeydiyyatı alındıqdan sonra çap etdirilərək Azərbaycan Respublikasının şəhər, rayon və şəhər rayonlarının icra hakimiyyəti başçılarının şəhər, qəsəbə və sahə inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklərinə çatdırılmışdır.

2018-ci ilin yanvar ayından tətbiq ediləcək təsərrüfatbaşına uçot sənədlərinin yeni nümunələrindən əhalinin növbəti siyahıyaalınmasına hazırlıq üçün də istifadə olunacağını nəzərə alaraq, onların vaxtında və düzgün tərtib olunmasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin məsul əməkdaşlarının, şəhər və rayon icra hakimiyyətlərinin aidiyyəti şöbə müdirlərinin, şəhər, qəsəbə, sahə və tərkibində qəsəbə olan kənd inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələrin, yerli statistika orqanları rəhbərlərinin və uçot sənədlərinin aparılmasına cavabdeh şəxslərin iştirakı ilə 20-26 dekabr tarixlərində Bakı, Şəki, Lənkəran, Gəncə şəhərlərində və Kürdəmir rayonunda təlimat xarakterli zona müşavirələri keçirilmişdir.

Milli statistik təsnifatlar sisteminin inkişafı sahəsində işlər davam etdirilmiş, Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğu, Daxili İşlər və Ədliyyə nazirlikləri ilə razılaşdırılmaqla, “Cinayətkarlığın Statistik Təsnifatı” hazırlanmışdır.

Respondentlərə düşən statistik yükün azaldılması və hesabatların təqdim edilməsi prosedurunun asanlaşdırılması, statistik vahidlərdən fəaliyyətlərinin olmaması barədə tələb edilən rəsmi sənəd və arayışların sayının azaldılması və prosedurların sadələşdirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilmişdir. “Hesabatların elektron təqdim edilməsi sistemi”ndə respondentlər üçün fəaliyyətin müvəqqəti dayandırılması ilə bağlı skan olunmuş arayışın elektron təqdim olunması funksiyasının yaradılması məqsədilə fəaliyyətini müvəqqəti dayandırmış hüquqi və fiziki şəxslərdən onlayn qaydada arayışları qəbul etmək üçün proqram təminatı hazırlanmış və müvafiq funksiya Dövlət Statistika Komitəsinin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Arayışların onlayn rejimində məlumat bazasına daxil edilməsi üçün hazırlanmış bu funksiya fəaliyyəti olmayan statistik vahidlərin yerli statistika orqanına gəlmədən fəaliyyətinin olmaması barədə məlumatı elektron sənəd formasında təqdim etməsinə imkan vermişdir. Eyni zamanda, proqram imkan verir ki, Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hesabat intizamına nəzarət daha da gücləndirilsin və

reyestrin aktualaşdırılması prosesi daha qısa müddətdə yekunlaşdırılsın.

Sahibkarların statistika orqanları ilə münasibətlərində qarşılaşdıqları problemlərin öyrənilməsi və həlli məqsədilə Komitənin internet səhifəsində “Sahibkar üçün 7 sual” rəy sorğusu keçirilmiş, cavablar ümumiləşdirilmiş və sahibkarların rəy və təklifləri təhlil edilmişdir. Bununla yanaşı, sahibkarlarla işlərin müasir texnologiyalar vasitəsilə tənzimlənməsi təmin edilmiş, statistika hesabatlarının siyahısı, onların doldurulmasına dair göstərişlər, hesabatların real vaxt rejimində təqdim edilməsi və müayinə materiallarının işlənməsi üçün proqram vasitələri Komitənin internet səhifəsində yerləşdirilmişdir.

2017-ci ildə Komitənin fəaliyyəti hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən müxtəlif dövlət qurumlarına təqdim edilən məlumatlar üzrə təkrarçılığın aradan qaldırılmasına, inzibati vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar dövlət qurumları tərəfindən toplanan məlumatların rəsmi statistikada istifadəsinin genişləndirilməsinə, həmin məlumatların Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazalarına inteqrasiyası ilə bağlı zəruri tədbirlərin görülməsinə də yönəldilmişdir. Bu məqsədlə yaradılmış və tərkibinə 27 dövlət qurumunun nümayəndələri daxil edilmiş işçi qrupları 3 istiqamət üzrə fəaliyyət göstərmişlər: 1) əhali, əmək, təhsil, mədəniyyət, idman, səhiyyə, cinayətkarlıq və miqrasiya statistikasına ilə bağlı inzibati məlumatlar üzrə; 2) maliyyə, bank, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat, rabitə, turizm statistikasına ilə bağlı inzibati məlumatlar üzrə; 3) sənaye, tikinti, energetika, ekologiya və ticarət statistikasına ilə bağlı inzibati məlumatlar üzrə. İşçi qruplarında Dövlət Statistika Komitəsinin məlumat bazasına inteqrasiya olunması nəzərdə tutulan məlumatların siyahısını da özündə ehtiva edən razılaşmaların layihəsi hazırlanaraq baxılması üçün işçi qruplarında təmsil olunan aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələrinə təqdim olunmuşdur. İşçi qaydada Ədliyyə, Vergilər, Kənd Təsərrüfatı, Təhsil nazirlikləri, Dövlət Miqrasiya Xidməti, Dövlət İmtahan Mərkəzi, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası ilə tam, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi ilə qismən razılaşdırılmış ikitərəfli razılaşma layihələri hazırlanmışdır.

Statistika məlumatlarının toplanmasında, emalında və yayılmasında istifadə olunan informasiya texnologiyalarının tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi, statistik informasiya sisteminin inkişaf etdirilməsi üçün bir sıra işlər görülmüş, respondentlərin yerli statistika orqanlarına gəlmədən hesabat məlumatlarını elektron formada təqdim etmələri üçün zəruri tədbirlər həyata keçirilmiş və nəticədə rəsmi statistika hesabatlarının onlayn rejimdə elektron formada qəbulu 95.0 faizi ötmüş, statistik hesabatları elektron formada internet vasitəsilə təqdim etmək üçün il ərzində 2448,6 min müraciət daxil olmuş, bununla da vətəndaş-məmur təmaslarının səviyyəsi minimuma endirilmiş, eyni zamanda statistik məlumatların işlənməsi və təhlili imkanları yüksəlmişdir.

Hüquqi və fiziki şəxslərin yaradılması və ləğvi ilə bağlı Vergilər Nazirliyindən daxil olmuş məlumatlar əsasında statistik vahidlərin Dövlət reyestrinin aktuallaşdırılması və onun statistik işlər üçün aktual vəziyyətdə saxlanması mütləq olaraq davam etdirilmişdir. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2015-ci il 5 iyun tarixli, 215 nömrəli “İri, orta və kiçik sahibkar meyarları”nın təsdiq edilməsi haqqında” qərarına uyğun olaraq, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi və Vergilər nazirliklərindən müvafiq qaydada alınan məlumatların meyarlar üzrə qruplaşdırılaraq “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların vahid məlumat reyestri”nə ötürülməsi təmin edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən il ərzində “Əhalinin iqtisadi fəallığı”, “Şəxs əleyhinə zorakılıq”, “Qadınlara qarşı zorakılıq”, “Məhsul istehsalına çəkilən xərclərin tərkibinin statistik öyrənilməsi”, “Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin işgüzar fəallığı”, “Fərdi sahibkar tərəfindən enerji məhsullarının istehlakı”, “Ev təsərrüfatında enerji məhsullarının istehlakı”, “Ev təsərrüfatlarında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə”, “Meşə fondu və sair torpaqlarda meşə məhsullarının tədarükü”, “Arıçılıq məhsullarının istehsalı”, “İribuynuzlu mal-qaranın çəki artımına, onların, habelə qoyun, keçi və donuzların kəsimi nəticəsində ət və əlavə ət məhsullarının çıxımı” üzrə seçmə statistik müayinələr və

“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC ilə birlikdə Azərbaycan dəmir yollarının siyahıyaalınması keçirilmiş və zəruri məlumatlar əldə edilmişdir. Həmçinin ev təsərrüfatlarının tədqiqatının mövcud bazası əsasında bütün şəhər və rayonlarda xüsusi seçmə metodu üzrə 6120 ev təsərrüfatında tablet tipli kompüterlərdən istifadə edilməklə məhrumiyyətlər üzrə sorğu keçirilmişdir.

Aparatın müvafiq şöbələri yerli statistika orqanları tərəfindən statistik müayinələrin keçirilməsini təşkil etmiş, onları seçməyə düşmüş respondentlərin siyahısı, sorğu anketləri, təlimat və göstərişlərlə təmin etmiş, keçirilmiş müayinələr nəticəsində əldə edilmiş məlumatlar icmallaşdırılmış və statistik bülletenlər nəşr etdirilmişdir.

İl ərzində “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafı Dövlət Proqramı”nın layihəsi, “2018-ci il üçün statistik işlər proqramı”, “2018-ci ildə yerli statistika orqanları üçün statistik işlər proqramı”, “2018-ci il üçün metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı”, “Açıq Hökumətin təşviqinə dair Milli Fəaliyyət Planından irəli gələn vəzifələrin icrası ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin 2018-ci il üçün Tədbirlər Planı” hazırlanmış, həmçinin onların elektron versiyaları Komitənin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Dövlət qurumlarının fəaliyyətinin ölkə iqtisadiyyatına təsirinin dürüst qiymətləndirilməsi və təhlili imkanlarının genişləndirilməsi üçün “MHS-2008”-in yeniləşdirilmiş tələblərinə uyğun dövlət sektorunun hesabları qurulmuş, kənd təsərrüfatının siyahıyaalınması məlumatları əsasında kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının statistik reyestri yaradılmışdır.

Statistika sistemində elmi-tədqiqat işlərinin genişləndirilməsi məqsədi ilə strategiya hazırlanmışdır. Ümumi daxili məhsul istehsalına dair 2001-2016-cı illəri əhatə edən rüblük statistik məlumatlar əsasında SPSS və Excel proqram paketləri vasitəsilə iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə istehsal edilmiş əlavə dəyərin məhsul istehsalından asılılığını əks etdirən ekonometrik model qurulmuş, nəticələr təhlil edilmişdir.

Digər sahələrlə yanaşı, statistika orqanlarının əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də hakimiyyət orqanlarının və digər statistik

məlumat istifadəçilərinin cari tələbatlarının ödənilməsi olmuşdur. Bu məqsədlə 2017-ci ildə 31 statistik məcmuə (“Azərbaycanın statistik göstəriciləri”, “Azərbaycan rəqəmlərdə”, “Azərbaycanın regionları”, “Azərbaycanın əhalisi”, “Azərbaycanın demografik göstəriciləri”, “Azərbaycanda uşaqlar”, “Azərbaycanda qadınlar və kişilər”, “Azərbaycan gəncləri”, “Azərbaycanın milli hesabları”, “Dövlət qulluqçuları”, “Əmək bazarı”, “Yeni iş yerləri”, “Azərbaycanda cinayətkarlıq və hüquqpozmalər”, “Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət”, “Azərbaycanda səhiyyə, sosial təminat və mənzil şəraiti”, “Azərbaycanda qiymətlər”, “Azərbaycanda ətraf mühit”, “Azərbaycanın energetikası”, “Azərbaycanda turizm”, “Azərbaycanda nəqliyyat”, “Azərbaycanda telekommunikasiya və poçt”, “Azərbaycanda informasiya cəmiyyəti”, “Azərbaycanın sənayesi”, “Azərbaycanda tikinti”, “Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlıq”, “Azərbaycanda ödənişli xidmətlər”, “Azərbaycanın kənd təsərrüfatı”, “Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin və fərdi sahibkar təsərrüfatlarının əsas iqtisadi göstəriciləri”, “Azərbaycanın ərzaq balansları”, “Azərbaycanda ticarət”, “Azərbaycanın xarici ticarəti”, “Regionların sosial-iqtisadi inkişafı” və “Bakı şəhərinin və qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafı”), “Azərbaycan - faktlar və rəqəmlər” bukleti, “Statistik nəşrlərin kataloqu”, rüblük “Təhlil məruzələri” toplusu, “İnfoqrafika” nəşri, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı haqqında aylıq məruzələr, “Statistik icmal” və “İqtisadi rayonların sosial, iqtisadi göstəriciləri” bülletenləri çap edilərək istifadəçilərə çatdırılmışdır. Bunlarla yanaşı, bütün yerli statistika orqanları tərəfindən rayon və şəhərlər üzrə statistik məcmuələr nəşr edilmişdir.

Ölkə və onun regionları üzrə sosial-iqtisadi vəziyyəti əks etdirən statistik məlumatların təhlili və idarəetmə orqanlarının və digər istifadəçilərin icmal məlumatlarla təmin edilməsi məqsədilə aparatın şöbələri və yerli statistika orqanları il ərzində 2784 təhlili məruzə, 88 mətbu-məlumat hazırlamışdır.

Statistik məlumat əldə etmək istəyənlərin müraciətlərinə operativ baxılması məqsədilə Komitədə “qaynar telefon xətti” fəaliyyətini davam etdirmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinə daxil olmuş müxtəlif strategiyaların, dövlət proqramlarının, qanunvericilik aktlarının və digər normativ hüquqi aktların layihələri ilə bağlı rəy və təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə göndərilmiş, statistik məlumat əldə etmək məqsədilə mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarından, yerli və xarici təşkilatlardan, ölkənin kütləvi informasiya vasitələrindən, elmi müəssisə və təşkilatlarından, ali məktəb tələbələrindən və digər istifadəçilərdən, o cümlədən statistik informasiya dəstəyi ilə bağlı 24 qeyri-hökumət təşkilatından daxil olmuş sorğular cavablandırılmışdır.

Komitənin internet sahifəsi (www.stat.gov.az) istifadəçilərin maraqlarının təmin edilməsi baxımından müntəzəm olaraq təkmilləşdirilmiş və yenilənmiş, məlumat bazaları əsas sosial-iqtisadi göstəricilər üzrə 14 minə yaxın cədvəli, təhlil və metodoloji materialları əhatə etmişdir. 01.01.2018-ci il vəziyyətinə məlumatlar bazası da daxil olmaqla, sahifənin məlumat həcmi 60Gb təşkil etmişdir. 2017-ci ildə internet sahifəsindən 93.0 faizi ölkə ərazisindən, 7.0 faizi isə xarici ölkələrdən olmaqla hər gün orta hesabla 2800 istifadəçi bəhrələnmişdir.

Yenilənmiş statistik metodologiyalar barədə məlumatlar internet sahifədə yerləşdirilmiş, istifadəçilər üçün yaradılmış “Mənim sahifəm” bölməsi vasitəsilə istifadəçilərin istəklərinə uyğun onların özləri tərəfindən statistik məlumatlar əsasında cədvəllər tərtib edilərək sahifədə saxlamaq, istədikləri vaxtda onlara baxmaq və çap etmək imkanlarının yaradılması və sahifədə yadda saxlanılan məlumatların illər üzrə yayılan növbəti məlumatlar əsasında avtomatik aktuallaşdırılmasının təmin edilməsi istiqamətlərində müvafiq işlər həyata keçirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsinin istifadəçilər üçün nəzərdə tutulan statistik məlumat bazasında olan göstəricilərə dair ayrı-ayrılıqda veb servislər yazılaraq 26.10.2017-ci il tarixdən Azərbaycan Respublikasının Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən yaradılmış “Açıq Hökumət Məlumatları” portalına (data.gov.az) inteqrasiyası təmin olunmuşdur. Portaldakı statistik məlumatlar yeni mobil tətbiqlərin hazırlanması, açıq hökumət məlumatlarından daha rahat istifadə, sosial yönümlü və

innovativ ideyaların dəstəklənməsi və startap layihələrinin təşviqi və həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş və “Açıq Hökumət Məlumatları” portalında integrasiya prosesindən sonra ötən dövr ərzində istifadəçilər tərəfindən 584 statistik göstəricidən ümumilikdə 2981 dəfə istifadə edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hazırlanmış mətbu məlumatların kütləvi informasiya vasitələrində dərc etdirilməsi davam etmiş, bu məlumatlar, habelə sosial, iqtisadi inkişafa dair aylıq məruzələr, statistik məcmuələr, Komitədə keçirilən görüşlər haqqında məlumatlar, beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edən əməkdaşların hesabatları, mətbu məlumatların yayılması və məcmuələrin buraxılış təqvimləri Komitənin veb sahifəsində yerləşdirilmiş, veb sahifənin və kütləvi informasiya vasitələrində Dövlət Statistika Komitəsinə istinadən yayılan məlumatların monitorinqi mütəmadi olaraq aparılmışdır.

Məlumat istifadəçiləri ilə işin daha keyfiyyətli və mütəşəkkil şəkildə qurulması məqsədilə statistik məlumatların elektron kütləvi informasiya vasitələri ilə yayımlanmasına, radio və televiziya kanallarında çıxışlara diqqət yetirilmişdir. Komitənin rəhbərliyi və əməkdaşları müxtəlif televiziya kanallarında və mətbu orqanlarda ölkə iqtisadiyyatının inkişafı, statistika sistemində aparılan islahatlarla bağlı vaxtaşırı müsahibələr vermiş və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə dair çıxışlar etmişlər. 2017-ci ildə statistika orqanları tərəfindən qəzet və jurnallarda ümumilikdə 617 məqalə və mətbu-məlumat dərc etdirilmişdir.

“2017-ci il üçün metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı”na uyğun olaraq, metodoloji, təhlil və digər məsələlərlə bağlı statistik məlumat istifadəçilərinin (müxtəlif nazirlik, komitə, digər təşkilat, informasiya agentlikləri və KİV nümayəndələrinin) iştirakı ilə Komitədə əhali, gender, əmək, energetika və ətraf mühit, əhalinin həyat səviyyəsi, milli hesablar, sənaye, tikinti, kənd təsərrüfatı, ticarət, turizm statistikas, istehlak qiymətləri indeksinin hesablanması və s. mövzulara həsr olunmuş seminar-görüşlər keçirilmişdir. Ümumilikdə, il ərzində Komitədə 169 istifadəçinin iştirakı ilə 12 görüş, yerli statistika orqanları tərəfindən isə 1573 istifadəçinin iştirakı ilə 654 görüş keçirilmişdir.

“Statistika xəbərləri” elmi-praktik jurnalı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası Rəyasət Heyətinin 2017-ci il 31 mart tarixli qərarı ilə qeydiyyatda alınmış və rüblük dövrliliklə nəşri davam etdirilmiş, il ərzində jurnalın 4 nömrəsi buraxılmışdır. Jurnal 1200 nüsxə tirajla nəşr edilmiş, abunəçilərə və Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilmiş ünvanlara çatdırılmışdır. Jurnalda kənar tədqiqatçılarla yanaşı, Dövlət Statistika Komitəsi aparatının və Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin əməkdaşlarının, o cümlədən gənc mütəxəssislərin ümumilikdə 39 məqaləsi dərc olunmuşdur.

İstifadəçilərlə sıx əlaqələrin qurulması, statistik məlumatlarla təminatın daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə mütəmadi olaraq onlayn rejimdə sorğu keçirilmişdir və sorğu istifadəçilər üçün Komitənin veb-səhifəsində daim aktivdir. Sorğuda 1700 nəfər iştirak etmiş, onun yekunları ümumiləşdirilmiş, təhlil edilmiş və nəticələr Komitənin internet səhifəsində yerləşdirilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin kitabxana fondundan il ərzində 900-dək oxucu istifadə etmiş, yeni əlavə edilmiş kitab və məcmuələrin elektron variantı Komitənin internet səhifəsində yerləşdirilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin təşkili sahəsində də müvafiq işlər aparılaraq elektron xidmətlərdən istifadə qaydaları barədə təlimatların, elektron xidmətlər üzrə bildirişlərin avtomatik rejimdə sorğu edən şəxslərə göndərilməsi tam təmin edilmişdir. Bununla yanaşı, bütün elektron xidmətlərin mobil versiyaları hazırlanaraq Komitənin internet səhifəsinin mobil variantında yerləşdirilmiş və “Elektron hökumət” portalına integrasiya olunmaqla tam fəaliyyət göstərmişdir. Nəticədə, “ASAN” xidmətin qiymətləndirməsinə əsasən, Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlər yüksək ballarla qiymətləndirilmişdir. Belə ki, “Rəsmi statistik hesabatların təqdim edilməsi” elektron xidməti 26 mümkün baldan 24 balla, “Statistik məlumatların verilməsi qaydalarının pozulmasına görə inzibati cərimələrin internet vasitəsilə ödənilməsi” elektron xidməti 24 mümkün baldan 24 balla, “Statistik nəşrlərin (kitabların) onlayn

satışı” elektron xidməti 24 mümkün baldan 22 balla, “Statistik məlumatların buraxılış təqviminin və mətbu məlumatların yayım təqviminin təqdim edilməsi” elektron xidməti 19 mümkün baldan 19 balla, “Statistik məlumatların (göstəricilərin) verilməsi” elektron xidməti isə 22 mümkün baldan 21 balla, yəni “əla” qiymətləndirilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin “Elektron hökumət” portalı vasitəsilə təqdimatına dair vətəndaşlar arasında ictimai maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə Komitənin internet sahifəsinin “E-xidmətlər” bölməsində bu xidmətlər haqqında ətraflı məlumatlar yerləşdirilmiş, “Facebook” sosial şəbəkəsində Dövlət Statistika Komitəsinin sahifəsinin aktiv fəaliyyəti təmin edilmiş və “Youtube” internet portalında Dövlət Statistika Komitəsinin sahifəsi yaradılmışdır.

İstehlak qiymətləri indeksinin hesablanması üçün tələb olunan ilkin məlumatların toplanması prosesinin avtomatlaşdırılması və ticarət şəbəkələrindən ərzaq məhsullarının qiymətləri üzrə məlumatların elektron formada əldə edilməsi məqsədilə ticarət şəbəkələrinin rəhbərlərinin iştirakı ilə Komitədə işgüzar görüş keçirilmişdir. Görüşdə bununla bağlı işlərin davam edilməsi, tərəflər arasında sazişin imzalanması və 2018-ci ildən başlayaraq məlumatların Dövlət Statistika Komitəsinə elektron formada təqdim edilməsi barədə razılığa gəlinmişdir.

Regionlar üzrə statistik məlumat bazasına 2016-cı ilin məlumatları əlavə edilmiş və 2015-2016-cı illər üzrə iqtisadiyyatın 15 sahəsini əhatə edən 44 göstərici üzrə məlumatlar xəritə vasitəsilə yayımlanmışdır.

Maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, yerli statistika orqanları işçilərinin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində də müəyyən işlər görülmüş, kompüter texnikası, serverlərin təhlükəsiz və davamlı işini təmin edən avadanlıqlar, antivirus proqram lisenziyaları alınaraq quraşdırılmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 11 may tarixli, 2852 nömrəli Sərəncamı ilə ayrılan vəsait hesabına Bakı Şəhər Statistika İdarəsinin inzibati binasının tikintisi başa çatdırılmışdır.

2017-ci ildə Dövlət Statistika Komitəsinin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri də beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq təşkil etmişdir. BMT və onun regional təşkilatları, Avropa İttifaqı, BVF, BƏT, YUNİSEF, YUNESKO, Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, İƏİT, İƏT, Avrostat, MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsi və bir sıra digər beynəlxalq təşkilatlarla, həmçinin dünya ölkələrinin milli statistika xidmətləri ilə qarşılıqlı məlumat mübadiləsi davam etdirilmiş, onlardan daxil olan sorğular cavablandırılmışdır. Milli metodologiyaların beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, təcrübə mübadiləsinin aparılması, inkişaf etmiş ölkələrin qabaqcıl təcrübəsinin öyrənilməsi və tətbiqi, beynəlxalq məlumat portallarında Azərbaycan Respublikasına aid statistik məlumatların yoxlanılması, aşkar edilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması istiqamətində beynəlxalq təşkilatlarla və onların Azərbaycandakı nümayəndəlikləri ilə işlərin təşkili əsas vəzifələrdən biri olmuşdur.

Avrostat, BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyası və Avropa Azad Ticarət Assosiasiyası tərəfindən Azərbaycanın Milli Statistika Sisteminin Qlobal Qiymətləndirilməsi (xarici auditi) çərçivəsində 2017-ci ilin fevral ayında ekspertlərin Azərbaycana ikinci missiyası həyata keçirilmiş və hazırlanmış yekun hesabat Avrostatın internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Qlobal qiymətləndirmənin nəticələri Azərbaycanın milli statistika sisteminin beynəlxalq və Avropa standartlarına əsasən uyğun olduğunu göstərmişdir.

2017-ci il may ayının 31-də Bakı şəhərində Azərbaycanın sədrliyi ilə MDB iştirakçısı olan dövlətlərin Statistika Xidmətləri Rəhbərləri Şurasının 57-ci iclası keçirilmişdir. İclasda MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsinin, Qazaxıstan, Moldova, Rusiya, Belarus, Qırğızıstan və Tacikistan milli statistika qurumlarının rəhbərləri iştirak etmişlər. İclasda MDB dövlətlərində əhalinin siyahıyaalınmasının 2020-ci il raunduna hazırlığın gedişatı, Birliyin statistika xidmətlərinin BMT sisteminin ixtisaslaşdırılmış qurumları ilə qarşılıqlı əlaqələri, MDB-də rəsmi statistika sahəsində əməkdaşlıq məsələləri üzrə sənədlərin inventarizasiyası haqqında məsələlər nəzərdən keçirilmiş, MDB iştirakçısı olan dövlətlərin Statistika Xidmətləri Rəhbərləri Şurasının və MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsinin 2016-cı ildəki işi haqqında hesabatı, MDB

Dövlətlərarası Statistika Komitəsinin 2018-ci il üçün işlər Proqramına baxılmış və təsdiq edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin sədri T.Budaqov iyun ayında İsveçrədə Avropa Statistikləri Konfransının 65-ci plenar sessiyası və Şərqi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin milli statistika idarələrinin rəhbərləri üçün BMT AİK-in Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri (DİM) üzrə yol xəritəsinin yerinə yetirilməsinə dair seminarda iştirak etmişdir. Tədbirlərdə AİK-in 67-ci və BMT-nin Statistika Komissiyasının 48-ci sessiyaları ilə əlaqədar qarşıda duran vəzifələr, yoxsulluğun ölçülməsi, geoməkan məlumatları ilə rəsmi statistikanın integrasiyası, rəsmi statistikanın modernləşdirilməsi üzrə yüksək səviyyəli qrupun fəaliyyəti, dayanıqlı inkişaf məqsədləri üzrə milli strategiya və planlar, məlumat axınlarının əlaqələndirilməsi və statistikanın təşkili ilə bağlı atılacaq addımlar və digər məsələlərin müzakirəsi aparılmışdır. Seminarın sessiyalarında DİM-ə nail olma vəziyyətinin qiymətləndirilməsinin həyata keçirilməsi sahəsində irəli sürülən təşəbbüslər, ölkələrin nail olduğu irəliləyişlər, üzləşdiyi əsas problemlərə və gələcək fəaliyyətlərə dair məruzələr təqdim olunmuşdur.

“Milli statistika sisteminin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə dəstək” Tvinning layihəsi çərçivəsində Almaniya Federal Statistika İdarəsinin prezidentinin dəvəti ilə Dövlət Statistika Komitəsi sədrinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti oktyabr ayında Almaniya səfərdə olmuşdur. Səfərin məqsədi Dövlət Statistika Komitəsi və Almaniya Federal Statistika İdarəsi arasında əməkdaşlığın mövcud vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, gələcək inkişaf perspektivlərinin və Tvinning layihəsi çərçivəsində əldə edilmiş nəticələrin müzakirə edilməsindən ibarət olmuşdur. Səfər zamanı Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov Almaniya Federal Statistika İdarəsinin yeni prezidenti Dr. Georg Tiel ilə görüşmüş və iki ölkənin statistika qurumları arasında bir sıra məsələlərə dair qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparmışdır. Səfər çərçivəsində Dövlət Statistika Komitəsinin nümayəndələri Almaniyanın İqtisadiyyat və Energetika Nazirliyinin rəsmiləri ilə

görüş keçirmiş, Destatis Məlumat Mərkəzi, Visbaden və Berlin şəhərlərində yerləşən statistika idarələrinin fəaliyyətləri ilə tanış olmuşlar.

Keyfiyyətin idarə olunması sisteminin və coğrafi informasiya sistemi vasitəsilə statistik məlumatların yayılmasının, əhalinin gəlirləri və həyat şəraiti, əlillik, turizm sahələrində rəsmi statistik məlumatların təkmilləşdirilməsi məqsədilə həyata keçirilən və Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən “Milli statistika sisteminin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə dəstək” adlı Tvinning layihəsi uğurla icra olunmuşdur. Noyabrın 24-də layihənin başa çatması ilə bağlı konfrans keçirilmiş, Dövlət Statistika Komitəsi sədrinin layihənin icrasına həsr olunmuş məruzəsi dinlənilmiş, 2 il ərzində görülmüş işlərdən bəhs edən video-çarx nümayiş etdirilmiş və komponent rəhbərləri yekun təqdimatlarla çıxış etmişlər. Tvinning layihəsinin əsas tərəfdaşları kimi Almaniya Federal Statistika İdarəsi və Bolqarıstan Milli Statistika İnstitutu çıxış etmişdir. Bu ölkələrlə yanaşı, Avropa İttifaqına digər üzv ölkələrin, o cümlədən Niderland, Çexiya, Sloveniya, Xorvatiya və Latviyanın 35 yüksəkixtisaslı eksperti Tvinning layihəsinə məsləhətçi qismində cəlb olunmuşdur. Dövlət Statistika Komitəsinin 64 mütəxəssisi layihədə iştirak etmiş, beynəlxalq ekspertlərin ölkəmizə 37 missiyası həyata keçirilmiş, Komitə mütəxəssislərinin isə həmin ölkələrə 14 təlim səfəri baş tutmuşdur.

Bunlarla yanaşı, Komitənin sədri il ərzində Koreya Statistika Komitəsinin nümayəndə heyəti, Koreya Respublikasının Azərbaycandakı səfiri, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının İslam Ölkələrinin Statistik, İqtisadi və Sosial Tədqiqatlar və Təlim Mərkəzinin (SESRIC) baş direktoru, BMT İnkişaf Proqramının İstanbul Regional Mərkəzinin Baş müşavirinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti, BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) Azərbaycan üzrə Tərəfdaşlıq və Əlaqələndirmə ofisinin rəhbəri, Çexiyanın sabiq Baş naziri, YUNİCEF-in regional direktoru, Avropa İttifaqının ölkəmizdəki nümayəndəliyinin yeni təyin olunmuş rəhbəri, Azərbaycanda səfərdə olan Dünya Bankının nümayəndə heyəti ilə görüşmüşdür.

Qabaqcıl təcrübələrdən faydalanmaqla milli statistika potensialının gücləndirilməsi, işçi heyətinin bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədilə Dövlət Statistika Komitəsinin gənc əməkdaşları Bolqarıstan Respublikası Milli Statistika İnstitutunun “Slivek” Təlim və İxtisasartırma Mərkəzində və Milli və Dünya İqtisadiyyatı Universitetinin Təlim Mərkəzində təlimdə, Ukrayna Dövlət Statistika Xidmətinin Statistika, Uçot və Audit Milli Akademiyasında ixtisasartırma kursunda və Türkiyə Statistika İnstitutunda təlimdə iştirak etmişlər.

Bununla yanaşı, Dövləstatkomun 9 əməkdaşı ISO 9001:2015 “Keyfiyyəti idarəetmə sistemləri - Tələblər” beynəlxalq standartı, 10 əməkdaşı isə “Daxili audit” istiqaməti üzrə “SGS Azeri LTD” MMC tərəfindən Dövlət Statistika Komitəsində təşkil olunmuş təlimlərdə iştirak etmiş və müvafiq sertifikatlarla təltif edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin 69 əməkdaşı müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən təşkil edilmiş 80 tədbirdə iştirak etmiş, həmçinin Komitənin mütəxəssisləri beynəlxalq ekspert və işçi qruplarının tərkibində fəaliyyətlərini davam etdirmişlər. Eyni zamanda, İslam ölkələri üçün Statistik, İqtisadi və Sosial Tədqiqat və Treninq Mərkəzi (SESRIC) tərəfindən Tacikistan Respublikasının Statistika Agentliyində qiymət statistikasına dair təşkil edilmiş seminarda Komitənin əməkdaşı ekspert qismində iştirak etmişdir. Bununla yanaşı, Dövlət Statistika Komitəsi Tacikistan Respublikası Statistika Agentliyinin 4 əməkdaşı üçün biznes reyestrin yenilənməsi, keyfiyyətin idarə edilməsi sisteminə dair Bakı şəhərində təlim kursu təşkil etmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi və Dünya Bankının nümayəndələri arasında aparılan müzakirələrin nəticəsi olaraq, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 10.07.2017-ci il tarixli, 494s nömrəli sərəncamına əsasən “Azərbaycan Respublikası: 2018-2022-ci illərdə müfəssəl institusional, kadr və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları potensialının artırılması planları daxil olmaqla, 2018-2030-cu illər üzrə Statistikanın İnkişafı üzrə Milli Strategiya Layihəsi” üzrə Məktub-Saziş Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin sədri tərəfindən imzalanmışdır.

Hesabat ilində Dövlət Statistika Komitəsinin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasına hazırlıq olmuşdur. “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasına hazırlıq və onun keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 16.12.2016-cı il tarixli, 517 nömrəli Qərarının icrası ilə bağlı “Siyahıyaalma qrupu işçilərinin aylıq vəzifə maaşlarının və siyahıyaalma məntəqələrinin işçilərinin xidmət haqlarının məbləğlərinin müəyyən edilməsi qaydaları”, “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasının hazırlanıb keçirilməsi üzrə təqvim planı” təsdiq edilmiş, digər hazırlıq işləri yerinə yetirilmişdir.

“Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək Dayanıqlı İnkişaf sahəsində Gündəlik”dən irəli gələn vəzifələrin icrası ilə əlaqədar mövcud vəziyyət və imkanlar, görülmüş işlər, əldə olunmuş ilkin nailiyyətlər, qarşıya çıxan problemlər və onların aradan qaldırılması üçün ölkəmiz tərəfindən atılan ilkin addımlar haqqında könüllü hesabatın hazırlanması və BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf üzrə Yüksək Səviyyəli Siyasi Forumuna təqdim edilməsində Dövlət Statistika Komitəsi yaxından iştirak etmişdir. Belə ki, BMT-nin müəyyən etdiyi tematik plana uyğun olaraq altı Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə (DİM) (1, 2, 3, 5, 9, 14 və 17-ci məqsədlər) aid hədəf və göstəricilər üzrə ölkənin hesabatının hazırlanması ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini cənab Əli Əhmədovun 02.02.2017-ci il tarixli, 04/1-2 nömrəli tapşırığına əsasən DİM-ə nail olunmasına dair göstəricilər üzrə statistik məlumatlar toplanmış, işlənmiş və İqtisadiyyat Nazirliyinə təqdim olunmuşdur.

Eyni zamanda, il ərzində DİM göstəriciləri üzrə məlumatların milli səviyyədə mövcudluq vəziyyəti, onların əldə olunma mənbələri və hazır olma müddətləri müəyyənləşdirilmiş, Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə Milli Məlumatlandırma Portalı yaradılmışdır.

30-31 may tarixlərində Dövlət Statistika Komitəsi və BMT-nin Asiya və Sakit okean üzrə Statistika İnstitutunun təşkilatçılığı ilə Bakı şəhərində Yüksək səviyyəli rəsmi statistiklər üçün Dayanıqlı

İnkişaf Məqsədləri üzrə məlumat və statistikaya dair sub-regional seminar təşkil edilmişdir. Beynəlxalq tədbirdə BMT-nin Asiya və Sakit okean ölkələri üzrə Statistika İnstitutunun, MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsinin, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının, İslam Ölkələrinin Statistik, İqtisadi və Sosial Tədqiqatlar və Təlim Mərkəzinin, Almaniya, Belarus, Bolqarıstan, Gürcüstan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Moldova, Monqolustan, Özbəkistan, Rusiya, Tacikistan və Türkiyə statistika qurumlarının rəhbər şəxsləri, Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının üzvləri və Azərbaycanda akkreditə olunmuş bir sıra beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri iştirak etmişlər. Tədbirdə global və regional səviyyədə əldə olunan nailiyyətlər, Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə milli göstəricilər sistemi: cari vəziyyət və ehtiyaclar, milli və global məlumatlar, statistik biznes proseslərin transformasiyası və müasirləşdirilməsi, çağırışlara adekvat cavab: statistik potensialın artırılması üçün imkanlardan istifadə, nəticələr və tövsiyələr mövzuları üzrə çıxışlar və iştirakçı ölkələrin təqdimatları nümayiş olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda keçirilmiş Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə məlumat və statistikaya dair subregional seminarın və Azərbaycanın sədrliyi ilə Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan dövlətlərin Statistika Xidmətləri Rəhbərləri Şurasının 57-ci iclasının yüksək səviyyəli iştirakçılarını qəbul etmişdir.

Yekun olaraq qeyd edilməlidir ki, Dövlət Statistika Komitəsi ölkə rəhbərliyi tərəfindən statistika orqanları qarşısında qoyulmuş vəzifələrin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsinə əsasən nail olmuş və 2018-ci ildə də bu istiqamətdə öz səylərini əsirgəməyəcəkdir.